

Rusmidler i Norge

Alcohol and Drugs in Norway

SIRUS

Norwegian Institute for Alcohol
and Drug Research

Standardtegn i tabellene
Standard symbols in the tables

		Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Data mangler	Data not available	..
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5	Less than 0.5	0
Mindre enn 0,05	Less than 0.05	0,0
Foreløpige tall	Provisional figures	*

Please note that commas are used as decimal points in the tables,
in accordance with the Norwegian system.

Rusmidler i Norge

Alcohol and Drugs in Norway

2006

Det norske drikkemønsteret – under endring?

Norwegian Drinking Patterns – Undergoing Change?

Redaktør (editor):

Anders Bryhni

Redaksjonsutvalg (Editorial group):

Elin K. Bye, Ragnar Hauge, Øyvind Horverak, Sturla Nordlund og Astrid Skretting

Utgitt av:

Statens institutt for rusmiddelforskning

Produced by:

Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Omslag (cover):

www.kursiv.no

ISBN 82-7171-293-8

Forord

Med dette heftet presenterer Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) statistiske oppgaver om alkohol og andre rusmidler.

Tallmaterialet er hentet fra offentlig statistikk og spesialundersøkelser.

Rusmidler i Norge 2005 er det 18. hefte i en serie av årlige utgivelser. Inntil 2000 ble heftet utgitt i samarbeid mellom Rusmiddeldirektoratet og Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning (SIFA). Som følge av reorganiseringen av det statlige arbeidet på rusmiddelfeltet, ble SIFA og dokumentasjonsseksjonen i direktoratet fra 1. januar 2001 slått sammen til et nytt institutt, SIRUS, som dermed fikk eneansvaret for utgivelsen.

Rusmidler i Norge presenterer annet hvert år et spesialtema. Årets utgave omhandler det norske drikkemønsteret. Følgende tema har vært presentert tidligere: i 1990 var temaet Alkoholforbruket i etterkrigstiden, i 1992 Narkotika og narkotikabruk, i 1994 Alkohol i de nordiske land, i 1996 Alkohol: omsetning, bevilninger og økonomi, i 1998 Narkotika og narkotikabruk, i 2000 Rusmiddelsituasjonen i Norden, i

2002 Norsk og nordisk alkoholpolitikk i et EUperspektiv, og i 2004 Narkotika og behandling.

De talloppgavene som presenteres her er en del av de opplysninger som finnes i instituttets statistiske databaser. På en del områder finnes lange tidsserier og mer detaljer, som er for utførlige til å tas med i nåværende publikasjon. Disse er til dels publisert tidligere, og de som måtte ønske slike opplysninger henvises til tidligere utgaver av Rusmidler i Norge, særlig til utgaven i 1991. Alle tabeller er også lagt ut i sin helhet i vår nettbaserte statistikkdatabase - RusStat: <http://statistikk.sirus.no>.

Dette heftet er ment som et hjelpemiddel for alle som ønsker statistisk dokumentasjon når det gjelder rusmidler i Norge. Det er vårt håp at det vil kunne være til hjelp både i forbindelse med opplysningsvirksomhet, ved planlegging og gjennomføring av forebyggende tiltak, for forskningsformål og ikke minst for dem som har generell interesse for rusmiddelfeltet. For å gjøre heftet mer tilgjengelig for en utenlandsk leserkrets, presenteres all tekst også på engelsk.

Oslo, november 2006

Jostein Rise
Direktør

Innholdsfortegnelse

Det norske drikkemønsteret – under endring?, av Øyvind Horverak	16	TABELL 1.4	58
Tabellvedlegg	40	Årlig omsetning av forskjellige typer øl i Norge i 1000 vareliter og i 1000 liter ren alkohol 1975-2005	
OMSETNING AV ALKOHOL		BEVILLINGER FOR ALKOHOL-OMSETNING	
TABELL 1.1	52	TABELL 2.1	60
Årlig omsetning av alkohol i de nordiske land målt i liter ren alkohol per innbygger 15 år og over. 1967-2004		Antall salgssteder for alkohol fordelt på bevillingskombinasjon 1980-2005	
FIGUR 1.1	53	TABELL 2.2	61
Årlig omsetning av alkohol i de nordiske land 1980-2004		Antall vinmonopolutsalg fordelt på fylke 1993-2005	
TABELL 1.2	54	TABELL 2.3	62
Årlig omsetning av alkohol i Norge totalt i 1000 vareliter og i 1000 liter ren alkohol 1980-2005		Antall salgssteder for middels sterkt øl fordelt på fylke 1995-2005	
TABELL 1.3	55	TABELL 2.4	63
Årlig omsetning av alkohol i Norge per innbygger 15 år og over i vareliter og i liter ren alkohol 1980-2005		Antall salgssteder for middels sterkt øl fordelt på type salgssted og fylke 2005	
FIGUR 1.3a.	56	TABELL 2.5	64
Årlig omsetning av alkohol i Norge 1980-2005		Prosentvis andel av kommunene med forskjellige typer ordninger for salg av middels sterkt øl 1991-2005	
FIGUR 1.3b.	57	TABELL 2.6	65
Prosent av omsetning for de forskjellige drikkesortene i Norge 1980 og 2005		Antall skjenkesteder med kommunal bevilling fordelt på bevillingskombinasjon 1980-2005	

FIGUR 2.6	66	TABELL 3.3	76
Antall skjenkesteder for alkohol 1980-2005		Forbrukernes utgifter til brennevin, vin og øl. Totale utgifter i millioner kroner og alkoholutgiftenes andel av konsum i husholdninger (prosent) 1988-2005	
TABELL 2.7	67	TABELL 3.4	77
Antall skjenkesteder for alkohol med kommunal bevilling fordelt på bevillingskombinasjon og fylke 2005		Forbrukernes nominelle utgifter til brennevin, vin og øl per innbygger 18 år og over i kroner 1988-2005	
TABELL 2.8	68	TABELL 3.5	78
Antall salgs- og skjenkesteder for alkohol per 10 000 innbyggere 18 år og over fordelt på fylke 2005		Avgift på vin og brennevin. Grunnavgift i øre per volumprosent alkohol per vareliter 1982-2006	
TABELL 2.9	69	FIGURE 3.5	79
Antall kommuner uten salgs- eller skjenkesteder for alkohol 1980-2005		Grunnavgift på brennevin og vin 1995-2006	
FIGUR 2.9	70	TABELL 3.6	80
Antall kommuner uten salgs- eller skjenkesteder for alkohol 1980-2005		Avgift på øl i kroner per liter og klasseinndeling for øl før og etter 1.1 1995 1975-2006	
TABELL 2.10	71	TABELL 3.7	81
Prosentvis andel av befolkningen som bor i kommuner uten bevilling for salg eller skjenking av alkohol 1980-2005		Statens inntekter på omsetningen av alkohol i millioner kroner 1980-2005	
TABELL 2.11	72		
Antall befalsmesser og passasjerskip med statlig skjenkebevilling fordelt på fylke 2005			
 ØKONOMI OG ALKOHOL			
TABELL 3.1	74	TABELL 4.1	82
Realprisindekser for brennevin, sterkvin, svakvin og øl 1979-2005		Antall dødsfall som skyldes alkohol fordelt på diagnose og kjønn (underliggende årsak) 1998-2004	
TABELL 3.2	75	TABELL 4.2	83
Indeks for forholdet mellom nominelle prisindeks for ulike drikkesorter og indeks for lønn per normalårsverk fra Nasjonalregnskapet 1979-2005		Antall dødsfall som skyldes alkohol fordelt på alder og kjønn (underliggende årsak) 2002-2004	

TABELL 4.3	84
Antall dødsfall som skyldes alkohol fordelt på alder og kjønn (totalt antall dødsfall over en 17-årsperiode, 1988-2004)	

TABELL 4.4	85
Antall dødsfall som skyldes levercirrhose totalt og per 100 000 innbyggere fordelt på kjønn 1971-2004	

FIGUR 4.4	86
Antall dødsfall som skyldes levercirrhose fordelt på kjønn 1980-2004	

KRIMINALITET KNYTTET TIL BRUK AV ALKOHOL

TABELL 5.1	88
Antall reaksjoner for overtredelse av løsgjengerloven fordelt på fylke 1995-2005	

FIGUR 5.1	89
Antall reaksjoner for overtredelse av løsgjengerloven fordelt på fylke 1995 og 2005	

TABELL 5.2	90
Antall reaksjoner som følge av forseelser mot alkoholloven eller tolloven fordelt på lovbruddets art 1975-2005	

TABELL 5.3	91
Antall reaksjoner på hjemmebrenning fordelt på fylke 1992-2005	

KJØRING UNDER PÅVIRKNING

TABELL 6.1	92
Antall prøver fra bilførere fordelt på mistanke om påvirkning av alkohol og/eller andre rusmidler 1989-2005	

FIGUR 6.1	93
Antall prøver fra bilførere fordelt på mistanke om påvirkning av alkohol og/eller andre rusmidler 1989-2005	

TABELL 6.2	94
Antall prøver fra bilførere fordelt på type mistanke og kjønn (alkohol og/eller andre rusmidler) 1989-2005	

TABELL 6.3	95
Antall prøver fra bilførere som er testet positive for narkotiske stoffer 1989-2005	

TABELL 6.4	96
Antall reaksjoner på kjøring under påvirkning av alkohol og/eller andre rusmidler som prosent av alle reaksjoner på veitrafikkforseelser 1977-2005	

TABELL 6.5	97
Antall reaksjoner på kjøring under påvirkning av alkohol og/eller andre rusmidler fordelt på fylke 1986-2005	

TABELL 6.6	98
Antall reaksjoner på kjøring under påvirkning av alkohol og/eller andre rusmidler per 10 000 innbyggere 18 år og over fordelt på fylke 1986-2005	

FIGUR 6.6	99
Antall reaksjoner på kjøring under påvirkning av alkohol og/eller andre rusmidler fordelt på fylke 2005	

NORSK NARKOTIKASTATISTIKK

TABELL 7.1	100
Dødsfall som skyldes bruk av narkotika fordelt på kjønn ifølge Kriminalpolitisen (Nye Kripes) og Statistisk sentralbyrå (underliggende årsak) 1977-2005	

TABELL 7.2	101
Dødsfall som skyldes bruk av narkotika fordelt på kjønn og alder ifølge Statistisk sentralbyrå (underliggende årsak) 2002-2004	

TABELL 7.3	102
Dødsfall som skyldes bruk av narkotika fordelt på alder ifølge Nye Kripes 1995-2005	

TABELL 7.4	103
Antall beslag av heroin, cannabis, amfetamin og kokain 1974-2005	

FIGUR 7.4	104
Antall beslag av cannabis, heroin, kokain og amfetamin 1974-2005	

TABELL 7.5	105
Antall beslag av ecstasy, LSD, khat, spiss fleinsopp, GHB og medikamenter 1989-2005	

FIGUR 7.5	106
Antall beslag av ecstasy, LSD og khat 1989-2005	

TABELL 7.6	107
Beslaglagt mengde heroin, kokain, cannabis og amfetamin i kilogram 1974-2005	

TABELL 7.7	108
Beslaglagt mengde ecstasy, LSD, khat, spiss fleinsopp og medikamenter 1989-2005	

TABELL 7.8	109
Antall anmeldte narkotikalovbrudd 1993-2005	

FIGUR 7.8	110
Antall anmeldte narkotikalovbrudd 1993-2005	

UNDERSØKELSER OM UNGDOMS BRUK AV ALKOHOL OG NARKOTIKA

TABELL 8.1	112
Prosent av ungdom i Norge som har drukket alkohol noen gang fordelt på kjønn og alder 1971-2006	

TABELL 8.2	113
Prosent av ungdom i Oslo i alderen 15-20 år som har drukket alkohol noen gang fordelt på kjønn og alder 1972-2006	

TABELL 8.3	114
Beregnet gjennomsnittlig årlig alkoholforbruk målt i liter ren alkohol for ungdom i Norge i alderen 15-20 år, fordelt på ulike drikkesorter 1986-2006	

TABELL 8.4	115
Beregnet gjennomsnittlig årlig alkoholforbruk målt i liter ren alkohol for ungdom i Norge i alderen 15-20 år, fordelt på kjønn og alder 1971-2006	

TABELL 8.5	116
Gjennomsnittsalder for første gangs bruk av så mye som en flaske øl, en desiliter vin eller kvart desiliter brennevin i Oslo og landet som helhet 1986-2006	

TABELL 8.6	117	TABELL 8.8	122
Prosent av ungdom i Norge i alderen 15-20 år som oppgir at de noen gang har brukt forskjellige stoffer 1990-2006		Prosent av ungdom i Norge i alderen 15-20 år som sier at cannabis bør kunne selges fritt og som kunne tenke seg å prøve hvis det ikke var fare for å bli arrestert 1990-2006	
FIGUR 8.6	118	TABELL 8.9	123
Prosent av ungdom i Norge som oppgir at de noen gang har brukt forskjellige stoffer 1992-2006		Prosent av ungdom i Oslo i alderen 15-20 år som sier at cannabis bør kunne selges fritt og som kunne tenke seg å prøve hvis det ikke var fare for å bli arrestert 1968-2006	
TABELL 8.7	119	FIGUR 8.9	124
Prosent av ungdom i Oslo i alderen 15-20 år som oppgir at de noen gang har brukt forskjellige stoffer 1975-2006		Prosent som sier at cannabis bør kunne selges fritt og som kunne tenke seg å prøve hvis det ikke var fare for å bli arrestert 1990-2006	
FIGUR 8.7a	120		
Prosent av ungdom i Oslo som oppgir at de noen gang har brukt forskjellige stoffer 1992-2006			
FIGUR 8.7b	121		
Prosent av ungdom i Oslo og hele landet som oppgir at de noen gang har brukt forskjellige stoffer 2006			

Det norske drikkemønsteret – under endring?

ØYVIND HORVERAK

Tallmaterialet om alkohol som legges fram i publikasjonen *Rusmidler i Norge*, dreier seg i hovedsak om størrelsen på og sammensetningen av alkoholomsetningen, om antall steder hvor det selges eller skjenkes alkohol og om data knyttet til priser og avgifter på alkohol. Opplysningene om disse forhold er hentet fra institusjoner som er direkte involvert i den virksomheten de rapporterer om.

Vinmonopolet, vin- og brennevinsgrossistene og bryggerinæringen gir f.eks. opplysninger om størrelsen på salget, Finansdepartementet gir opplysninger om størrelsen på alkoholavgiftene og kommunene gir opplysninger om antall salgs- og skjenkesteder. Ved å gå til de som har førstehånds kunnskap, og anta at de snakker sant, forsøker en å få et så godt bilde av virksomheten på de enkelte felt som mulig. Selvfølgelig vil det forekomme unøyaktigheter i rapporteringen, det er vanskelig å sikre seg at hver liter som blir solgt blir registrert, at hvert skjenkested blir oppgitt eller at hver krone det blir solgt for blir talt med. Men disse data er de beste en har, og en av de viktigste grunnene til det er at en har spurt de som har førstehånds kunnskap.

Felles for opplysningene nevnt over, er at de gjelder aggregater av befolkningen. De sier lite om hvordan ulike personer eller grupper av personer drikker. For å få greie på hvordan enkeltpersoner drikker, må en også i dette tilfellet henvende seg til primærkilden: den enkelte forbruker. En må spørre den enkelte konsument om hvordan han eller hun drikker alkohol. Ved å velge ut de som blir spurt slik at de er representative for den norske befolkningen, kan en deretter skaffe seg en oversikt over hvordan den norske befolkningen drikker alkohol basert på opplysninger fra primærkildene, den enkelte forbruker. Undersøkelser om alkoholbruk basert på personlige intervjuer blant et representativt utvalg av befolkningen ble startet opp her til lands allerede i 1956, da Statistisk Sentralbyrå, Vinmonopolet og Norsk Gallup gjennomførte en intervjuundersøkelse. Undersøkelsen ble overtatt av det nyetablerte Statens institutt for alkoholforskning fra 1962. Senere gjentok instituttet tilsvarende undersøkelser i 1966, 1968, 1973, 1979, 1985, 1991, 1994, 1999 og 2004. Det er ment at slike undersøkelser skal gjennomføres hvert femte år, slik at den neste undersøkelsen vil bli gjort i 2009.

I de første undersøkelsene spurte en i hovedsak bare om folk hadde drukket alkohol i løpet av det siste året, om hvor ofte de vanligvis pleide å drikke og om de hadde drukket ulike former for uregistrert alkohol, dvs. alkohol som enten var anskaffet ved hjemmeproduksjon, ved kjøp i utlandet eller ved kjøp av illegal alkohol (smuglersprit og hjemmebrent). Først i 1973 ble det også stilt spørsmål om hvor mye de vanligvis drakk når de drakk henholdsvis øl, vin og brennevin. Fra 1979 ble de også spurt om hvor mye øl, vin og brennevin de hadde drukket siste gang de drakk alkohol, og hvor lenge det var siden de hadde drukket. I 1994 begynte en å interessere seg mer for den konteksten drikkingen skjedde i, og det ble spurt om hvor den siste drikkesituasjonen fant sted og hvor mange en var sammen med.

Det siste spørsmålet ble også stilt ved undersøkelsen i 1979. På slutten av 1990-tallet ble rusbrus introdusert på alkoholmarkedet, og fra 1999 ble det også stilt spørsmål om bruken av denne drikken.

Ved å sammenlikne resultatene for befolkningen basert på personlige intervjuer med opplysninger om omsetningen basert på tall fra Vinmonopolet, vin- og brennevinsgrossistene og bryggeriene, vil en kunne få et inntrykk av om folk gir korrekte opplysninger om eget forbruk. Slike sammenlikninger var det ikke mulig å gjøre før 1973, som var det første året en spurte hvor mye folk drakk.

Siden de som ble intervjuet ble bedt om å oppgi hvor mye de drakk av øl, vin og brennevin, uansett hvor varene kom fra, vil vi forvente at anslagene for alkoholforbruket basert på intervjudata vil være høyere enn den innenlandske registrerte omsetningen av alkohol. Slik er det imidlertid ikke. Nedenfor har vi gjengitt anslagene for forbruket av ren alkohol per innbygger 15 år og over basert på intervjuundersøkelsene, og forbruket basert på registrert innenlands omsetning.

Tabell 1: Anslag for alkoholforbruket på bakgrunn av intervjudata og omsetningstall. Liter ren alkohol per innbygger 15 år og over.

År	Intervjudata		Omsetningstall	Intervjudata i prosent av omsetningstall	
	All alkohol	Uregistrert		All alkohol	Fratrukket uregistrert
1973*	2,47	0,36	5,22	47	41
1979	2,80	1,08	5,65	50	30
1985	2,66	1,30	5,22	51	26
1991	2,58	1,28	4,90	53	27
1994	3,09	1,49	4,74	65	34
1999	3,19	1,38	5,45	59	33
2004	3,99	1,27	6,22	64	44

**For 1973 omfatter uregistrert alkohol bare hjemmebrent og hjemmelaget vin. For dette året er forbruket regnet per innbygger 18 år og over.*

Tabellen viser at anslagene en kom fram til på bakgrunn av intervjudata, var betydelig lavere enn anslagene basert på registrert omsetning. Tar vi hensyn til det uregistrerte forbruket, utgjorde anslagene basert på intervjudata bare 30-40 prosent av den mengden alkohol som faktisk ble omsatt innenlands. Intervjudataene ga altså, på tross av at de var basert på førstehånds kunnskap, ikke korrekte anslag for forbruket av alkohol.

Det er flere grunner til at det er slik. De grunnene vi regner som de viktigste, er for det første at folk systematisk undervurderer sitt eget forbruk av alkohol. Folk ønsker både å se seg sjøl og å sette seg sjøl i et litt bedre lys enn de fortjener, og siden et høyt alkoholforbruk anses som noe negativt, forskjønner de sitt alkoholforbruk noe ved å oppgi at de drikker mindre enn det de faktisk gjør. Dette fenomenet er ikke noe enestående for alkoholbruk, det samme gjelder f.eks. for tobakksrøyking, mens det gjør seg gjeldende i motsatt retning når folk blir spurt om hvor ofte de trener eller går på tur i skog og mark.

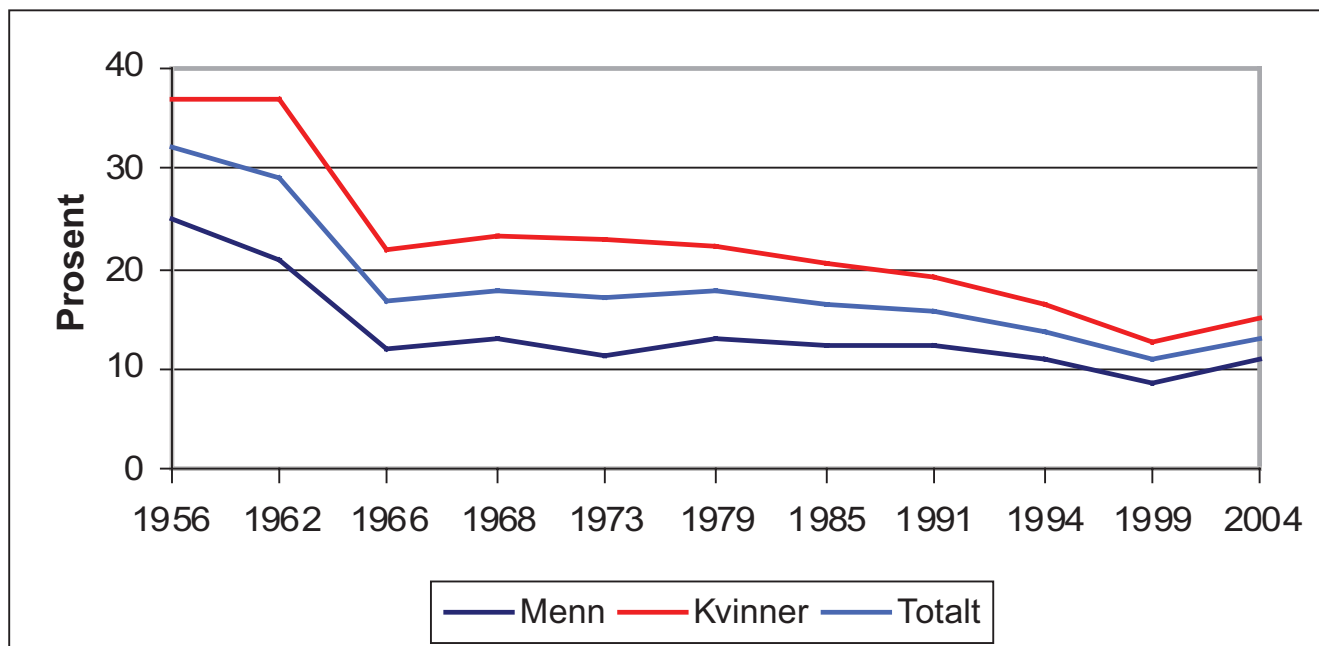
For det andre får en ikke tak i de virkelige storkonsumentene gjennom intervjuundersøkelser. Selv om undersøkelsene er representative med hensyn til kjønn, alder og bosted m.m., er de derfor ikke representative med hensyn til den viktigste variabelen, alkoholforbruk. Dette problemet blir forstørret fordi alkoholforbruket er svært ulikt fordelt i befolkningen; en regner gjerne at de 10 prosentene av befolkningen som drikker mest, drikker rundt halvparten av all alkoholen. Om det er slik at disse er systematisk underrepresentert i våre undersøkelser, vil det gi seg utslag i en betydelig undervurdering av alkoholforbruket.

På tross av de åpenbare svakhetene ved dataene fra intervjuundersøkelsene, vil de likevel kunne gi en del nyttige opplysninger om hvordan folk drikker over tid. For om vi antar at de svakheter vi har nevnt ved dataene ikke endrer seg fra en undersøkelse til den neste, blir resultatene sammenliknbare over tid. I det følgende vil vi forutsette at dette er tilfellet, for å kunne gi en beskrivelse av utviklingen i alkoholforbruket i Norge basert på data fra intervjuundersøkelsene. Imidlertid er det flere grunner til å hevde at forutsetningen er urealistisk, ikke minst kan det i den perioden vi ser på ha vært en tendens til at folk oppgir mer og mer av sitt reelle forbruk av alkohol. Årsaken til det er at folks holdninger til bruk av alkohol har endret seg mye i årene fra 1970 til 2004; en hadde en mye mer liberal holdning til bruk av alkohol i 2004 enn 25-30 år før. Det uuttalte presset mot å forskjønne sin egen alkoholbruk var mindre i 2004 enn i 1973, og da blir det heller ikke så vanskelig å innrømme omfanget av eget forbruk.

HVOR MANGE ER DET SOM IKKE DRIKKER?

Før vi ser på drikkevanene til den delen av det norske folket som drakk alkohol i perioden 1973-2004, kan det være nyttig å vite hvor mange som oppga at de ikke drakk alkohol. Figur 1 viser hvor stor andel av befolkningen som sa at de ikke hadde drukket alkohol siste år. Andelen avholdende har gått vesentlig ned fra undersøkelsen i 1956 til den i 2004. I 1956 oppga 37 prosent av kvinnene at de ikke hadde drukket alkohol siste år, 50 år senere var andelen sunket til 15. Den største nedgangen i andel avholdende skjedde på 1960tallet; fra 1962 til 1966 sank andelen avholdende kvinner fra 37 til 22 prosent, mens andelen avholdende menn gikk ned fra 21 til 12 prosent. Etter den tid har det bare vært mindre endringer i andelen avholdende blant menn, mens andelen avholdende kvinner har sunket ytterligere. For befolkningen som helhet oppga 13 prosent i 2004 at de ikke hadde drukket alkohol siste år.

Figur 1: Andelen som oppga de ikke hadde drukket siste år

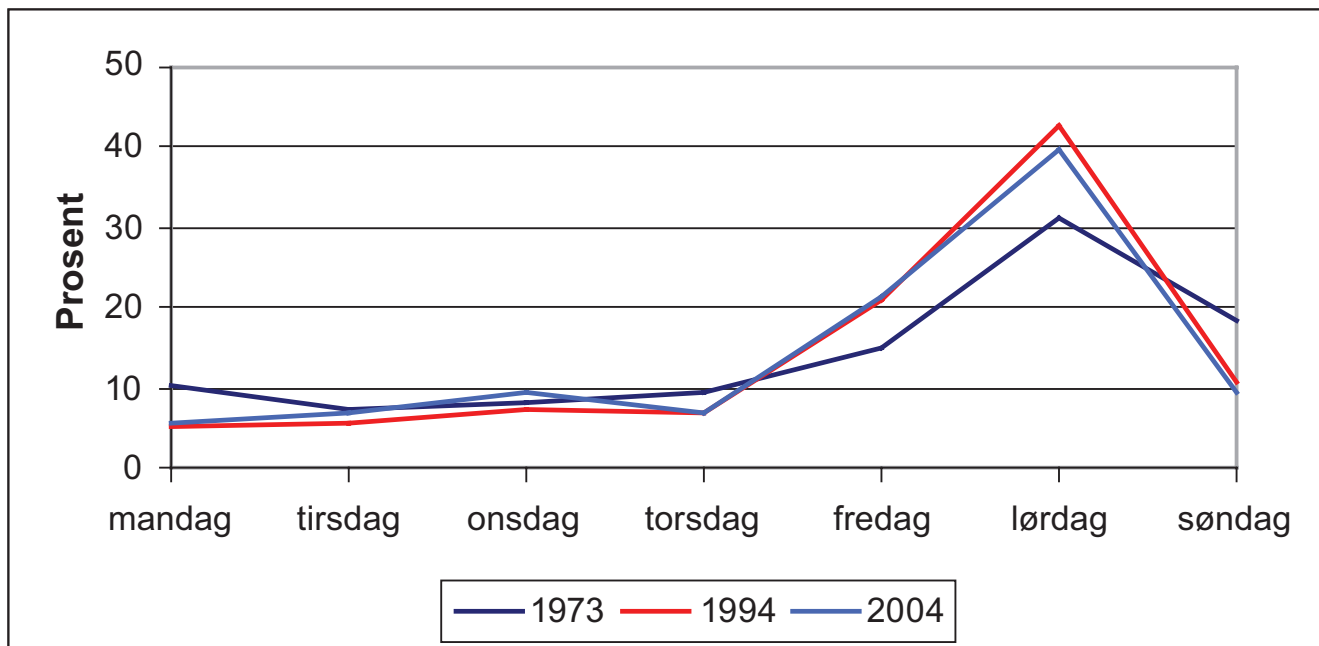
*) For årene 1956-1973 aldersgruppen 18 år og over, for 1979 og senere aldersgruppen 15 år og over.

NÅR OG HVOR OFTE DRIKKER NORSKE MENN OG KVINNER?

Figur 2 viser hvordan den norske befolkningens drikkesituasjoner fordelte seg på de ulike ukedagene i årene 1973, 1994 og 2004. Det er ikke skilt mellom menn og kvinner eller mellom ulike aldersgrupper, da disse ikke avviker vesentlig fra befolkningen som helhet.

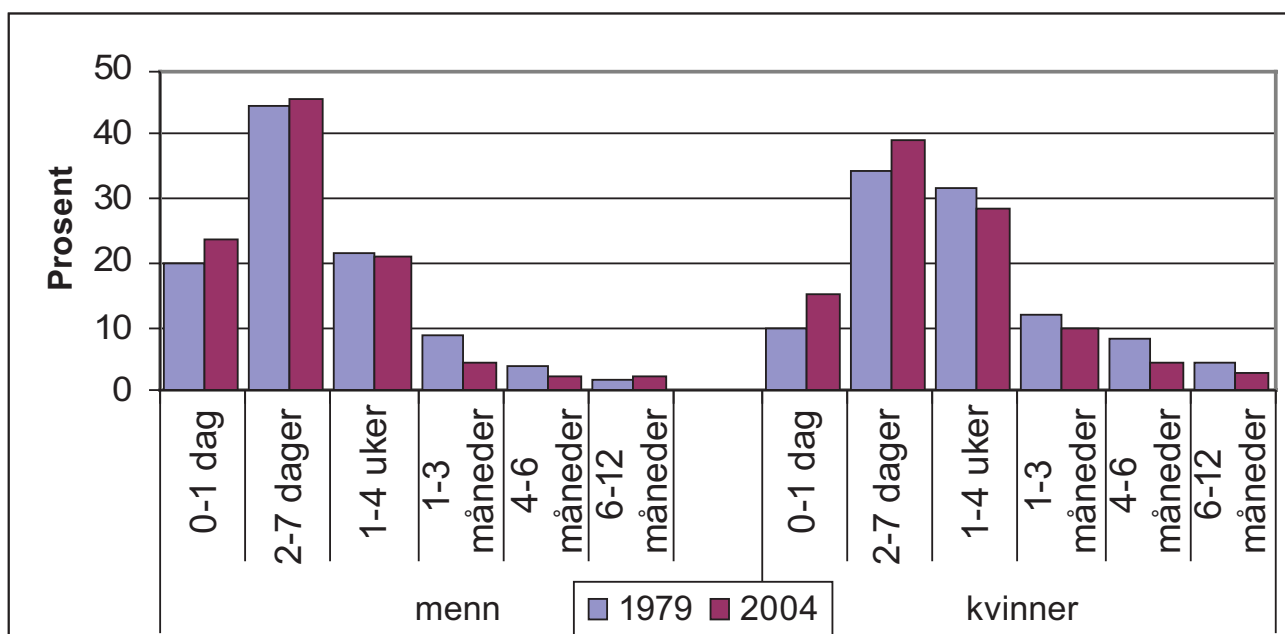
I årene 1973-2004 drakk det norske folk klart mest på fredager og lørdager. Disse to dagene sto for henholdsvis 46, 64 og 62 prosent av alle drikkesituasjonene i årene 1973, 1994 og 2004. Det har vært en tendens til en forsterket konsentrasjon om disse dagene fra 1973 til 1994, noe som kan ha en sammenheng med at frilørdagen eller femdagers uka ble etablert i norsk arbeidsliv i denne perioden. Denne ordningen kan ha ført til større rom for alkoholbruk i helgene. Med unntak av fredag og lørdag er antallet drikkesituasjoner relativt jevnt fordelt ut over de andre ukedagene, men det er en svak tendens til at det drikkes noe oftere på søndager enn på mandag-torsdag.

Figur 2: Drikkesituasjoner fordelt på ukedag

For å få et inntrykk av om det har skjedd endringer i antall ganger en drikker, har vi sett på hvor stor andel av respondentene som oppga at siste drikkesituasjon var på intervjudagen eller dagen før, i løpet av de siste 2-7 dager, i løpet av de siste 1-4 uker, osv. Resultatene er vist i figur 3. Både blant kvinner og menn var det en større andel som oppga at de hadde drukket på intervjudagen eller dagen før i 2004 enn det var i 1979. Blant kvinner hadde andelen økt fra 10 til 15 prosent, og blant menn fra 20 til 24 prosent. Det var også en større andel som oppga at de hadde drukket i løpet av de 2-7 siste dagene, for kvinner økte andelen fra 34 til 39 prosent og for menn fra 47 til 49 prosent. Som en følge av dette, var det færre som oppga at det var mer enn en uke siden de hadde drukket.

Figur 3: Tid siden siste drikkesituasjon

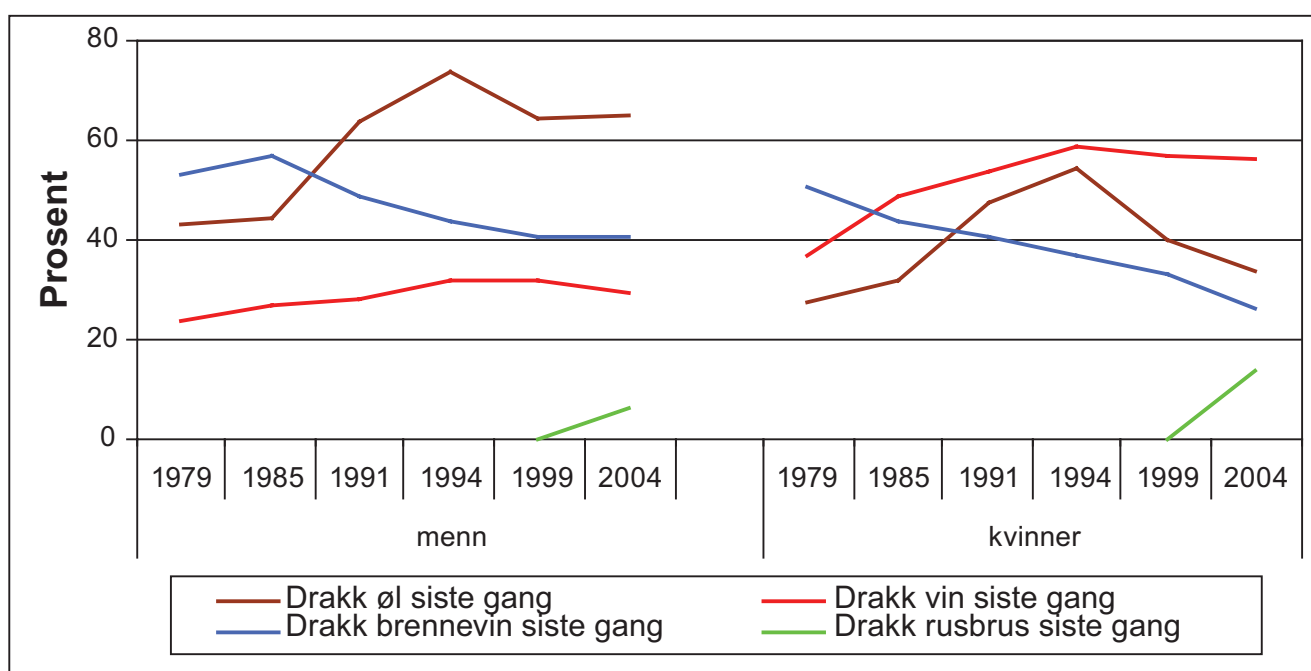

Figur 3 viser at menn drikker hyppigere enn kvinner; i 2004 oppga 70 prosent av mennene at de hadde drukket en eller flere ganger i løpet av siste uke. For kvinner var tilsvarende andel 54 prosent.

HVA OG HVOR MYE DRIKKER NORSKE MENN OG KVINNER?

På bakgrunn av spørsmålene om hva og hvor mye en drakk siste gang en drakk alkohol, kan vi se på hvilke drikker som prioriteres, og hvor mye som drikkes per gang. Hva en drakk ved siste drikkesituasjon er vist i figur 4. Andelene summerer seg til over 100 prosent fordi mange drakk mer enn bare én drikk siste gang.

Figur 4: Valg av drikk ved siste drikkesituasjon

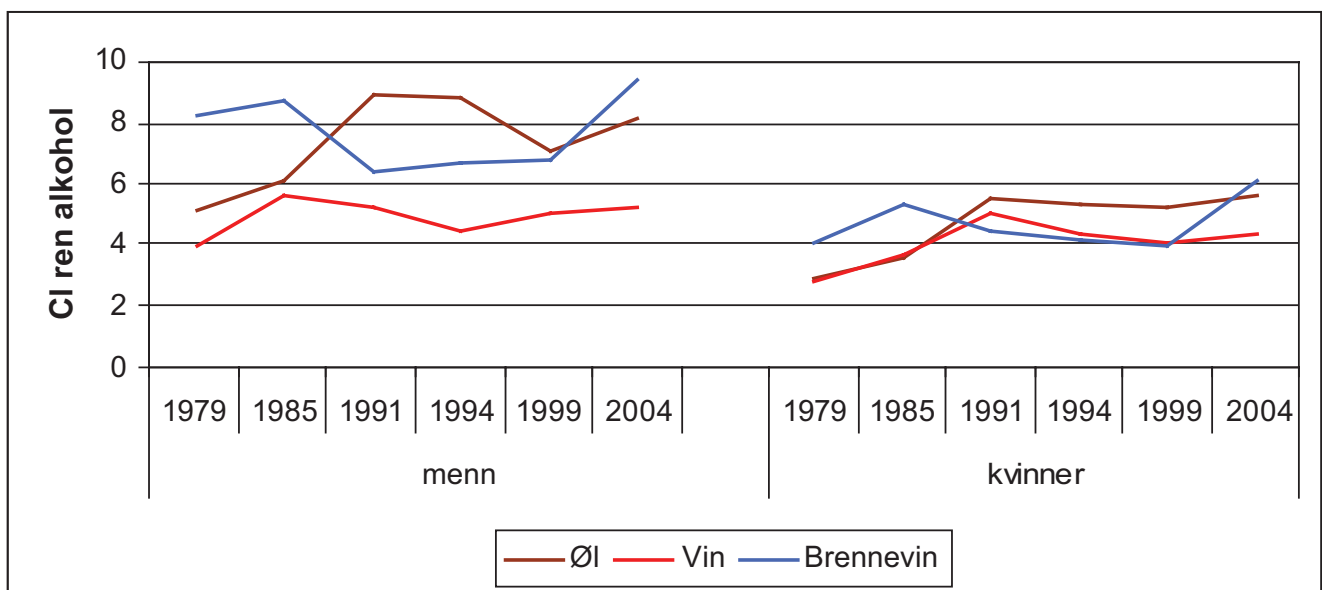
* For kvinner er brennevin i 1994 satt til gjennomsnittet for årene 1991 og 1999.

Blant kvinner er det særlig vin som har blitt stadig mer populært, i 2004 sa 56 prosent av kvinnene at de hadde drukket vin siste gang de drakk. Tjuefem år tidligere var andelen 37 prosent. Brennevin har blitt stadig mindre populært blant kvinnene, mens ølet økte sin popularitet helt fram til slutten av 1990-tallet. Nedgangen i ølets popularitet blant kvinner i 1999 og 2004, kan ha sammenheng med introduksjonen av rusbrus i den samme perioden. Især fikk dette betydning for de yngste kvinnene, dvs. blant dem som hyppigst drakk øl.

Blant menn har ølet vokst i popularitet, mens brennevinet har tapt. I 1979 oppga henholdsvis 43 og 53 prosent at de hadde drukket øl og brennevin siste gang de drakk. I 2004 var tilsvarende tall 65 og 40 prosent. Andelen menn som hadde drukket vin siste gang økte noe, fra 24 prosent i 1979 til 29 prosent i 2004. Rusbrus var mindre vanlig blant menn enn blant kvinner.

Figur 5 viser hvor mye alkohol det ble drukket i ulike drikkesituasjoner blant menn og kvinner, gruppert etter hvilken drikk som utgjorde størsteparten av alkoholforbruket ved vedkommende situasjon. Vi ser at i de situasjoner der det i hovedsak ble drukket øl eller brennevin, drakk menn betydelig mer enn kvinner. I de situasjonene der vin var hoveddrikken, drakk kvinnene nesten like mye som mennene. I 2004 oppga menn at i de situasjoner der vin var hoveddrikk, drakk de i gjennomsnitt 43 cl, mens kvinnene oppga 36 cl, altså ei halv flaske.

Figur 5: Drukke mengde etter hoveddrikk ved siste drikkesituasjon*

* Brennevin i 1994 er satt til gjennomsnittet for årene 1991 og 1999.

Menn drakk mindre alkohol i de situasjoner der vin var hoveddrikk, enn i de situasjoner der øl og brennevin utgjorde hovedinntaket. For kvinner var ikke mønsteret like tydelig, her var drukket mengde alkohol mindre knyttet til hva en drakk.

Figur 5 viser at det har vært en tendens til at kvinnene har økt sitt alkoholinntak per gang når de drikker øl og vin, mens det ikke har vært en tilsvarende tendens for brennevin. Også mennene drakk mer øl per gang i 2004 enn på 1970- og 1980-tallet. Det var ingen tilsvarende økning for vin og brennevin.

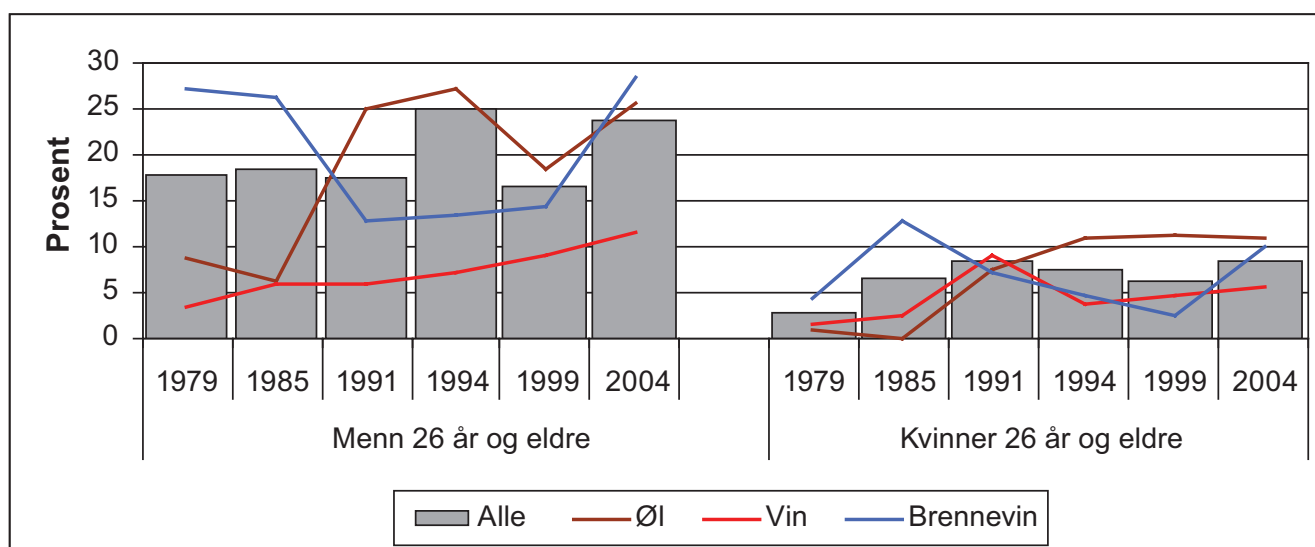
SITUASJONER MED HØYT ALKOHOLFORBRUK

Om vi regner at en person som oppga å ha drukket 10 cl ren alkohol ved siste drikkesituasjon (vel 6 halvflasker pilsnerøl eller vel ei hel flaske vin eller 25 cl brennevin), blir beruset i noen grad, viser figur 6 andelen av de siste drikkesituasjonene blant de som var 26 år eller eldre der en drakk seg beruset i forhold til hvilken drikk som dominerte drikkesituasjonen. Vi har sett bort fra aldersgruppen 15-25 år både fordi disse drikker seg oftere beruset enn den eldre delen av befolkningen, og fordi vi vet at blant denne gruppen har øl - og til dels brennevin – en sterk posisjon som rusdrikk.

Figur 6 viser at blant menn var det vanligere å drikke seg beruset på øl og sprit enn på vin, mens for kvinnene spilte det mindre rolle hva de drakk. Kvinnene drakk seg beruset mellom 5-10 prosent av de gangene de drakk, uavhengig av hva de drakk. Menn drakk seg også oftere beruset enn kvinner, og særlig i situasjoner der det ble drukket øl og brennevin. I slike situasjoner drakk menn over 25 år 10 cl ren alkohol eller mer i 25 prosent av tilfellene i 2004. Når vin var hoveddrikk, drakk menn så mye i 11 prosent av tilfellene i 2004.

Både menn og kvinner drakk seg hyppigere beruset i 2004 enn i 1979.

Figur 6: Andelen av de siste drikkesituasjonene en drakk 10 cl ren alkohol eller mer fordelt på type drikk.

Nå trenger det ikke være slik at folk drikker seg mindre beruset fordi de drikker vin. Det kan like gjerne være at de som foretrakk vin, drakk seg sjeldnere beruset enn de som foretrakk brennevin og øl, uansett hva de drakk. Dette så vi når vi sammenliknet gruppen som oppfattet seg som arbeidere med gruppen som definerte seg som funksjonærer. Funksjonærene foretrakk å drikke vin oftere enn arbeiderne, men vi fant også en klar tendens til at funksjonærene drakk seg sjeldnere beruset enn arbeiderne, uansett hva de drakk. Poenget var ikke at funksjonærene drakk vin, men at de var funksjonærer.

Både arbeiderne og funksjonærene drakk seg sjeldnere beruset når de drakk vin enn når de drakk øl eller brennevin. Heller ikke her trenger årsaken å ligge i vinen. Det kan like gjerne skyldes at vin blir foretrukket i bestemte sammenhenger, og at disse sammenhengene skiller seg fra de hvor øl og brennevin blir foretrukket. Poenget var ikke at det ble drukket vin, men at en spiste middag.

Rusmønsteret er mer knyttet til sosial status og omgangskrets, og – delvis som en følge av det – til de sammenhenger der det er vanlig å drikke alkohol, enn til hva en drikker. Det er grunnleggende trekk ved personene og drikkesituasjonene, mer enn valget av drikk, som for de fleste er bestemmende for hvor ofte de drikker seg beruset.

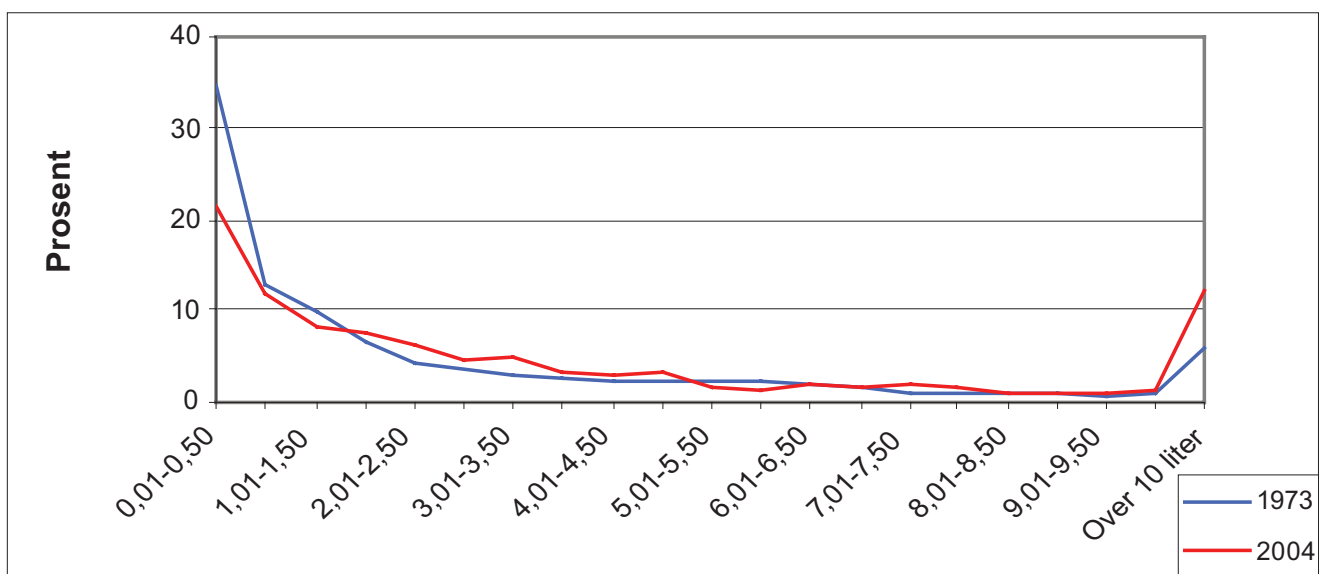
I undersøkelsene fra og med 1979 ble respondentene spurt om de hadde drukket seg beruset siste år, og i så fall hvor mange ganger. For kvinnene har det vært en økning i begge disse to forhold. Andelen som oppga at de hadde drukket seg beruset siste år økte fra 27 prosent i 1979 til 36 prosent i 2004, mens antall ganger i året økte fra 1,6 til 3,3. For menn var det ingen endring i andelen som oppga at de hadde drukket seg beruset siste år, i alle år varierte andelen mellom 50-60 prosent. Også mennene oppga imidlertid at de drakk seg oftere beruset i 2004 enn i 1979, henholdsvis 5 ganger i 1979 og 7 ganger i 2004.

UTVIKLINGEN I SAMLET ALKOHOLBRUK OG ALKOHOLFORBRUKETS FORDELING I BEFOLKNINGEN

Figur 7 viser hvordan alkoholforbruket fordelte seg blant norske alkoholbrukere i 1973 og 2004 på basis av data fra intervjuundersøkelsene. Fordelingene er nokså like, med to unntak. For det første var andelen som drakk aller minst, sunket fra 35 prosent i 1973 til 21 prosent i 2004. For det andre var andelen som drakk aller mest (over 10 liter ren alkohol), steget fra 6 prosent i 1973 til 12 prosent i 2004. I perioden fra 1973 til 2004 hadde det altså blitt mindre vanlig å drikke svært lite, og mer vanlig å drikke svært mye.

Forbruket var svært skjevt fordelt i begge årene. I 1973 sto de 10 prosentene som drakk mest for halvparten av all alkoholen som ble drukket det året. De drakk i 1973 7,4 liter ren alkohol eller mer. I 2004 var grensen for å tilhøre de 10 prosentene som drakk mest steget til 11,3 liter, og gruppen sto for 46 prosent av det samlede alkoholforbruket det året. På den annen side sto de 50 prosentene som drakk minst bare for 6,2 prosent av det samlede alkoholforbruket i 1973, og for 8,5 prosent i 2004. I 1973 drakk halvparten av alkoholbrukerne mindre enn 1,1 liter ren alkohol i året, som altså er fordelingens medianverdi. I 2004 var grensen økt til 2,1 liter. Medianverdien økte med 86 prosent fra 1973 til 2004. Gjennomsnittsforbruket steg i den samme perioden fra 3 liter til 4,5 liter, altså med 50 prosent.

Figur 7: Alkoholforbrukets fordeling i befolkningen. Alkoholbrukere.

Siden det er relativt få storkonsumenter som trekker gjennomsnittet betydelig opp, er det et spørsmål om ikke medianverdien gir et bedre uttrykk for hvordan folk vanligvis drikker enn gjennomsnittsforbruket, som er det vanligste målet. Som figuren viser var fordelingen av alkoholforbruket i 1973 og 2004 langt fra normalfordelt. Det tilsier at en skal være varsom med å beskrive alkoholforbruket ved hjelp av forbrukets gjennomsnittsverdi, fordi en da kan skape et uriktig inntrykk av hva som er vanlig.

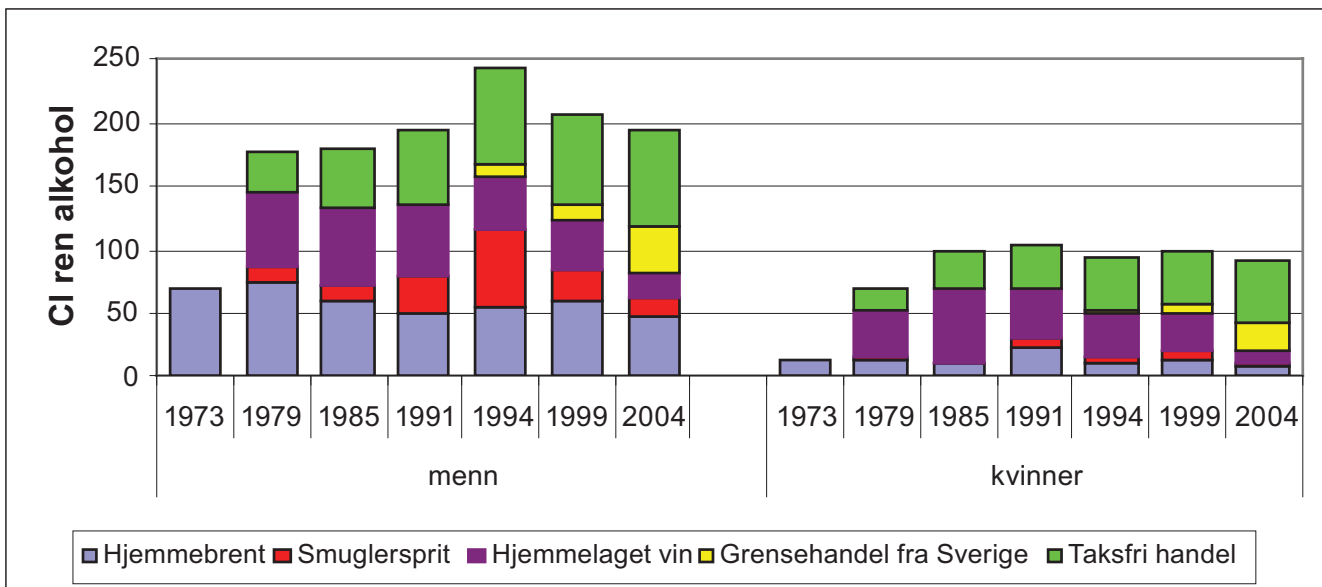
Vi kan illustrere dette ved hjelp av dataene fra 1973 og 2004. I 1973 var gjennomsnittsforbruket blant alkoholbrukerne 3 liter ren alkohol. Imidlertid var det bare 13,5 prosent som drakk mellom 2 og 4 liter ren alkohol, altså det vi kan si er i nærheten av gjennomsnittet. Hele 72 prosent drakk mindre enn gjennomsnittet. I 2004 var gjennomsnittsforbruket 4,5 liter ren alkohol, og 11 prosent drakk mellom 3,5 og 5,5 liter, altså rundt gjennomsnittet. Det året drakk 71 prosent mindre enn gjennomsnittet. I begge årene var det altså betydelig vanligere å drikke mindre enn gjennomsnittet enn rundt gjennomsnittet. Verken for 1973 eller 2004 ga gjennomsnittsforbruket derfor noe godt inntrykk av hvordan befolkningen vanligvis drakk.

Medianverdiene lå betydelig under gjennomsnittsverdiene, og gir et helt annet inntrykk av hvor mye det var vanlig å drikke. I 1973 var størrelsen på et vanlig forbruk, målt ved medianen, bare 38 prosent av hva en forsto med et vanlig forbruk om en la gjennomsnittsverdien til grunn. For 2004 var medianverdien 41 prosent av størrelsen på gjennomsnittsforbruket.

DET UREGISTRERTE FORBRUKET

I intervjuundersøkelsene har en vært opptatt av å skaffe seg oversikt over omfanget av og utviklingen i det uregistrerte forbruket. Det er den delen av alkoholforbruket som består av hjemmebrygget øl, hjemmelagt vin, hjemmeprodusert brennevin, kjøp av smuglersprit, grensehandel med øl, vin og brennevin og kjøp av øl, vin og brennevin i taksfri handel. En oversikt over utviklingen i det uregistrerte forbruket er gitt i figur 8. Søylen for 1973 er lite sammenlignbar med de øvrige fordi det bare ble spurt om hjemmebrent dette året.

Figur 8: Sammensetningen av det uregistrerte forbruket. Alkoholbrukere.*

*For årene 1979 og 1985 er det ikke skilt mellom taksfrihandel og grensehandel

Figuren viser at menn drikker mer uregistrert alkohol enn kvinner, på samme måte som de drakk mer alkohol generelt. Særlig var forskjellen stor for hjemmebrent og smuglersprit, forbruket av slike varer er i de senere årene nesten forbeholdt menn. Kvinnene drakk imidlertid relativt mye hjemmelaget vin, men forbruket av slik vin har gått sterkt tilbake. Også forbruket av hjemmebrent har vist tilbakegang; menns forbruk av hjemmebrent var redusert med en tredjedel fra 1973 til 2004. Kjøp av smuglersprit synes å ha nådd en topp i 1994, etter den tid har omsetningen av smuglersprit avtatt. Nedgangen fra 1999 til 2004 må ses i lys av den såkalte metanolsaken først på 2000-tallet, da nærmere 20 personer døde som følge av at de hadde drukket smuglersprit som inneholdt metanol.

I 2004 var det taksfrihandelen som sto for den største delen av det uregistrerte forbruket. Taksfrihandelen utgjorde 39 prosent av menns forbruk av uregistrert alkohol det året, og for 52 prosent av kvinnenenes forbruk. Grensehandelen og taksfrihandelen sto for rundt to tredjedeler av alt forbruk av uregistrert alkohol i 2004.

Figur 8 viser at nivået på det uregistrerte forbruket ikke var mye forskjellig i 2004 og i 1979. Sammensetningen av det uregistrerte forbruket har imidlertid endret seg. Hjemmeproduserte varer har hele tiden tapt andeler i forhold til grensehandel og kjøp i taksfri butikker. I de senere år er også bruk av smuglersprit gått ned, og var i 2004 om lag på samme nivå som i 1979.

KONKLUSJON

De to viktigste endringene i det norske drikkemønsteret fra begynnelsen av 1970-tallet til 2004, var at vi drakk mer alkohol i 2004 enn i 1973, og at vi drakk mindre brennevin og mer øl og vin, og - fra begynnelsen av 2000-tallet – også rusbrus.

Det økte forbruket har skjedd ved en økning i antall personer som drakk relativt hyppig, både andel dagligdrikkere og andel personer som drakk én eller flere ganger i løpet av ei uke har økt. I tillegg har det blitt vanlig å drikke noe mer per drikkesituasjon, gjennomsnittsforkonsumet per drikkesituasjon blant kvinner økte fra en alkoholmengde som svarer til halvannet glass vin i 1973 til tre glass i 2004, mens gjennomsnittsforkonsumet blant menn økte fra vel to til vel tre halvliter med øl. Høyst sannsynlig er disse anslagene for lave, da folk har en tendens til å oppgi mindre kvanta enn det de faktisk drakk.

Mens brennevin i 1973 sto for 44 prosent av kvinnes alkoholforkonsum, var andelen sunket til 21 prosent i 2004. Blant menn sank brennevinets andel av alkoholforkonsumet fra 47 til 30 prosent. Dette har imidlertid ikke ført til noen nedgang i rusfrekvens. Rusfrekvensen, her målt ved andel ganger det ble drukket 10 cl ren alkohol eller mer ved siste drikkesituasjon, økte fra 1979 til 2004. I 1979 drakk menn over 25 år seg beruset 18 prosent av de gangene de drakk, i 2004 var andelen økt til 24 prosent. For kvinner var tilsvarende andeler 3 og 8 prosent. Blant menn var det vanligere å drikke seg beruset på øl og brennevin enn på vin. For kvinner spilte type drikk mindre rolle for om en drakk seg beruset eller ikke. Økningen i rusfrekvensene kan henge sammen med at bruk av alkohol i Norge er et utpreget helgefenomen, og at dette fenomenet var enda tydeligere på 1990-tallet og etter årtusenskiftet enn på 1970-tallet. I 2004 sto fredag og lørdag for 62 prosent av alle drikkesituasjonene.

Det uregistrerte forbruket utgjør en betydelig del av det norske alkoholforkonsumet, og det har holdt seg relativt stabilt i de 25 årene fra 1979 til 2004. Sammensetningen av det uregistrerte forbruket har imidlertid endret seg, hjemmeproduerte varer og smuglersprit har gått tilbake, mens det har vært en økning i taksfri handel og grensehandel.

På grunn av at folk har en tendens til å underrapportere sitt forbruk av alkohol, er det vanskelig å anslå nøyaktig hvor stor andel det uregistrerte forbruket utgjør av det totale forbruket. På bakgrunn av undersøkelsen i 2004, syntes det som om den uregistrerte alkoholens andel av det totale alkoholforkonsumet i Norge lå mellom 25 og 37 prosent.

Alkoholforkonsumet er svært skjevt fordelt i den norske befolkningen. De 10 prosent som drakk mest drakk halvparten av all alkoholen, mens den halvparten som drakk minst, sto for under 10 prosent av alkoholforkonsumet. Den skjeve fordelingen gjør at gjennomsnittsforkonsumet i befolkningen sier lite om hvordan flertallet drikker.

Takk til Sturla Nordlund ved SIRUS, som har lest gjennom artikkelen og gitt mange nyttige kommentarer. Eventuelle feil må likevel utelukkende påføres forfatterens regning.

Tabellvedlegg

KOMMENTARER TIL TABELLENE

Nedenfor presenteres noen sentrale tall om alkoholforbruket fra intervjuundersøkelsene som ble gjort i perioden 1973-2004. Tabellene viser forbruket av alkohol fordelt på ulike inndelinger av befolkningen. På grunn av at alkoholforbruket er svært skjevt fordelt blant norske menn og kvinner (se artikkelen *Det norske drikkemønsteret – under endring?* i dette heftet), har vi valgt å oppgi verdiene både for gjennomsnittsforbruket og for medianen. Vi har også oppgitt standardfeilen til gjennomsnittet, for å vise usikkerheten til estimatene.

Det sentrale skillet i alkoholforbruket i befolkningen går mellom kvinner og menn. Dette er vist i den første tabellen. Kvinnene drakk i 1973 i gjennomsnitt 25 prosent av det mennene drakk. I 2004 var andelen økt til 45 prosent. Det viser at alkoholforbruket har økt betydelig mer blant kvinner enn menn i denne perioden. Medianverdien for alkoholforbruket ligger relativt sett nærmere gjennomsnittsforbruket blant menn enn blant kvinner. Det kan tyde på at en større andel kvinner enn menn drakk under gjennomsnittet for gruppen.

Den andre tabellen viser hvordan alkoholforbruket fordelte seg etter en annen sentral variabel, alder. Alkoholforbruket er størst i den delen av befolkningen som er mellom 20-30 år, og minst blant de aller eldste. Veksten i forbruket har vært størst for de under 30 år, og for de over 50.

Forbruket i aldersgruppen 31-40 år viste bare en ubetydelig økning. Dette kan ha sammenheng med at alkoholforbruket varierer med livsfasene, og at for denne aldersgruppen er alkoholforbruket relativt stramt regulert av de rammer familiesituasjonen setter. Det lave forbruket i høy alder er dels en følge av at folk drikker mindre når de blir eldre, dels en følge av at generasjonene som tilhører de eldste aldersklassene, har hatt en tendens til å drikke mindre enn generasjonene etter dem på alle alderstrinn. Innen de eldre aldersklassene ligger medianen relativt sett lenger fra gjennomsnittsforbruket enn i alderklassene under 50 år. Det betyr at en mindre andel opprettholdt et relativt sett høyt konsum i eldre alder enn da de var yngre.

Den tredje tabellen viser hvordan alkoholforbruket er fordelt etter utdanning. Vi ser at det er en tendens til at gjennomsnittsforbruket øker med økt utdanning, de med universitet/høgskoleutdanning drakk i 2004 i gjennomsnitt mer enn dobbelt så mye som de med bare folkeskole. Dette kan imidlertid ikke tolkes som at det er den lange utdanningen som er årsak til denne forskjellen. Gruppen som har lang utdanning skiller seg nemlig fra gruppen med bare folkeskole på andre kjennetegn som er vesentlige for forbruket av alkohol, i dette tilfelle særlig kjønn og alder. Forskjellen i alkoholforbruket skyldes nok mer forskjeller i kjønn og alder mellom gruppene, enn at de har ulik skolegang. Dette viser at vi ikke kan lese noen slags årsakssammenhenger ut av disse enkle tabelloppstillingene.

Den fjerde tabellen viser at de som regnet seg som arbeidere, i alle år med unntak av ett drakk mer enn de som sa de var funksjonærer. De som drakk mest var, med unntak av studentene og skoleelevene hvis høye forbruk mer skyldtes at de var unge enn at de var studenter, de svært lite homogene gruppene annet og selvstendige næringsdrivende og bønder. Pensjonistene drakk minst på grunn av sin høye alder.

Medianverdiene antyder at alkoholforbruket i 2004, med unntak av pensjonistgruppen, var mer ujevnt fordelt blant arbeiderne enn blant de andre yrkesgruppene.

Den femte og sjette tabellen viser hvordan alkoholforbruket fordeler seg etter bosted. Den første viser fordelingen etter antall innbyggere i bostedskommunen, den andre etter geografisk plassering av bostedet. Det er en tendens til at de som bodde i byer drakk noe mer enn de som bodde i kommuner uten store tettsteder, og aller mest drakk de som bodde i Osloregionen. Dette finner vi igjen i den neste tabellen. Men med unntak av Osloregionen, er det ingen klare tendenser til at de som er bosatt i én del av landet drikker mer eller mindre enn de som er bosatt i andre deler.

Den siste tabellen viser hvordan alkoholforbruket varierer med husholdningens inntekt. Med lav inntekt menes her de 25 prosent som oppga lavest husholdsinntekt. Tilsvarende menes med høy inntekt den fjerdedelen som oppga høyest husholdsinntekt. Alle andre tilhørte gruppen middels inntekt.

Med unntak av undersøkelsen i 2004, oppga høyinntektsgruppen i alle år det største gjennomsnittlige alkoholforbruket. I den samme perioden hadde de med middels inntekt gjennomgående et høyere gjennomsnittsforbruk enn de med lavest inntekt. I 2004 var dette snudd på hodet, de med lavest inntekt rapporterte det høyeste forbruket og de med høyest inntekt oppga det laveste forbruket.

Forbruket var ulikt fordelt innen de tre inntektsgruppene. I 2004 utgjorde medianen i gruppen med lavest inntekt bare 20 prosent av gjennomsnittsforbruket. For de med middels inntekt utgjorde medianen 39 prosent av gjennomsnittsforbruket, og for de med høyest inntekt 56 prosent. Andelen som drakk relativt lite var altså mye større blant de med lav inntekt enn blant de med høy inntekt. Til gjengjeld inneholdt gruppen noen som drakk svært mye.

Tabell 1 (Table 1)

Kjønn (Sex)

Liter ren alkohol siste år per innbygger 15 år og eldre*

Litres of pure alcohol consumed last year per capita 15 years and over

År (year)	Mann (Men)				Kvinne (Women)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	985	1,62	4,00	0,22	1 024	0,25	1,00	0,06
1979	992	1,94	4,25	0,21	1 029	0,33	1,39	0,09
1985	967	1,83	3,85	0,21	1 006	0,47	1,52	0,09
1991	1 019	1,92	3,70	0,20	984	0,39	1,42	0,11
1994	1 089	2,35	4,50	0,23	1 133	0,68	1,75	0,09
1999	1 064	2,33	4,60	0,24	1 106	0,76	1,84	0,10
2004	1 568	2,65	5,53	0,22	1 623	0,87	2,50	0,11

År (year)	Totalt (Total)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	2 009	0,67	2,47	0,12
1979	2 021	0,81	2,80	0,12
1985	1 973	0,94	2,66	0,11
1991	2 002	0,97	2,58	0,12
1994	2 222	1,25	3,09	0,12
1999	2 170	1,34	3,19	0,13
2004	3 191	1,59	3,99	0,13

*1973: 18 år og eldre (18 years and over)

Tabell 2 (Table 2)

Alder (Age)

Liter ren alkohol siste år per innbygger 15 år og eldre*

Litres of pure alcohol consumed last year per capita 15 years and over

År (year)	15-20 år#				21-30 år			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	128	1,97	4,39	0,60	449	1,52	3,58	0,29
1979	202	1,32	3,48	0,47	448	2,10	3,72	0,23
1985	233	1,40	3,16	0,31	402	2,10	4,02	0,30
1991	177	1,47	3,74	0,50	432	1,99	3,53	0,24
1994	176	2,12	4,32	0,47	497	2,56	4,33	0,26
1999	184	1,88	4,36	0,46	396	2,37	4,35	0,29
2004	282	2,81	5,27	0,44	571	3,76	6,41	0,33

År (year)	31-40 år				41-50 år			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	275	1,21	3,19	0,42	331	0,65	2,25	0,24
1979	325	1,58	3,24	0,27	272	0,90	3,27	0,35
1985	358	1,83	3,41	0,36	282	1,19	2,47	0,22
1991	375	1,34	3,32	0,41	316	1,25	2,45	0,27
1994	384	1,93	3,48	0,28	383	1,60	3,29	0,39
1999	417	1,64	3,51	0,36	378	1,70	3,58	0,38
2004	562	1,69	3,28	0,23	584	1,86	3,99	0,26

År (year)	51-60 år				61 år og over			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	328	0,36	1,92	0,28	498	0,10	1,08	0,11
1979	279	0,49	2,53	0,39	495	0,07	1,27	0,15
1985	201	0,66	1,96	0,31	496	0,23	1,19	0,13
1991	219	0,65	2,07	0,28	481	0,11	1,04	0,09
1994	250	1,06	2,86	0,38	532	0,20	1,23	0,13
1999	296	1,43	2,93	0,30	498	0,30	1,45	0,14
2004	473	1,62	4,54	0,49	719	0,29	1,75	0,14

*1973: 18 år og eldre (18 years and over)

#1973: 18-20 år (18-20 years)

Tabell 3 (Table 3)
Utdanning (Education)

Liter ren alkohol siste år per innbygger 15 år og eldre*

Litres of pure alcohol consumed last year per capita 15 years and over

År (year)	Folkeskolenivå (Primary school)				Ungdomsskole/ Realskolenivå (Lower secondary school)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	607	0,19	1,46	0,16	788	0,54	2,30	0,22
1979	439	0,17	1,98	0,29	810	0,75	2,62	0,17
1985	341	0,19	1,34	0,34	723	0,63	2,19	0,17
1991	278	0,09	1,71	0,30	608	0,42	2,17	0,22
1994	387	0,20	1,37	0,23	475	0,87	3,06	0,31
1999	300	0,19	1,56	0,27	385	0,91	3,20	0,45
2004	370	0,23	2,10	0,38	644	0,94	3,71	0,34

År (year)	Videregående skole/ Gymnasnivå (Upper secondary school)				Universitetsnivå (College, university)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	485	1,71	3,61	0,24	118	2,15	4,06	0,43
1979	525	1,45	3,28	0,22	215	2,31	3,68	0,30
1985	621	1,91	3,59	0,19	288	1,90	3,41	0,26
1991	686	1,57	3,11	0,22	426	1,78	2,89	0,22
1994	745	1,57	3,41	0,20	598	2,47	3,85	0,23
1999	847	1,74	3,61	0,19	626	1,98	3,46	0,19
2004	1 298	1,79	4,28	0,18	869	2,48	4,54	0,23

*1973: 18 år og eldre (18 years and over)

Tabell 4 (Table 4)
Yrke (Occupation)

Liter ren alkohol siste år per innbygger 15 år og eldre*

Litres of pure alcohol consumed last year per capita 15 years and over

År (year)	Arbeider (Blue collar workers)				Funksjonær (White collar workers)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	402	1,50	3,46	0,30	364	1,42	3,30	0,34
1979	504	1,96	4,15	0,28	424	1,64	3,06	0,20
1985	420	1,44	3,46	0,27	505	1,79	3,29	0,20
1991	467	1,55	3,10	0,23	447	1,49	2,32	0,13
1994	620	1,48	3,07	0,18	430	2,15	3,57	0,23
1999	610	1,76	3,78	0,29	420	1,79	3,00	0,18
2004	1 030	1,98	4,61	0,24	504	1,77	2,99	0,18

År (year)	Student/skoleelev/lærling (Students, pupils, craft apprentices)				Pensjonist/trygdet (Pensioners, recipients of social assistance)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	100	3,15	5,61	0,59	276	0,17	1,82	0,31
1979	182	1,75	3,03	0,31	332	0,13	2,41	0,41
1985	223	1,56	3,02	0,26	459	0,22	1,40	0,18
1991	273	1,70	3,22	0,27	476	0,24	2,46	0,37
1994	243	2,47	3,80	0,28	570	0,22	1,86	0,25
1999	213	1,76	3,65	0,37	527	0,32	1,67	0,22
2004	364	2,79	5,24	0,35	859	0,43	2,78	0,22

År (year)	Selvstendig/bonde (Self-employed, peasant)				Annet (Other)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	204	1,17	3,64	0,50	658	0,21	0,82	0,06
1979	138	1,40	3,43	0,42	442	0,21	0,99	0,11
1985	166	1,55	3,94	0,73	200	0,32	0,85	0,11
1991	133	1,78	3,50	0,43	199	0,16	0,78	0,11
1994	117	2,15	3,24	0,35	230	1,68	4,54	0,67
1999	113	2,44	4,99	0,64	239	1,58	3,60	0,37
2004	160	2,19	4,04	0,45	248	2,14	5,30	0,69

*1973: 18 år og eldre (18 years and over)

Tabell 5 (Table 5)

Bosted etter tettsted (Place of residence by number of inhabitants in the community)

Liter ren alkohol siste år per innbygger 15 år og eldre*

Litres of pure alcohol consumed last year per capita 15 years and over

År (year)	Oslo, Ski, Oppegård, Asker, Bærum, Lørenskog, Skedsmo				Bergen, Stavanger/Sandnes, Trondheim			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	329	1,63	3,87	0,40	167	0,96	2,79	0,35
1979	349	2,21	3,71	0,29	173	1,14	3,06	0,36
1985	334	2,65	3,89	0,29	218	1,26	3,04	0,31
1991	349	1,93	3,55	0,36	251	1,11	2,09	0,19
1994	353	2,22	4,34	0,39	266	1,64	3,45	0,32
1999	315	2,85	4,13	0,26	309	1,53	3,69	0,46
2004	429	3,19	5,42	0,35	391	2,01	4,10	0,27

År (year)	Byer med mellom 50-100 000 innbyggere (Cities with 50-100 000 inhabitants)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	77	0,61	1,85	0,26
1979	134	0,87	2,44	0,33
1985	166	0,83	2,78	0,38
1991	81	1,89	2,59	0,29
1994	275	1,37	3,51	0,41
1999	287	0,99	2,66	0,27
2004	452	1,49	4,33	0,35

År (year)	Tettsteder med 20-50 000 innbyggere i 2005 (Towns with 20-50 000 inhabitants in 2005)				Tettsteder med 10-20 000 innbyggere i 2005 (Towns with 10-20 000 inhabitants in 2005)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	45	0,26	2,74	0,83	143	0,45	2,38	0,43
1979	90	1,11	2,94	0,46	137	1,28	3,88	0,62
1985	131	0,62	2,29	0,37	113	1,81	4,42	1,02
1991	167	0,68	1,98	0,25	226	0,94	2,55	0,26
1994	178	1,32	3,40	0,51	234	1,33	2,79	0,27
1999	97	1,88	5,16	0,89	124	0,99	3,37	0,84
2004	153	0,78	2,57	0,31	310	1,94	4,70	0,40

År (year)	Kommuner uten tettsteder med over 10 000 innbyggere i 2005 (Rural areas)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	1 087	0,42	2,00	0,15
1979	1 052	0,47	2,12	0,13
1985	947	0,62	2,00	0,13
1991	784	0,65	2,05	0,15
1994	917	0,92	2,40	0,16
1999	1 037	1,15	2,70	0,15
2004	1 455	1,16	3,42	0,20

*1973: 18 år og eldre (18 years and over)

Tabell 6 (Table 6)
Bosted etter handelsfelt (Place of residence by region)
Liter ren alkohol siste år per innbygger 15 år og eldre*

Litres of pure alcohol consumed last year per capita 15 years and over

År (year)	Oslo				Østlandsområdet uten Oslo (Eastern part of Norway except Oslo)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	274	1,43	3,77	0,47	776	0,78	2,40	0,17
1979	246	2,17	3,77	0,37	792	0,90	3,24	0,23
1985	229	2,98	3,99	0,29	819	0,88	2,73	0,22
1991	292	1,72	3,68	0,43	740	0,92	2,94	0,24
1994	255	2,24	4,33	0,49	911	1,37	3,18	0,18
1999	255	3,33	4,51	0,30	805	1,29	3,02	0,22
2004	377	3,19	5,30	0,33	1293	1,29	3,40	0,19

År (year)	Vestre handelsfelt (Western part of Norway)				Midtre handelsfelt (Middle part of Norway)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	446	0,40	2,15	0,20	286	0,29	1,65	0,21
1979	450	0,71	2,58	0,21	299	0,40	1,62	0,17
1985	421	0,96	2,53	0,20	295	0,66	2,21	0,22
1991	458	0,66	1,79	0,13	304	0,65	1,79	0,17
1994	477	0,97	2,64	0,20	343	0,92	2,74	0,36
1999	532	0,94	2,85	0,29	345	1,17	2,91	0,26
2004	753	1,59	4,33	0,25	447	1,46	4,12	0,43

År (year)	Nordre handelsfelt (Northern part of Norway)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	227	0,80	2,79	0,45
1979	234	0,69	2,18	0,24
1985	210	0,52	1,85	0,23
1991	209	1,61	2,65	0,25
1994	236	1,08	2,85	0,38
1999	232	1,51	3,56	0,40
2004	322	1,63	3,85	0,37

*1973: 18 år og eldre (18 years and over)

Tabell 7 (Table 7)
Husholdsinntekt (Income of households)
Liter ren alkohol siste år per innbygger 15 år og eldre*

År (year)	Lav inntekt (Low)				Middels inntekt (Medium)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	531	0,10	1,87	0,23	976	0,67	2,19	0,15
1979	568	0,21	2,16	0,24	952	0,94	2,77	0,16
1985	498	0,21	1,83	0,25	969	0,98	2,73	0,16
1991	473	0,25	2,50	0,34	919	1,11	2,47	0,16
1994	529	0,49	2,89	0,32	972	1,40	3,00	0,14
1999	475	0,56	2,84	0,34	952	1,56	3,29	0,17
2004	508	0,83	4,19	0,39	1233	1,56	4,01	0,21

År (year)	Høy inntekt (High)			
	Antall (number)	Median (median)	Gj.snitt (mean)	stand.feil (s.e. mean)
1973	428	1,73	3,78	0,30
1979	454	2,16	3,61	0,23
1985	463	2,17	3,57	0,22
1991	477	1,94	2,93	0,17
1994	407	2,57	3,72	0,21
1999	408	2,05	3,50	0,22
2004	735	1,96	3,51	0,16

*1973: 18 år og eldre (18 years and over)

GENERELL NOTE TIL TABELLVEDLEGGET

Anslagene er basert på personlige intervjuer med representative utvalg av befolkningen 15 år og eldre (i 1973 18 år og eldre). Personene er blitt spurt om hvor mye de vanligvis drakk når de drakk henholdsvis øl, vin og brennevin (i 2004 også sider og rusbrus), og hvor ofte de pleide å drikke disse drikkene i løpet av en bestemt tidsperiode. På denne bakgrunn er årsforbruket beregnet ved å multiplisere oppgitt kvantum per gang med antall ganger en oppga å drikke vedkommende alkoholdrikk i løpet av et år. Summen av forbruket av de forskjellige alkoholdrikkene som framkommer ved disse beregningene, utgjør det totale forbruket. Anslagene for årsforbruket inneholder dermed både registrert og uregistrert alkohol, siden også uregistrert alkohol består av øl, vin og sprit/brennevin. .

Om anslagenes pålitelighet, se *del 1 i artikkelen Det norske drikkemønsteret – under endring?* i dette heftet.

I tabellene oppgir vi både gjennomsnittsförbruket for gruppene og gruppenes medianverdi. Årsaken til det er at alkoholförbruket er svært skjevt fordelt i befolkningen, slik at gjennomsnittverdiene sier relativt lite om hvordan flertallet i befolkningen drikker. Det er gitt en nærmere dröfting av bruken av gjennomsnittverdi og median i *del 6 i artikkelen Det norske drikkemønsteret – under endring?* i dette heftet.

Vi har også oppgitt antall personer i de ulike gruppene og standardfeilen til gjennomsnittsverdien. Det "korrekte" anslaget for gjennomsnittsverdiene vil med 95 prosent sannsynlighet befinne seg i et område som dekkes av gjennomsnittsverdien $\pm 1,96$ ganger standardfeilen.

NOTE TIL TABELL ETTER YRKE:

Yrkesklassifiseringen er gjort på bakgrunn av hva hvilken yrkesgruppe respondentene selv oppga at de tilhørte. Valgene fram til 1991 var gårdbruker/småbruker, annen selvstendig, formann/arbeider, funksjonær, skoleelev/student, trygdet/pensjonist og husarbeid/uten eget betalt arbeid. I 1994 ble valgene endret til selvstendig, arbeider/operatör faglært, arbeider/operatör ufaglært, funksjonær ledende stilling, funksjonær ellers, elev/student/lärling, alderspensjonist, trygdet, uten eget betalt arbeid, for tiden arbeidslös og annet. Som arbeider regnes her de som har oppgitt formann/arbeider før 1994 og arbeider operatör faglært, arbeider/operatör ufaglært i 1994 og senere. Tilsvarende regnes som funksjonær de som oppga funksjonær eller funksjonær i ledende stilling og funksjonær ellers; som student/skoleelev/lärling regnes de som oppga skoleelev/student eller elev/student/lärling; som pensjonist/trygdet de som oppga trygdet/pensjonist eller alderspensjonist og trygdet; som selvstendig/bonde de som oppga gårdbruker/småbruker og annen selvstendig eller selvstendig; og som annet de som oppga husarbeid/uten eget arbeid eller uten eget betalt arbeid, for tiden arbeidslös og annet.

NOTE TIL TABELLEN ETTER INNTEKT:

Husholdsinntekten er inndelt i tre nivåer: lav, middels og høy. De med lav inntekt tilhører de 25 prosent av husholdningen som oppga lavest inntekt. Tilsvarende består gruppen med høy inntekt av de 25 prosent av husholdningene som oppga høyest inntekt. Resten, altså halvparten av utvalget, tilhører da gruppen med middels inntekt. Pga. at det ikke ble spurt om inntekt, men om hvilken inntektsgruppe en tilhørte, var det ikke mulig å dele gruppene inn slik at de omfattet nøyaktig 25, 50 og 25 prosent hvert år.

Lavinntektsgruppen varierte derfor mellom 21-29 prosent, gruppen med middels inntekt fra 48-52 prosent og gruppen med høyest inntekt varierte fra 21-30 prosent av de som svarte på spørsmålet om inntekt.

Tabell 1.1

Årlig omsetning av alkohol i de nordiske land målt i liter ren alkohol per innbygger 15 år og over 1967-2004

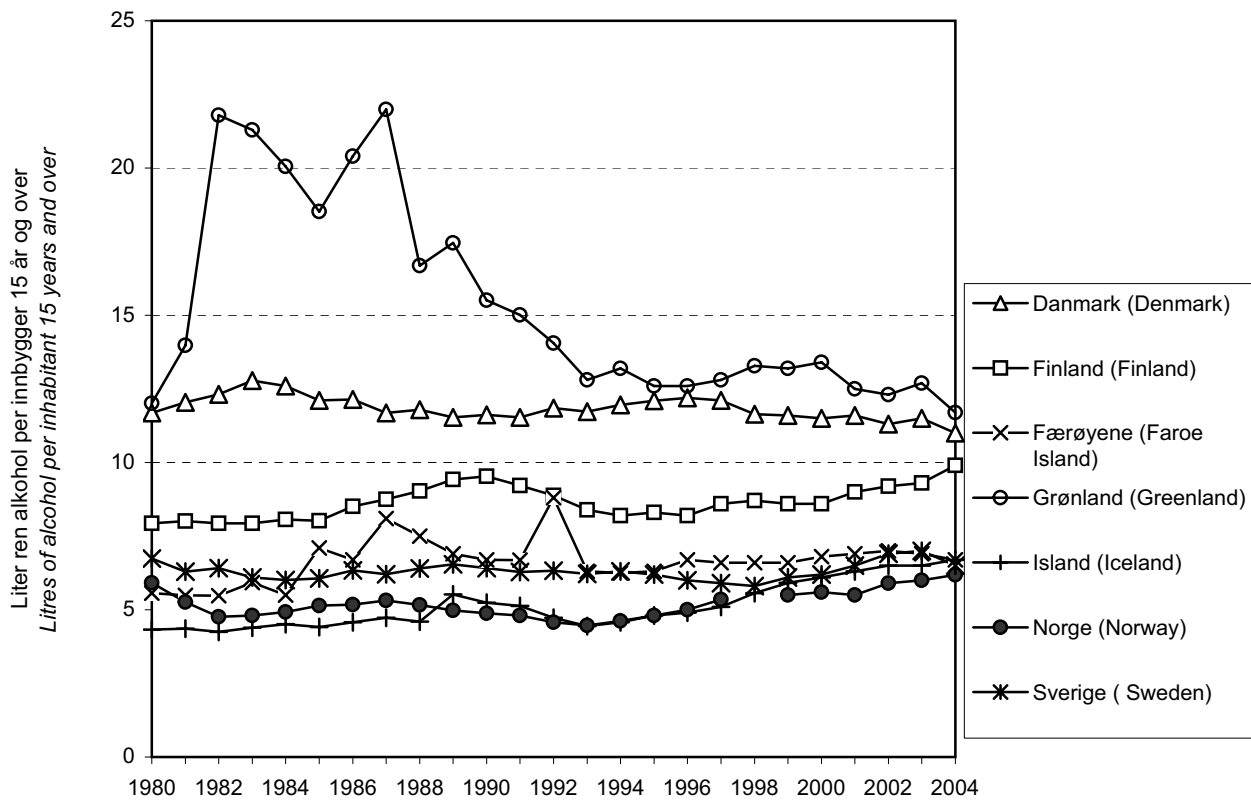
Annual sales of alcohol in the Nordic countries measured in litres of pure alcohol per inhabitant aged 15 years and over 1967-2004

	Danmark <i>Denmark</i>	Finland <i>Finland</i>	Færøyene <i>Faroe Islands</i>	Grønland <i>Greenland</i>	Island <i>Iceland</i>	Norge <i>Norway</i>	Sverige <i>Sweden</i>
1967	7,21	3,56	..	13,92	3,55	4,00	6,36
1968	7,34	3,90	..	13,22	3,13	4,27	6,58
1969	7,94	5,69	..	14,59	3,34	4,44	7,03
1970	8,65	5,84	..	13,86	3,82	4,69	7,16
1971	9,32	6,39	..	15,08	4,08	4,88	7,01
1972	10,06	6,80	..	17,28	4,15	5,01	7,26
1973	10,90	7,38	..	18,33	4,13	5,12	7,00
1974	10,67	8,41	..	19,70	4,30	5,48	7,43
1975	11,74	8,00	..	19,15	4,04	5,54	7,61
1976	11,92	8,09	..	18,91	4,06	5,60	7,70
1977	11,48	8,15	..	19,18	4,32	5,67	7,32
1978	10,97	7,89	..	19,10	4,11	5,10	7,01
1979	11,51	7,84	..	14,14	4,46	5,63	7,10
1980	11,68	7,94	5,56	12,01	4,33	5,91	6,74
1981	12,04	8,01	5,49	13,98	4,36	5,26	6,29
1982	12,31	7,93	5,48	21,79	4,25	4,76	6,41
1983	12,78	7,94	5,92	21,29	4,39	4,80	6,10
1984	12,60	8,06	5,50	20,05	4,51	4,92	6,01
1985	12,11	8,02	7,10	18,52	4,41	5,14	6,07
1986	12,14	8,51	6,70	20,40	4,58	5,17	6,34
1987	11,68	8,75	8,10	21,99	4,73	5,32	6,21
1988	11,79	9,03	7,50	16,68	4,60	5,16	6,40
1989	11,53	9,42	6,90	17,46	5,52	4,98	6,54
1990	11,62	9,53	6,70	15,51	5,24	4,88	6,41
1991	11,53	9,22	6,68	15,01	5,13	4,80	6,28
1992	11,85	8,88	8,80	14,05	4,73	4,58	6,33
1993	11,73	8,39	6,30	12,80	4,45	4,47	6,22
1994	11,96	8,20	6,25	13,20	4,58	4,62	6,30
1995	12,10	8,30	6,30	12,60	4,80	4,80	6,20
1996	12,20	8,20	6,70	12,60	4,90	5,00	6,00
1997	12,11	8,60	6,60	12,80	5,10	5,35	5,90
1998	11,64	8,71	6,60	13,28	5,56	..	5,80
1999	11,60	8,60	6,60	13,20	5,91	5,50	6,10
2000	11,50	8,60	6,80	13,40	6,10	5,60	6,20
2001	11,60	9,00	6,90	12,50	6,30	5,50	6,50
2002	11,30	9,20	7,00	12,30	6,50	5,90	6,90
2003	11,50	9,30	6,90	12,70	6,50	6,00	7,00
2004	11,00	9,90	6,70	11,70	6,70	6,19	6,50

Note: Tallene omfatter registrert omsetning av alkohol i de respektive land. Tallene inkluderer ikke lettøl, bortsett fra i Sverige. Det uregistrerte forbruk i form av hjemme produsert alkohol, turistimport og smuglervarer inngår ikke. Inntil 1980 var det ingen alkoholomsetning på Færøyene. Dersom man ønsket å kjøpe alkohol måtte varene bestilles og bli tilsendt fra Danmark, og det var satt kvoter for hvor mye man kunne kjøpe. Statistisk Sentralbyrå publiserte ikke omsetningstall i 1998.

Notes: The figures are based on registered sales in the respective countries. Except from Sweden, the figures does not include not light beer Unregistered consumption such as home-produced alcohol tourist import and smuggled

Figur 1.1
Årlig omsetning av alkohol i de nordiske land 1980-2004
Annual sales of alcohol in the Nordic countries 1980-2004

Kilde: Nomesco- Yearbook of Nordic Statistics

Tabell 1.2

**Årlig omsetning av alkohol i Norge totalt i 1 000 vareliter
og i 1 000 liter ren alkohol 1980-2005**

*Annual sales of alcohol in Norway in total in 1,000 litres
and in 1,000 litres of pure alcohol 1980-2005*

	1 000 vareliter				1 000 liter ren alkohol				
	1,000 litres				1,000 litres of pure alcohol				
	Brennevin	Vin	Øl	Frukt- drikk*	I alt	Brennevin	Vin	Øl	Frukt- drikk*
	Spirits	Wine	Beer	Fruit drink*	Total	Spirits	Wine	Beer	Fruit drink
1980	18 376	17 979	196 097	.	18 944	7 791	2 373	8 780	.
1981	15 494	17 107	183 389	.	16 994	6 570	2 221	8 203	.
1982	11 926	14 174	193 328	.	15 556	5 045	1 832	8 679	.
1983	12 574	16 529	185 819	.	15 793	5 306	2 123	8 364	.
1984	12 710	18 132	193 591	.	16 332	5 325	2 321	8 686	.
1985	14 229	21 212	197 001	.	17 278	5 848	2 714	8 716	.
1986	13 021	21 541	211 593	.	17 541	5 351	2 750	9 440	.
1987	13 462	24 739	214 718	.	18 154	5 506	3 151	9 497	.
1988	12 041	26 973	220 369	.	17 839	4 925	3 284	9 630	.
1989	11 097	27 815	218 583	.	17 353	4 539	3 310	9 504	.
1990	10 384	27 231	221 753	.	17 139	4 248	3 257	9 634	.
1991	9 450	27 484	225 307	.	16 882	3 857	3 214	9 811	.
1992	8 477	27 131	217 202	.	16 163	3 465	3 162	9 536	.
1993	8 268	27 256	213 673	.	15 813	3 330	3 200	9 283	.
1994	8 678	29 315	222 083	.	16 507	3 476	3 443	9 588	.
1995	8 761	30 759	222 463	.	16 776	3 504	3 648	9 624	.
1996	8 986	33 124	229 868	1 522	17 733	3 579	3 952	10 122	80
1997	9 578	37 927	237 125	2 851	18 885	3 803	4 515	10 416	151
1998
1999	9 491	44 855	230 456	4 252	19 403	3 730	5 313	10 135	225
2000	9 578	48 762	232 676	5 295	20 292	3 764	5 794	10 496	238
2001	9 132	48 579	229 730	5 556	19 762	3 589	5 778	10 146	250
2002	10 234	54 953	236 391	5 884	21 298	4 034	6 547	10 452	265
2003	11 243	56 160	227 088	17 732	21 963	4 432	6 691	10 042	798
2004	11 631	57 842	249 099	8 725	22 816	4 587	6 976	10 860	393
2005	11 945	61 022	246 841	8 791	23 410	4 711	7 358	10 944	396

*Inkluderer rusbrus (includes alcopops)

Noter: Tallene omfatter registrert omsetning av alkohol. Omsetningstallene inkluderer lettøl.
Det uregistrerte forbruk i form av hjemmeproduert alkohol, turistimport og smuglervarer inngår ikke.
Statistisk sentralbyrå publiserte ikke omsetningstall i 1998.

*Notes: The figures are based on registered sales of alcohol. The figures includes light beer.
Unregistered consumption, such as home-produced alcohol, tourist import and smuggled alcohol, is not included.
The figures from 1998 are not available from Statistics Norway.*

Kilde: Statistisk sentralbyrå
Source: Statistics Norway

Tabell 1.3

**Årlig omsetning av alkohol i Norge per innbygger 15 år og over
i vareliter og i liter ren alkohol 1980-2005**

*Annual sales of alcohol in Norway per inhabitant aged 15 years and over
in litres and in litres of pure alcohol 1980-2005*

	Vareliter				Liter ren alkohol				
	Litres				Litres of pure alcohol				
	Brennevin	Vin	Øl	Frukt- drikk*	Totalt	Brennevin	Vin	Øl	Frukt- drikk*
	Spirits	Wine	Beer	Fruit drink	Total	Spirits	Wine	Beer	Fruit drink
1980	5,80	5,68	61,93	.	5,98	2,46	0,75	2,77	.
1981	4,85	5,36	57,43	.	5,32	2,06	0,69	2,57	.
1982	3,70	4,40	59,99	.	4,83	1,57	0,57	2,69	.
1983	3,87	5,08	57,45	.	4,85	1,63	0,65	2,57	.
1984	3,87	5,53	59,01	.	4,98	1,62	0,71	2,65	.
1985	4,30	6,41	59,54	.	5,22	1,77	0,82	2,63	.
1986	3,91	6,46	63,45	.	5,27	1,61	0,83	2,83	.
1987	4,00	7,35	63,86	.	5,38	1,63	0,93	2,82	.
1988	3,55	7,95	64,92	.	5,26	1,45	0,97	2,84	.
1989	3,25	8,13	63,93	.	5,08	1,33	0,97	2,78	.
1990	3,03	7,93	64,61	.	4,99	1,24	0,95	2,81	.
1991	2,74	7,98	65,41	.	4,90	1,12	0,93	2,85	.
1992	2,45	7,84	62,78	.	4,67	1,00	0,91	2,76	.
1993	2,38	7,84	61,50	.	4,55	0,96	0,92	2,67	.
1994	2,49	8,40	63,65	.	4,74	1,00	0,99	2,75	.
1995	2,50	8,78	63,49	.	4,79	1,00	1,04	2,75	.
1996	2,56	9,42	64,27	0,43	5,04	1,02	1,12	2,88	0,02
1997	2,71	10,75	67,19	0,81	5,28	1,01	1,28	2,95	0,04
1998
1999	2,66	12,59	64,68	1,19	5,45	1,05	1,49	2,84	0,06
2000	2,67	13,61	64,92	1,48	5,66	1,05	1,62	2,93	0,07
2001	2,54	13,49	63,80	1,54	5,49	1,00	1,60	2,82	0,07
2002	2,83	15,19	65,34	1,63	5,89	1,12	1,81	2,89	0,07
2003	3,09	15,42	62,35	4,87	6,03	1,22	1,84	2,76	0,22
2004	3,17	15,77	67,93	2,38	6,22	1,25	1,90	2,96	0,11
2005	3,25	16,61	67,20	2,39	6,37	1,28	2,00	2,98	0,11

*Inkluderer rusbrus (includes alcopops)

Noter: Tallene omfatter registrert omsetning av alkohol.

Det uregistrerte forbruk i form av hjemmeproduisert alkohol, turistimport og smuglervarer inngår ikke.

Omsetningstallene inkluderer lettøl, slik at tallene avviker fra tall i tabell 1.5

Statistisk sentralbyrå publiserte ikke omsetningstall i 1998

Notes: The figures are based on registered sales of alcohol.

Unregistered consumption, such as home-produced alcohol, tourist import and smuggled alcohol, is not included.

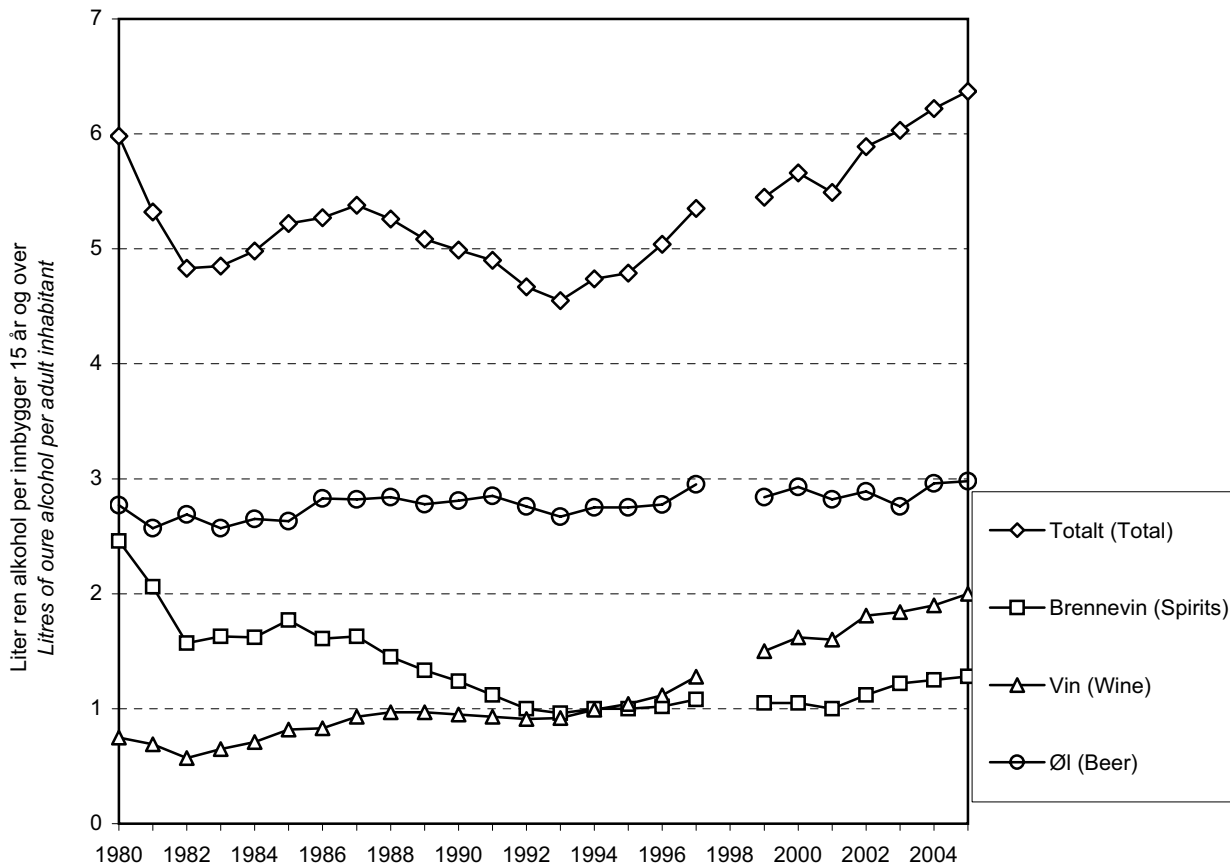
The figures includes light beer, therefore the figures will differ from figures in table 1.5.

The figures from 1998 are not available from Statistics Norway

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Source: Statistics Norway

Figur 1.3a
Arlig omsetning av alkohol i Norge 1980-2005
Annual sales of alcohol in Norway 1980-2005

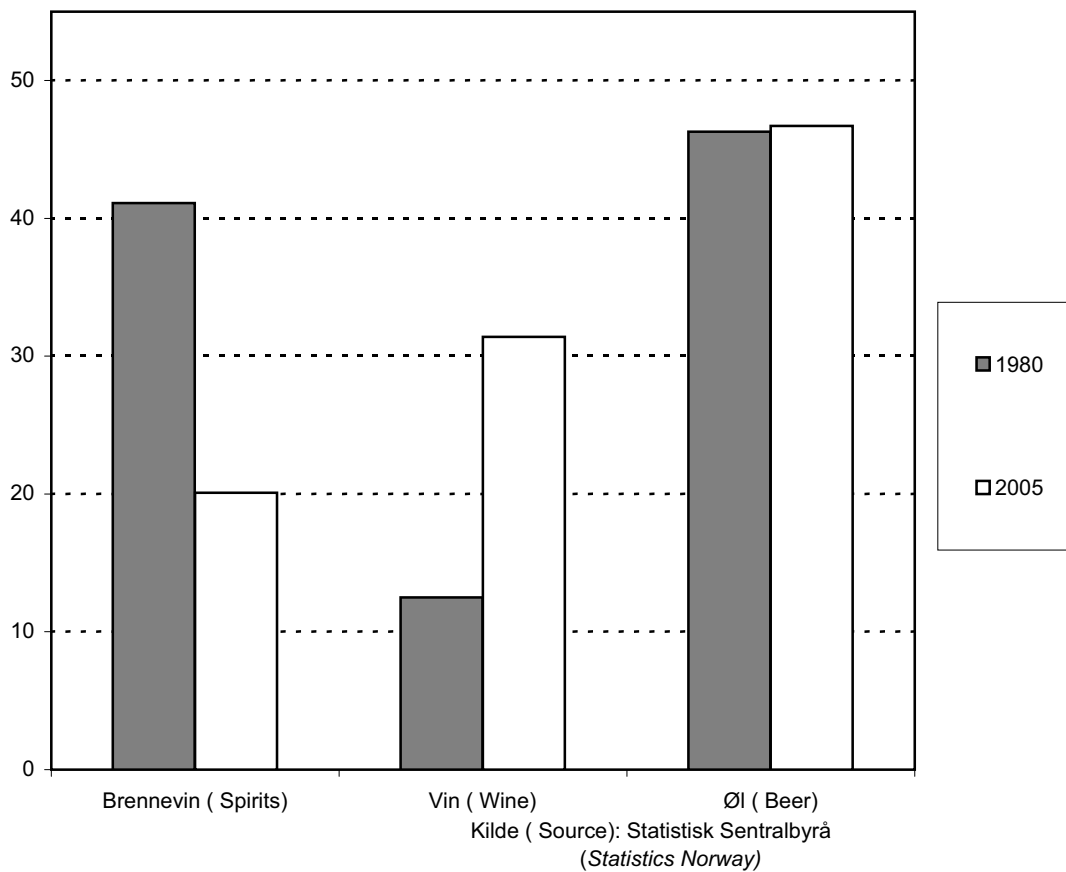

Kilde (Source): Statistisk Sentralbyrå
(Statistics Norway)

Figur 1.3b

**Prosent av omsetning for de forskjellige drikkesortene i Norge
1980 og 2005**

Percentage of sales for the different types of alcohol in Norway 1980 and 2005

Tabell 1.4

**Arlig omsetning av forskjellige typer øl i Norge
i 1 000 vareliter og i 1 000 liter ren alkohol 1975-2005**

*Annual sales of different types of beer in Norway
in 1,000 litres and in 1,000 litres of pure alcohol 1975-2005*

	1 000 vareliter 1,000 litres				1 000 liter ren alkohol 1,000 litres of pure alcohol			
	I alt <i>Total</i>	Sterkøl <i>Strong beer</i>	Middels sterkt øl <i>Medium beer</i>	Lettøl <i>Light beer</i>	I alt <i>Total</i>	Sterkøl <i>Strong beer</i>	Middels sterkt øl <i>Medium beer</i>	Lettøl <i>Light beer</i>
1975	181 670	26 837	142 064	12 769	7 977	1 514	6 194	269
1976	179 657	25 105	143 816	10 736	8 121	1 411	6 472	238
1977	183 484	25 837	147 185	10 462	8 247	1 475	6 535	237
1978	186 529	28 304	148 573	9 652	8 189	1 678	6 300	211
1979	186 548	28 037	149 005	9 506	8 359	1 579	6 556	224
1980	196 097	27 425	158 629	10 043	8 780	1 544	6 996	240
1981	183 389	25 391	148 573	9 425	8 203	1 425	6 552	226
1982	193 328	27 793	156 042	9 493	8 679	1 556	6 897	226
1983	186 819	25 139	153 043	8 637	8 364	1 410	6 749	205
1984	193 591	22 967	162 402	8 222	8 686	1 298	7 194	194
1985	197 001	21 347	163 468	12 186	8 716	1 219	7 209	288
1986	211 593	26 064	173 513	12 016	9 440	1 486	7 669	285
1987	214 718	23 876	178 732	12 110	9 497	1 363	7 846	288
1988	220 369	21 527	185 391	13 451	9 630	1 227	8 083	320
1989	218 583	20 311	184 232	14 040	9 503	1 176	7 994	333
1990	221 753	13 988	192 237	15 528	9 634	825	8 439	370
1991	225 307	12 482	198 731	14 094	9 811	749	8 724	338
1992	217 202	9 935	194 810	12 457	9 536	604	8 630	302
1993	213 673	2 499	200 038	11 136	9 283	152	8 862	269
1994	222 083	2 211	209 306	10 566	9 588	123	9 209	256
1995	222 463	1 599	211 199	9 665	9 624	97	9 293	234
1996	229 868	1 674	218 802	9 391	10 122	99	9 802	222
1997	237 125	1 527	225 683	9 915	10 416	90	10 087	239
1998
1999	230 456	1 146	220 370	8 940	10 135	69	9 850	215
2000	232 676	1 302	223 267	8 107	10 496	82	10 218	195
2001	229 730	1 166	221 456	7 108	10 146	76	9 899	171
2002	236 391	1 373	228 305	6 713	10 452	85	10 205	162
2003	227 088	1 223	219 330	6 535	10 042	81	9 804	157
2004	249 099	1 245	241 786	6 068	10 860	80	10 634	146
2005	246 841	1 404	240 383	5 054	10 944	84	10 738	122

Note: Fra 1. juli 1990 ble sterkøl bare tillatt solgt over betjent disk og fra 1. mars 1993 bare fra AS Vinmonopolet.
Statistisk sentralbyrå publiserte ikke omsetningstall i 1998

*Note: From 1 July 1990, strong beer was only available from a shop assistant over the counter
and from 1 March 1993 only from the Norwegian Wine and Spirit Monopoly.
The figures from 1998 are not available from Statistics Norway*

Kilde: Statistisk sentralbyrå
Source: Statistics Norway

Bevillinger for alkoholomsetning

Licences to sell and serve alcohol

Tabell 2.1

Antall salgssteder for alkohol fordelt på bevillingskombinasjon 1980-2005

Number of establishments licenced to sell alcohol by type of licence 1980-2005

	Brennevin og vin (og sterkøl fra 1993) <i>Spirits and wine (and strong beer from 1993)</i>	Vin <i>Wine</i>	Alt slags øl <i>All kinds of beer</i>	Middels sterkt øl <i>Medium beer</i>	Totalt <i>Total</i>
1980	87	5	1 768	2 869	4 729
1981	88	5	1 721	2 768	4 582
1982	88	4	1 684	2 800	4 576
1983	88	4	1 685	2 744	4 521
1984	90	2	1 795	2 828	4 715
1985	92	1	1 877	3 128	5 098
1986	94	0	1 940	3 236	5 270
1987	98	0	1 993	3 183	5 274
1988	104	0	1 869	3 202	5 175
1989	106	0
1990	106	0	1 722	3 239	5 067
1991	110	0	1 837	3 123	5 070
1992	109	0	1 865	3 027	5 001
1993	110	0	.	4 775	4 885
1994	110	0	.	4 665	4 775
1995	112	0	.	4 524	4 636
1996	112	0	.	4 676	4 788
1997	114	0	.	4 565	4 679
1998	120	0	.	4 448	4 568
1999	130	0	.	4 411	4 541
2000	140	0	.	4 413	4 554
2001	156	0	.	4 430	4 586
2002	176	0	.	4 336	4 512
2003	188	0	.	4 299	4 487
2004	195	0	.	4 361	4 556
2005	198	0	.	4 314	4 512

Note: Salgssteder for kun lettøl er ikke tatt med.

Fra 1. mars 1993 ble sterkøl bare tillatt solgt fra AS Vinmonopolet.

Statistisk sentralbyrå samlet ikke inn oppgaver over antall salgssteder for øl i 1989.

Note: Sales outlets for light beer only are not included.

Since 1 March 1993 strong beer can only be bought from the Norwegian Wine and Spirit Monopoly.

In 1989 Statistics Norway did not collect data on number of establishments licenced to sell beer.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, AS Vinmonopolet og Statens institutt for rusmiddelforskning

Sources: Statistics Norway, Vinmonopolet and

Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Tabell 2.2

Antall vinmonopolutsalg fordelt på fylke 1993-2005

Number of Vinmonopolet sales outlets by county 1993-2005

Fylke <i>County</i>	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Østfold	6	6	6	6	6	6	6	6	6	7	7	7	7
Akershus	11	11	11	11	11	11	13	14	16	18	18	19	19
Oslo	17	17	17	17	17	18	19	19	20	20	20	20	21
Hedmark	4	4	4	4	5	5	6	6	6	7	8	9	9
Oppland	5	5	5	5	5	5	5	5	7	7	8	8	9
Buskerud	5	5	5	5	5	5	5	6	7	8	8	9	9
Vestfold	5	5	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6
Telemark	5	5	5	5	5	5	5	6	6	8	8	8	8
Aust-Agder	1	1	1	1	1	2	2	3	4	5	6	6	6
Vest-Agder	3	3	3	3	3	3	3	4	4	5	5	5	5
Rogaland	6	6	6	6	6	6	7	8	9	10	11	11	11
Hordaland	7	7	9	9	9	9	11	11	15	17	18	18	19
Sogn og Fjordane	3	3	3	3	3	4	4	4	5	7	7	7	7
Møre og Romsdal	3	3	3	3	3	4	6	7	8	9	10	10	10
Sør-Trøndelag	8	8	8	8	8	8	8	8	9	10	12	13	13
Nord-Trøndelag	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	6	7	7
Nordland	9	9	9	9	9	9	9	9	10	12	13	14	14
Troms	4	4	4	4	4	5	5	7	7	8	9	9	9
Finnmark	4	4	4	4	5	5	6	6	6	7	7	8	8
Totalt (total)	110	110	112	112	114	120	130	140	156	176	187	194	197

Kilde: AS Vinmonopolet
Source: *Vinmonopolet*

Bevillinger for alkoholomsetning

Licences to sell and serve alcohol

Tabell 2.3

Antall salgssteder for middels sterkt øl fordelt på fylke 1995-2005

Number of establishments licensed to sell medium beer by county 1995-2005

Fylke County	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Østfold	272	265	256	244	233	224	214	220	205	205	190
Akershus	332	317	310	309	304	285	286	285	283	277	280
Oslo	479	467	472	448	408	395	424	402	402	396	367
Hedmark	280	263	263	242	242	228	206	214	203	207	204
Oppland	309	298	288	267	260	255	246	237	229	244	238
Buskerud	267	255	248	234	212	223	220	213	216	209	211
Vestfold	168	181	172	167	164	150	150	145	148	151	150
Telemark	183	200	190	182	179	190	185	181	181	180	168
Aust-Agder	142	141	136	126	130	128	128	128	124	125	132
Vest-Agder	153	154	149	151	156	152	156	163	165	162	165
Rogaland	227	291	285	285	282	302	316	308	316	306	302
Hordaland	463	465	463	449	439	450	436	407	404	423	423
Sogn og Fjordane	156	175	169	176	156	160	171	170	160	177	175
Møre og Romsdal	184	227	217	221	249	274	275	265	276	297	311
Sør-Trøndelag	277	294	282	270	277	262	258	253	249	245	261
Nord-Trøndelag	148	184	168	168	160	156	144	147	148	148	153
Nordland	280	283	283	275	287	279	303	304	292	306	297
Troms	112	114	108	122	162	190	192	179	186	187	180
Finnmark	92	102	106	112	111	110	120	115	112	116	107
Totalt (total)	4 524	4 676	4 565	4 448	4 411	4 413	4 430	4 336	4 299	4 361	4 314

Note: Enkelte kommuner har unnlatt å gi opplysninger om antall salgssteder for øl. Antall kommuner som ikke er inkludert i statistikken varierer noe fra år til år. Det vil derfor være en liten og varierende underrapportering i talloppgavene.

Note: Some municipalities have not provided information regarding the number of licenced retails for beer, and this varies from one year to another. Consequently, this will result in a minor variance regarding underrepresentation in the figures provided.

Kilde: Statens institutt for rusmiddelforskning
Source: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Tabell 2.4

Antall salgssteder for middels sterkt øl fordelt på type salgssted og fylke 2005

Number of establishments licensed to sell medium beer by type of establishment and county 2005

Fylke	Daglig- varebutikk	Kommunalt ølmonopol	Privat ølmonopol	Privat ølutsalg	Andre ordninger	Totalt
<i>County</i>	<i>Grocery shop</i>	<i>Municipal beer monopoly</i>	<i>Private beer monopoly</i>	<i>Private beer outlet</i>	<i>Other types of outlet</i>	<i>Total</i>
Østfold	186	0	0	3	1	190
Akershus	273	1	0	4	10	280
Oslo	343	0	0	2	22	367
Hedmark	201	0	0	1	2	204
Oppland	233	0	0	0	5	238
Buskerud	203	0	0	2	6	211
Vestfold	148	0	0	0	2	150
Telemark	132	0	1	2	3	168
Aust-Agder	131	0	0	1	0	132
Vest-Agder	162	1	0	0	2	165
Rogaland	297	0	0	4	1	302
Hordaland	421	0	0	0	2	423
Sogn og Fjordane	170	1	3	1	0	175
Møre og Romsdal	293	2	2	2	12	311
Sør-Trøndelag	249	0	0	1	11	261
Nord-Trøndelag	149	0	0	0	4	153
Nordland	282	0	9	5	1	297
Troms	177	0	0	2	1	180
Finnmark	106	0	0	1	0	107
Totalt (total)	4 156	5	15	31	85	4 314

Note: Enkelte kommuner har unnlatt å gi opplysninger om antall salgssteder for øl. Antall kommuner som ikke er inkludert i statistikken varierer noe fra år til år. Det vil derfor være en liten og varierende underrapportering i talloppgavene.

Note: Some municipalities have not provided information regarding the number of licenced retails for beer, and this varies from one year to another. Consequently, this will result in a minor variance regarding underrepresentation in the figures provided.

Kilde: Statens institutt for rusmiddelforskning
Source: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Tabell 2.5**Prosentvis andel av kommuner med forskjellige typer ordninger for salg av middels sterkt øl 1991-2005**

Percentage of municipalities with different arrangements for sale of medium beer 1991-2005

	Daglig- varebutikk <i>Grocery shop</i>	Kommunalt ølmonopol <i>Municipal beer monopoly</i>	Privat ølmonopol <i>Private beer monopoly</i>	Privat ølutsalg <i>Private beer outlet</i>	Andre ordninger <i>Other types of outlet</i>
1991	71	1	13	..	8
1992	73	1	15	..	8
1993	76	2	15	..	8
1994	78	2	7	13	4
1995	78	2	7	12	2
1996	89	2	6	16	3
1997	89	2	6	15	4
1998	90	3	7	10	8
1999	88	3	7	10	8
2000	94	2	4	8	7
2001	95	2	3	9	10
2002	95	1	5	7	9
2003	96	1	4	7	12
2004	98	1	2	8	7
2005	98	1	2	6	7

Note: Enkelte kommuner har unnlatt å gi opplysninger om antall salgssteder for øl. Antall kommuner som ikke er inkludert i statistikken varierer noe fra år til år. Det vil derfor være en liten og varierende underrapportering i talloppgavene.

Note: Some municipalities have not provided information regarding the number of licenced retails for beer, and this varies from one year to another. Consequently, this will result in a minor variance regarding underrepresentation in the figures provided

Kilde: Statens institutt for rusmiddelforskning

Source: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Tabell 2.6

**Antall skjenkesteder for alkohol med kommunal bevilling
fordelt på bevillingskombinasjon 1980-2005**

*Number of establishments with a municipal licence to serve alcohol
by type of licence 1980-2005*

	Brennevin, vin og alt slags øl <i>Spirits, wine and all kinds of beer</i>	Brennevin, vin og mid- dels sterkt øl <i>Spirits, wine and medium beer</i>	Vin og alt slags øl <i>Wine and all types of beer</i>	Vin og middels sterkt øl <i>Wine and medium beer</i>	Alt slags øl <i>All kinds of beer</i>	Middels sterkt øl <i>Medum beer</i>	Totalt <i>Total</i>
1980	474	118	555	692	54	546	2 439
1981	502	130	510	736	59	535	2 472
1982	519	172	517	712	53	478	2 451
1983	547	186	570	795	54	454	2 606
1984	567	196	642	897	75	428	2 805
1985	630	233	771	961	88	436	3 119
1986	684	257	787	1 107	51	371	3 257
1987	736	381	937	1 158	42	392	3 646
1988	783	484	827	1 366	72	282	3 814
1989
1990	1 056	674	1 081	1 386	60	317	4 574
1991	1 099	584	1 276	1 368	46	271	4 644
1992	1 302	576	1 354	1 215	62	184	4 693
1993	1 354	676	1 270	1 254	63	158	4 775
1994	1 517	816	1 282	1 295	69	182	5 161
1995	1 649	863	1 315	1 274	46	161	5 308
1996	2 240	779	1 339	1 085	53	140	5 636
1997	2 676	797	1 347	992	53	105	5 970
1998	2 899	714	1 336	968	55	89	6 061
1999	3 115	810	1 318	895	46	68	6 252
2000	3 498	814	1 166	773	47	57	6 355
2001	3 872	781	1 195	613	42	44	6 629
2002	4 251	638	1 135	636	38	60	6 847
2003	4 515	683	982	759	24	35	7 062
2004	5 201	494	1 036	313	17	31	7 092
2005	5 317	351	1 028	381	20	27	7 231

Note: Skjenkesteder for kun lettøl, korttids og ambulerende bevillinger (skjenking ved spesielle anledninger) er ikke tatt med. Statistisk sentralbyrå samlet ikke inn oppgaver over antall skjenkesteder for brennevin, vin og øl i 1989. Statistikken omfatter også skjenkesteder på turist-og høyfjellshoteller, som inntil 1997 hadde statlig bevilling

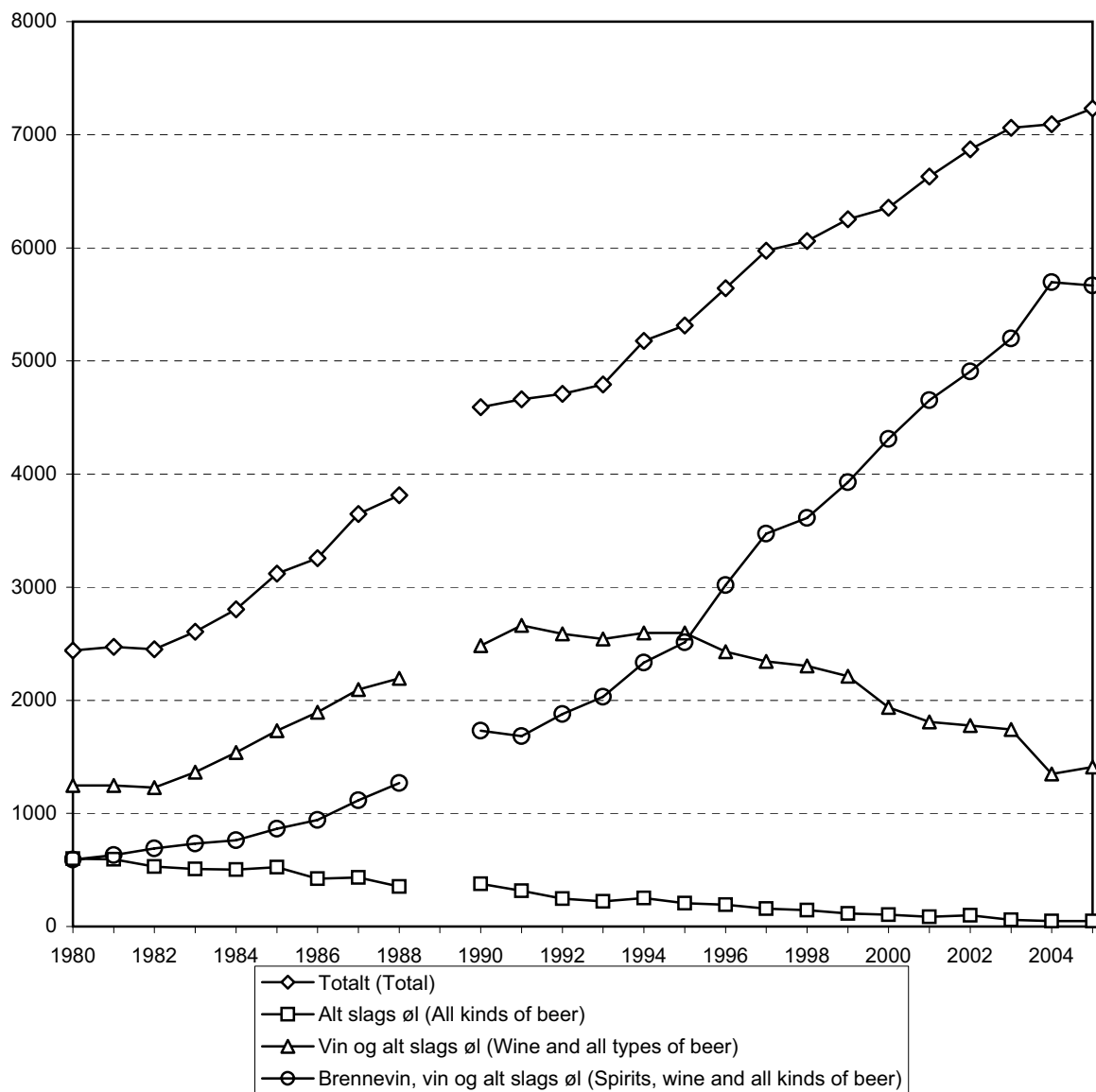
Note: Places where only light beer is served and licences for serving alcohol on special occasions are not included. In 1989 Statistics Norway did not collect data on number of establishments with licence to serve alcohol. The figures include numbers of licences to serve alcohol in tourist-mountain hotels, which had state licence until 1997

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Statens institutt for rusmiddelforskning
Sources: Statistics Norway and Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Figur 2.6

Antall skjenkesteder for alkohol 1980-2005

Number of premises licensed to serve alcohol 1980-2005

Kilde (Source) :Statens institutt for rusmiddelforskning
(The Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research)

Tabell 2.7

**Antall skjenkesteder for alkohol med kommunal bevilning
fordelt på bevillingskombinasjon og fylke 2005**

*Number of establishments licensed to serve alcohol
by type of licence and county 2005*

Fylke	Brennevin, vin og alt slags øl	Brennevin, vin og mid- dels sterkt øl	Vin og alt slags øl	Vin og middels sterkt øl	Alt slags øl	Middels sterkt øl	Totalt
County	Spirits, wine and all kinds of beer	Spirits, wine and medium beer	Wine and all types of beer	Wine and medium beer	All kinds of beer	Medium beer	Total
Østfold	264	7	76	10	5	3	366
Akershus	323	36	65	6	1	2	433
Oslo	953	0	46	0	0	0	999
Hedmark	212	24	35	16	1	1	289
Oppland	281	60	68	47	6	5	467
Buskerud	325	8	38	25	2	4	403
Vestfold	303	0	51	9	1	0	364
Telemark	155	17	19	13	0	3	259
Aust-Agder	123	15	29	15	0	0	182
Vest-Agder	122	14	54	4	0	0	194
Rogaland	250	10	86	22	0	0	415
Hordaland	394	5	166	21	0	0	578
Sogn og Fjordane	133	9	47	42	0	1	245
Møre og Romsdal	179	62	48	79	0	3	371
Sør-Trøndelag	354	16	71	3	1	1	446
Nord-Trøndelag	139	20	25	16	3	1	200
Nordland	385	29	26	19	0	3	464
Troms	286	7	66	9	0	0	368
Finnmark	136	12	12	25	0	0	188
Total	5317	351	1028	381	20	27	7231

Note: Statistikken omfatter skjenkesteder med kommunal skjenkebevilning.

Note: Enkelte kommuner har unnlatt å gi opplysninger om antall skjenkesteder. Antall kommuner som ikke er inkludert i statistikken varierer noe fra år til år. Det vil derfor være en liten og varierende underrepresentasjon i taloppsettene.

Note: The data include establishments with a municipal licence.

Some municipalities have not provided information regarding the number of licenced retailers to serve alcohol, and this varies from one year to another. Consequently, this will result in a minor variance regarding underrepresentation in the figures provided

Kilde: Statens institutt for rusmiddelforskning

Source: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Bevillinger for alkoholomsetning

Licences to sell and serve alcohol

Tabell 2.8

**Antall salgs- og skjenkesteder for alkohol
per 10 000 innbyggere 18 år og over fordelt på fylke 2005**

*Number of establishments licensed to sell and serve alcohol
per 10,000 inhabitants aged 18 years and over by county 2005*

Fylke	Vinmonopol- utsalg	Salgssteder for middels sterkt øl	Skjenke- steder
<i>County</i>	<i>Vinmonopolet sales outlets</i>	<i>Establishments licensed to sell medium beer</i>	<i>Establishments licensed to serve alcohol</i>
Østfold	0,4	10	18
Akershus	0,5	8	12
Oslo	0,5	9	24
Hedmark	0,6	14	20
Oppland	0,6	17	33
Buskerud	0,5	11	21
Vestfold	0,4	9	21
Telemark	0,6	13	20
Aust-Agder	0,8	17	23
Vest-Agder	0,4	14	16
Rogaland	0,4	10	14
Hordaland	0,6	13	17
Sogn og Fjordane	0,9	22	31
Møre og Romsdal	0,5	17	20
Sør-Trøndelag	0,6	13	21
Nord-Trøndelag	0,7	16	21
Nordland	0,8	16	26
Troms	0,8	15	32
Finnmark	1,5	19	34
Hele landet (<i>the whole country</i>)	0,6	12	21

Kilde: Statens institutt for rusmiddelforskning

Source: *The National institute for Alcohol and Drug Research*

Tabell 2.9

Antall kommuner uten salgs- eller skjenkesteder med kommunal bevilling for alkohol 1980-2005

Number of municipalities without establishments licensed to sell or serve alcohol 1980-2005

	Totalt antall kommuner <i>Total number of municip.</i>	Uten salgs- steder <i>Without sale</i>	Uten skjenke- steder <i>Without serving</i>	Uten salgs- eller skjenkesteder <i>Without sale or serving</i>
1980	454	213	111	91
1981	454	210	105	86
1982	454	213	108	88
1983	454	209	99	81
1984	454	184	86	66
1985	454	142	71	43
1986	454	123	55	33
1987	454	109	53	27
1988	448	83	51	23
1989*
1990	448	53	34	13
1991	448	53	26	11
1992	439	40	26	9
1993	439	26	18	5
1994	435	24	13	3
1995	435	21	12	2
1996	435	6	9	1
1997	435	6	8	1
1998	435	4	11	1
1999	435	4	8	1
2000	435	4	9	1
2001	435	2	8	1
2002	434	2	9	0
2003	434	0	7	0
2004	434	0	6	0
2005	434	0	6	0

*Statistisk sentralbyrå samlet ikke inn oppgaver over antall salgs- og skjenkesteder i 1989

**In 1989 Statistics Norway did not collect data on number of establishments licence to sell or serve alcohol.*

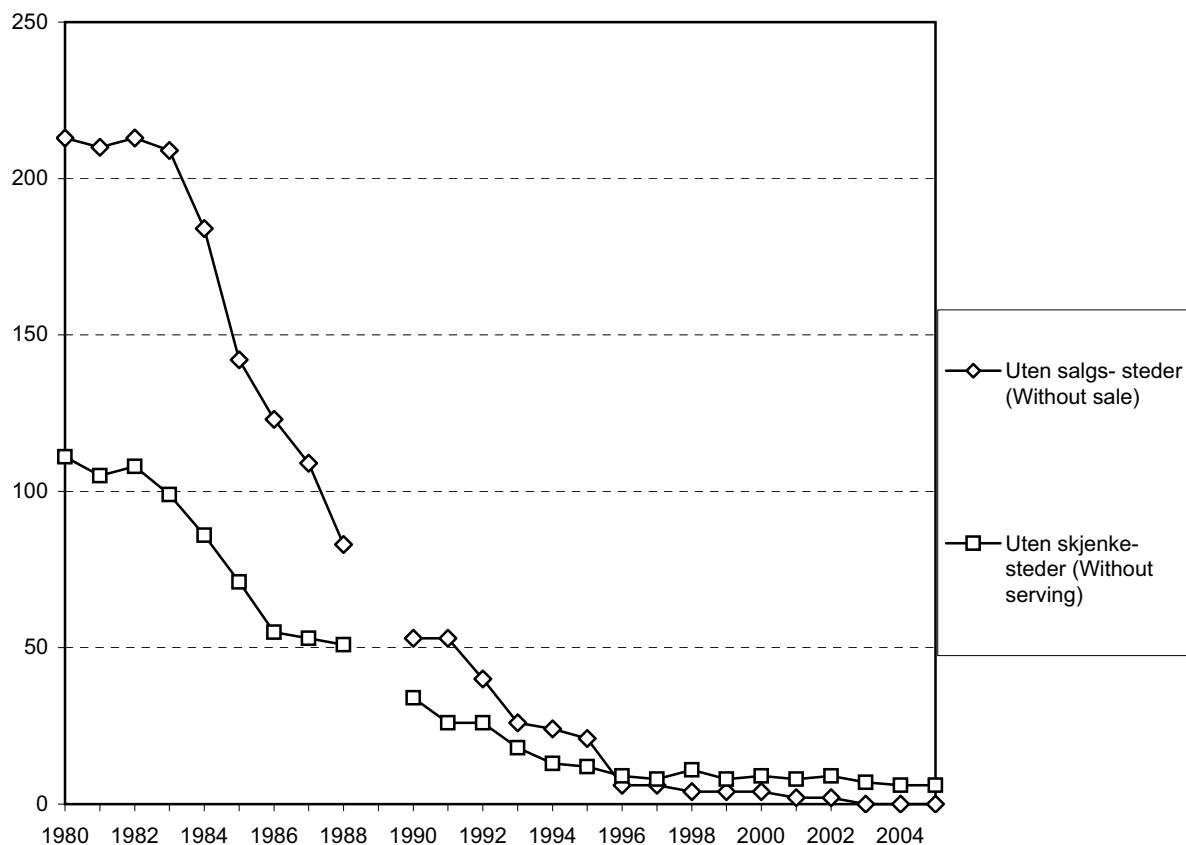
Kilder: Statens institutt for rusmiddelforskning

Sources: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Figur 2.9

Antall kommuner uten salgs- eller skjenkesteder med kommunal bevilling for alkohol 1980-2005

Number of municipalities without establishment licensed to sell or serve alcohol 1980-2005

Kilde (Source): Statens institutt for rusmiddelforskning
(The National Institute for Alcohol and Drug Research)

Tabell 2.10

Prosentvis andel av befolkningen som bor i kommuner uten bevilling for salg eller skjenking av alkohol 1980-2005

Percentage of the population who live in municipalities without establishments licensed to sell or serve alcohol 1980-2005

	Uten salgsbevilling <i>Without sale</i>	Uten skjenkebevilling <i>Without serving</i>	Uten bevilling <i>Without sale or serving</i>
1980	20,7	10,0	8,00
1981	20,5	9,9	7,70
1982	20,7	9,5	7,60
1983	20,1	9,3	7,10
1984	18,4	8,0	5,90
1985	13,2	5,9	2,70
1986	11,0	3,9	2,00
1987	9,7	3,9	1,70
1988	7,5	3,8	0,90
1989
1990	5,4	2,7	0,90
1991	5,1	2,3	0,80
1992	4,6	1,7	0,50
1993	3,1	1,5	0,30
1994	3,0	1,1	0,20
1995	1,9	0,8	0,10
1996	0,6	0,7	0,04
1997	0,6	0,8	0,04
1998	0,3	1,0	0,03
1999	0,3	0,8	0,03
2000	0,2	0,8	0,03
2001	0,1	1,4	0,03
2002	0,2	1,2	0
2003	0	0,4	0
2004	0	0,3	0
2005	0	0,2	0

Note: Tabellen omfatter kommuner som hverken har salgs eller skjenkesteder med kommunal bevilling. Statistisk sentralbyrå samlet ikke inn oppgaver over antall salgs og skjenkesteder i 1989.

Note: This Table shows municipalities without establishments licensed to sell or serve alcohol. In 1989 Statistics Norway did not collect data on number of establishments licenced to sell or serve alcohol.

Kilder: Statens institutt for rusmiddelforskning
Sources: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Tabell 2.11**Antall befalsmesser og passasjerskip med statlig skjenkebevilling
fordelt på fylke 2005***Number of military establishments and passenger ships with a state licence to serve alcohol
by county 2005*

Fylke	Befalsmesser	Passasjerskip
<i>County</i>	<i>Military establishments</i>	<i>Passenger ships</i>
Østfold	1	1
Oslo og Akershus	10	5
Hedmark	3	0
Oppland	3	0
Buskerud	0	0
Vestfold	2	7
Telemark	1	6
Aust-Agder	0	1
Vest-Agder	1	3
Rogaland	4	13
Hordaland	16	23
Sogn og Fjordane	0	9
Møre og Romsdal	1	4
Sør-Trøndelag	3	6
Nord-Trøndelag	1	0
Nordland	5	18
Troms	8	10
Finnmark	3	0
Totalt (total)	62	106

Kilde: Forsvarets overkommando og Statens institutt for rusmiddelforskning

Source: Headquarters Defence Command Norway and Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Tabell 3.1

Realprisindekser for brennevin, sterkvin, svakvin og øl 1979-2005 (1998=100)

Real price indices for spirits, fortified wines, table wines and beer 1979-2005 (1998=100)

	Brennevin <i>Spirits</i>	Sterkvin <i>Fortified wines</i>	Svakvin <i>Table wines</i>	Øl <i>Beer</i>
1979	87,2	83,7	82,2	74,0
1980	80,8	78,8	76,8	69,3
1981	90,0	90,8	87,7	76,4
1982	91,6	91,4	90,7	79,1
1983	93,4	91,7	92,7	82,2
1984	88,1	88,0	88,0	85,7
1985	84,0	86,7	86,7	86,1
1986	85,1	84,9	87,3	86,9
1987	85,7	85,8	86,7	87,0
1988	87,1	87,4	83,2	87,8
1989	89,9	86,1	85,9	87,6
1990	92,7	86,6	90,1	89,2
1991	97,7	92,8	91,3	92,0
1992	101,6	100,2	93,3	96,2
1993	98,2	100,6	96,5	97,2
1994	90,2	96,9	92,9	98,4
1995	90,5	93,4	93,0	96,1
1996	91,7	94,5	92,7	96,3
1997	95,6	96,1	95,5	97,7
1998	100,0	100,0	100,0	100,0
1999	97,1	97,9	100,5	100,1
2000	96,6	71,8	98,5	101,6
2001	96,0	71,7	97,6	100,6
2002	84,9	71,4	94,3	99,4
2003	79,2	72,5	93,0	97,9
2004	80,5	76,7	95,3	90,5
2005	80,1	76,2	95,6	91,1

Note: Prisenivået i 1998 er satt lik 100. Lettvinn (under 2,5 prosent alkohol) er ikke inkludert. Realprisindeksene viser hvordan prisene for de ulike drikkesortene har utviklet seg i forhold til det generelle konsumprisenivået.

Note: The level of prices is set at 100 in 1998. Low alcohol wine (less than 2.5% alcohol) is not included. Real price indices show how prices for different types of alcoholic drink have changed in relation to the consumer price index.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og AS Vinmonopolet
Sources: Statistics Norway and Vinmonopolet

Tabell 3.2

Indeks for forholdet mellom nominell prisindeks for ulike drikkesorter og indeks for lønn per normalårsverk fra Nasjonalregnskapet 1979-2005

Index for the relationship between nominal price index for different types of alcoholic beverages and index for nominal wages and salaries from the National Account 1979-2005

	Brennevin <i>Spirits</i>	Sterkvin <i>Fortified wines</i>	Svakvin <i>Table wines</i>	Øl <i>Beer</i>
1979	104,5	100,4	98,5	88,7
1980	98,1	95,7	93,3	84,2
1981	110,7	111,6	107,8	93,9
1982	112,7	112,4	111,6	97,3
1983	114,4	112,2	113,6	100,6
1984	106,7	106,6	106,5	103,7
1985	99,8	103,0	103,0	102,3
1986	99,3	99,2	101,9	101,4
1987	100,0	100,1	101,2	101,5
1988	102,4	102,8	97,8	103,2
1989	105,8	101,4	101,2	103,1
1990	108,5	101,4	105,5	104,5
1991	112,3	106,7	105,0	105,9
1992	115,1	113,7	105,9	109,1
1993	110,2	112,8	108,2	109,0
1994	99,5	107,0	102,6	108,6
1995	99,1	102,2	101,8	107,0
1996	97,5	100,4	98,5	103,4
1997	99,4	100,0	99,3	101,4
1998	100,0	100,0	100,0	100,0
1999	94,4	95,1	97,6	97,2
2000	93,4	69,0	94,6	97,6
2001	92,9	67,4	91,8	94,6
2002	76,8	64,6	85,3	89,8
2003	70,6	64,6	82,9	87,2
2004	69,4	66,2	82,2	78,0
2005	67,9	64,6	81,0	77,1

Note: Indeksene viser hvordan prisene for de ulike drikkesortene har utviklet seg i forhold til det gjennomsnittlige lønnsnivået. Jo høyere indekstallene er jo større del av lønnen må man benytte - eller sagt på en annen måte, jo lengre må man arbeide - for å kunne kjøpe en bestemt mengde av de ulike drikkesortene. Det er ikke tatt hensyn til endringer i skatteregler, gjeldsbyrde, rentenivå o.l. som har betydning for folks disponible inntekter.

Note: The indices show how prices for different types of alcoholic beverages have changed in relation to the average wage level. The higher the level of the index, the more salary one must use - or to put it a different way, the longer one must work - in order to be able to buy a certain amount of an alcoholic beverage. No account is taken of changes in factors such as taxation, debt, interest levels etc. which affect disposable income.

Kilde: Statistisk sentralbyrå
Source: Statistics Norway

Tabell 3.3

Forbrukernes nominelle utgifter til brennevin, vin og øl.

Totale utgifter i millioner kroner og alkoholutgiftenes andel av konsum i husholdninger (prosent) 1988-2005

Consumers' nominal expenditure on spirits, wine and beer.

Total expenditure in millions of Norwegian kroner and expenditure on alcohol as a percentage of household consumption 1988-2005

	Totale utgifter (millioner kroner)				Prosentandel av
	<i>Total expenditure (millions of NOK)</i>				konsum i husholdninger
	Brennevin	Vin	Øl	I alt	<i>Percentage of household consumption</i>
	<i>Spirits</i>	<i>Wine</i>	<i>Beer</i>	<i>Total</i>	
1988	3 684	2 858	7 590	14 132	4,6
1989	3 665	3 062	7 896	14 623	4,6
1990	3 888	3 175	8 442	15 504	4,6
1991	3 843	3 270	9 315	16 429	4,6
1992	3 619	3 305	9 457	16 380	4,4
1993	3 513	3 549	9 463	16 525	4,2
1994	3 484	3 680	10 070	17 233	4,2
1995	3 629	4 029	10 161	17 819	4,1
1996	3 771	4 390	10 521	18 682	4,0
1997	4 191	5 132	11 011	20 334	4,1
1998	4 364	5 804	11 112	21 280	4,1
1999	4 218	6 366	10 964	21 548	3,9
2000	4 234	6 935	11 237	22 407	3,9
2001	4 011	6 881	10 979	21 871	3,5
2002	3 978	7 538	12 291	23 808	3,5
2003	4 074	7 617	10 567	22 257	3,2
2004	4 284	8 061	10 711	23 056	3,2
2005	4 379	8 535	10 688	23 602	3,1

Kilder: AS Vinmonopolet og Statistisk sentralbyrå
Sources: Vinmonopolet and Statistics Norway

Tabell 3.4

Forbrukernes nominelle utgifter til brennevin, vin og øl per innbygger 18 år og over i kroner 1988-2005

Consumers' nominal expenditure on spirits, wine and beer per inhabitant aged 18 years and over in Norwegian kroner 1988-2005

	Brennevin	Vin	Øl	I alt
	<i>Spirits</i>	<i>Wine</i>	<i>Beer</i>	<i>Total</i>
1988	1 152	893	2 373	4 418
1989	1 136	949	2 448	4 533
1990	1 198	979	2 602	4 779
1991	1 177	1 002	2 854	5 033
1992	1 101	1 005	2 877	4 983
1993	1 061	1 072	2 859	4 992
1994	1 047	1 105	3 025	5 177
1995	1 085	1 204	3 037	5 327
1996	1 124	1 298	3 158	5 579
1997	1 244	1 515	3 250	6 008
1998	1 295	1 722	3 322	6 339
1999	1 238	1 868	3 242	6 349
2000	1 236	2 023	3 303	6 561
2001	1 165	1 999	3 189	6 353
2002	1 151	2 181	3 229	6 560
2003	1 172	2 191	3 039	6 402
2004	1 226	2 306	3 064	6 597
2005	1 245	2 426	3 038	6 708

Kilde: Statens institutt for rusmiddelforskning

Source: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Tabell 3.5

Avgift på vin og brennevin.

Grunnavgift i øre per volumprosent alkohol per vareliter 1995-2006

Excise duty on wine and spirits.

Basic duty in Norwegian øre (100 øre = 1 krone) per percent alcohol by volume per litre 1995-2006

	Vin og brennevin med alkoholstyrke:		Brennevin med alkoholstyrke:
	Wine and spirits with an alcoholic strength of:		Spirits with an alcoholic strength of:
	7-15 vol%	15-22 vol%	>22 vol%
1995	313	595	603
1996	319	607	615
1997	338	644	652
1998	365	695	703
1999	358	682	690
2000	365	365	704
2001	365	365	704
2002	347	347	598
2003	355	355	544
	Vin 7-22 vol%		Brennevin >0,7 vol%
2004*	361		544
2005	361		544
2006	367		564

*Fra og med 2004 ble alt brennevin beskattet som brennevin uavhengig av alkoholstyrke.

*From 2004 the duty on all kinds of spiritis is the same regardless of alcoholic strength.

Note: Drikk med alkoholstyrke over 0,7 til og med 7 volumprosent alkohol, avgiftsbelegges etter satsene som gjelder for øl med tilsvarende alkoholstyrke. Sterkvin er fra 1.1.2000 avgiftsmessig likestilt ved svakvin

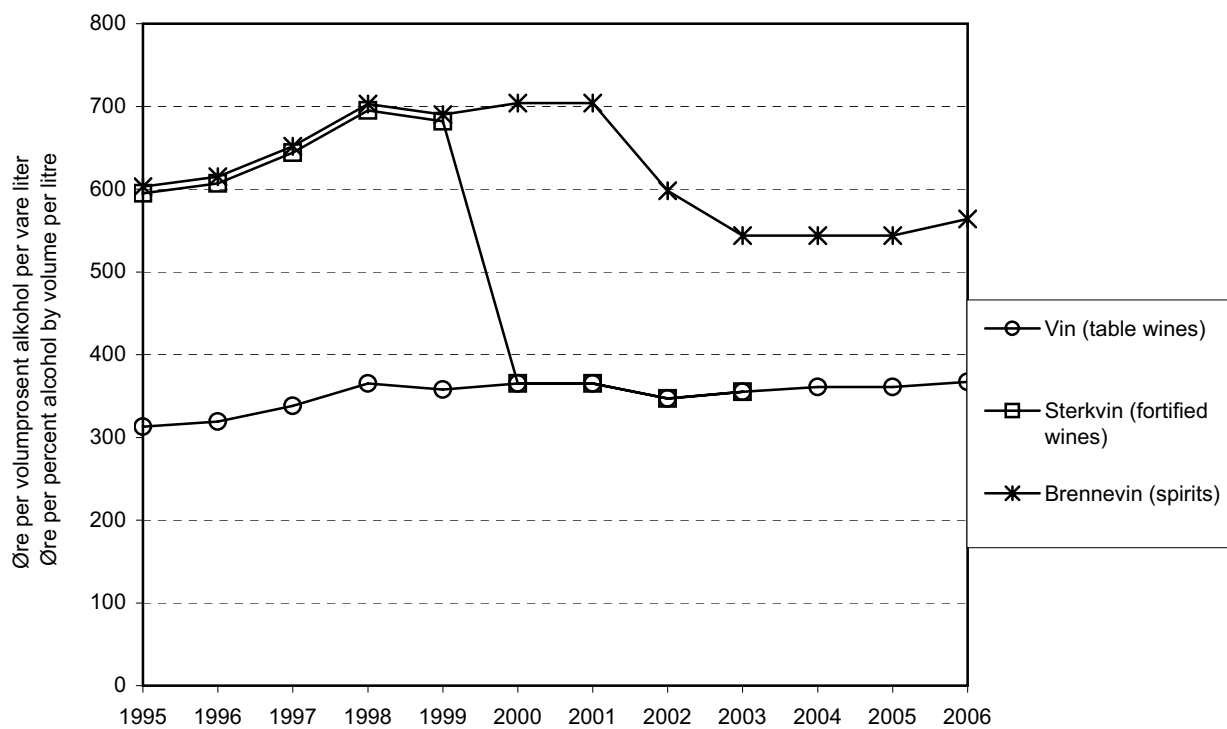
Note: Duty on drinks with an alcoholic strength of over 0.7 and up to 7 % by volume is the same as for beer of the same alcoholic strength.

From 1.1.2000 fortified wines is the same as for table wines.

Kilde: Toll- og avgiftsdirektoratet

Source: Directorate of Customs and Excise

Figur 3.5
Alkoholavgiften på brennevin og vin 1995-2006
Basic duty on spirits and wine 1995-2006

Kilde (Source) : Toll - og avgiftsdirektorat
Directorate of Customs and Excise

Tabell 3.6

**Avgift på øl i kroner per liter og klasseinndeling
for øl før og etter 1.1.1995, 1975-2006**

*Excise duty on beer in Norwegian kroner per litre and classification
of beer before and after 1.1.1995, 1975-2006*

	Øl klasse: Beer class:			
	0	1	2	3
1975	0,40	0,50	1,95	2,80
1980	0,40	0,80	3,20	4,50
1981	0,50	1,00	4,25	6,05
1982	0,60	1,15	4,90	6,95
1983	0,65	1,25	5,40	8,00
1984	0,65	1,25	6,15	9,70
1985	0,65	1,25	6,55	10,35
1986	0,65	1,30	7,00	11,20
1987	0,69	1,42	7,89	12,67
1988	0,72	1,49	8,45	13,57
1989	0,72	1,52	8,79	14,38
1990	0,83	1,58	9,49	16,39
1991	0,86	1,64	10,44	18,05
1992	1,00	1,75	11,45	19,80
1993	1,02	1,85	12,10	20,90
1994	1,06	1,93	12,62	21,80

	Øl klasse: Beer class:						
	a	b	c	d	e*	f*	g*
1995	1,08	1,96	7,36	12,76	18,16	23,56	24,64
1996	1,10	2,00	7,51	13,02	18,52	24,03	25,13
1997	1,17	2,12	7,97	13,82	19,64	25,49	26,66
1998	1,50	2,38	8,96	15,54	22,09	28,67	29,99
1999	1,68	2,58	9,68	16,08	24,74	32,11	33,59
2000	1,58	2,51	9,45	16,37			
2001	1,58	2,51	9,45	16,37			
2002	1,52	2,38	8,98	15,55			
2003	1,55	2,75	9,18	15,89			
2004	1,58	2,47	9,35	16,18			
2005	1,58	2,47	9,35	16,18			
2006	1,61	2,51	9,51	16,46			

Alkoholstyrke (volumprosent)	Klasseinndeling før 1995	Klasseinndeling fra 1.1.1995	Beskrivende navn
Alcoholic strength (per cent by vol)	Classification before 1995	Classification from 1.1.1995	Descriptive name
≤ 0,7	0	a	Alkoholfritt øl (<i>alcohol-free beer</i>)
> 0,7 - 2,75	1	b	Lettøl (<i>light beer</i>)
> 2,75 - 3,75	2	c	Middels sterkt øl (<i>medium beer</i>)
> 3,75 - 4,75	2	d	Middels sterkt øl (<i>medium beer</i>)
> 4,75 - 5,75	3	e	Sterkøl (<i>strong beer</i>)
> 5,75 - 6,75	3	f	Sterkøl (<i>strong beer</i>)
> 6,75 - 7,0	3	g	Sterkøl (<i>strong beer</i>)

*: Fra 1.1. 2000 regnes avgiften per volumprosent og liter som for svakvin

*: *From 1.1.2000 the excise duty is estimated per volume percent and per litre like table wines*

Kilde: Toll- og avgiftsdirektoratet
Source: *The Directorate of Customs and Excise*

Tabell 3.7

Statens inntekter på omsetningen av alkohol i millioner kroner 1980-2005

Government revenue from the sale of alcohol in millions of Norwegian kroner 1980-2005

	Alkohol- avgifter	Emballasje- avgifter	Merverdi- avgift	AS Vin- monopolet	Avgifter av salgs- og skjenke- bevillinger	Totalt
	Taxes on alcohol	Duty on disposable packing materials	Value added tax	Vin- monopolet	Excise from licences to sell and serve alcohol	Total
1980	2 618	-	1 160	30	7	3 815
1981	3 193	-	1 294	30	7	4 524
1982	2 817	-	1 355	30	8	4 211
1983	3 301	-	1 545	-	9	4 855
1984	3 614	-	1 688	60	11	5 373
1985	4 016	-	1 889	30	12	5 947
1986	4 226	-	2 122	30	13	6 391
1987	5 035	-	2 397	50	14	7 497
1988	5 116	-	2 548	70	17	7 751
1989	5 224	68	2 637	70	2	8 000
1990	5 580	70	2 796	106	1	8 553
1991	5 681	54	2 963	118	2	8 818
1992	5 822	63	2 954	122	2	8 963
1993	5 590	59	3 090	126	1	8 866
1994	5 876	190	3 223	213	1	9 502
1995	6 028	165	3 332	326	0	9 851
1996	6 539	194	3 502	154	0	10 390
1997	7 106	245	3 787	53	1	11 192
1998	7 433	232	4 135	22	1	11 823
1999	8 251	356	4 045	27	1	12 680
2000	8 493	-	4 205	41	1	12 917
2001	8 491	-	4 090	19	1	12 601
2002	8 230	-	4 452	31	1	12 714
2003	8 510	-	4 596	24	1	13 131
2004	9 027	-	4 611	12	1	13 651
2005	9 317	-	4 720	19	1	14 057

Note: Emballasjeavgift innført fra 1989. I 2000 ble avgiften lagt om slik at man ikke lenger kan skille mellom avgifter for drikker med og uten alkohol.

Note: The 1989 packaging duty was amended in 2000. One consequence was that it was no longer possible to distinguish between duties on alcoholic and non-alcoholic beverages

Kilder: St. meld. nr. 3. Statsregnskap og Statens institutt for rusmiddelforskning
Sources: Report to the Storting no. 3. National Accounts and
Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Dødsfall som skyldes bruk av alkohol

Deaths caused by alcohol consumption

Tabell 4.1

Antall dødsfall som skyldes alkohol fordelt på diagnose og kjønn (underliggende årsak) 1998-2004

Number of deaths caused by alcohol by diagnosis and gender
(underlying cause of death) 1998-2004

ICD 10	Underliggende dødsårsak <i>Underlying cause of death</i>	Kjønn <i>Sex</i>	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
			m (m)	k (f)	m (m)	k (f)	m (m)	k (f)	m (m)
	Alkohol i alt	m (m)	323	329	303	304	328	318	351
	<i>Total deaths from alcohol</i>	k (f)	85	84	98	74	92	102	90
F100	Psykisk lidelse og atferdsforstyrrelse av alkohol, akutt intoksikasjon <i>Alcohol-related psychosis</i>	m (m)	12	19	24	20	19	0	0
		k(f)	2	5	4	1	7	0	0
F 102	Psykisk lidelse og atferdsforstyrrelse av alkohol, avhengighetssyndrom <i>Alcohol-related psychosis</i>	m (m)	126	146	132	146	128	129	139
		k (f)	23	21	22	27	21	27	22
F 104	Psykisk lidelse og atferdsforstyrrelse av alkohol, absitnenstilstand med delirum <i>Alcohol-related psychosis</i>	m (m)	4	3	2	2	3	4	1
		k (f)	0	0	1	0	1	0	0
F 107	Psykisk lidelse og atferdsforstyrrelse av alkohol, residual tilstand <i>Alcohol-related psychosis</i>	m(m)	6	3	3	6	10	5	7
		k(f)	3	2	1	3	1	1	0
G 312	Degenerasjon av sentralnervesystemet som skyldes alkohol	m (m)	5	8	4	8	5	7	3
		k (f)	0	1	1	0	2	3	1
I 426	Alkoholisk kardiomyopati <i>Alcoholic cardiomyopathy</i>	m (m)	9	11	6	4	10	5	7
		k (f)	2	3	2	0	0	2	3
K 292	Alkoholisk gastritt <i>Alcoholic gastritis</i>	m (m)	2	1	0	2	2	1	1
		k (f)	0	0	0	0	0	0	1
K 700	Alkoholisk fettlever <i>Alcoholic fatty liver</i>	m (m)	24	20	14	15	13	20	9
		k (f)	13	7	10	2	8	5	4
K 701	Alkoholisk hepatitt <i>Alcoholic hepatitis</i>	m (m)	12	7	8	9	11	7	7
		k (f)	4	2	10	6	3	5	6
k 702	Alkoholisk fibrose og sklerose i lever <i>Alcoholic fibrosis and sclerosis of the liver</i>	m (m)	0	2	3	0	0	0	1
		k (f)	0	1	1	1	2	3	0
K 703	Alkoholisk cirrhose i lever <i>Alcoholic cirrhosis of the liver</i>	m (m)	83	70	78	60	85	64	97
		k (f)	31	29	40	22	33	30	24
K 704	Alkoholisk leversvikt <i>Alcoholic liver failure</i>	m (m)	13	14	14	17	12	21	21
		k (f)	4	10	0	6	6	8	7
K 709	Uspesifisert alkoholisk leversykdom <i>Alcoholic liver disease</i>	m (m)	5	7	5	9	7	5	23
		k (f)	0	3	2	2	1	0	9
K 860	Alkoholutløst kronisk pankreatitt <i>Alcohol-related chronic pancreatitis</i>	m (m)	3	4	2	0	4	2	5
		k (f)	0	0	0	0	0	1	0
X 45	Forgiftning av alkohol <i>Alcoholic poisoning</i>	m (m)	18	11	8	5	18	45	28
		k (f)	2	0	3	4	5	16	12
X 65	Selv mord med alkohol <i>Suicide with alcohol</i>	m (m)	1	3	0	1	1	3	0
		k (f)	1	0	1	0	2	1	1

Note 1: Dødsårsaksstatistikken er fra 1996 klassifisert og kodet etter ICD 10. revisjon av Verdens helseorganisasjons internasjonale sykdomsklassifisering (ICD).

Note 2: Disse dødsfallene utgjør en mindre del av alle dødsfall som helt eller delvis skyldes alkohol. Dødsårsakene som omfattes av denne tabellen er i all hovedsak knyttet til et langvarig og høyt alkoholinntak.

Note 1: The causes of death statistics are from WHO's international Statistical Classification of Diseases and Related Health problems, (ICD), International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems, Tenth Revision.

Note 2: These deaths constitute only a fraction of all deaths that fully or in part are caused by alcohol. The causes of death that are included in this table are mainly due to high consumption of alcohol. over a long period of time.

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Dødsårsaker
Source: Statistics Norway. Causes of death

Tabell 4.2

**Antall dødsfall som skyldes alkohol fordelt på alder og kjønn
(underliggende årsak) 2002-2004**

*Number of deaths caused by alcohol by age and gender
(underlying cause of death) 2002-2004*

Alder Age	2002			2003			2004		
	Menn Men	Kvinner Women	Totalt Total	Menn Men	Kvinner Women	Totalt Total	Menn Men	Kvinner Women	Totalt Total
<15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15-19	0	1	1	0	0	0	1	0	1
20-24	0	0	0	1	0	1	2	1	3
25-29	1	0	1	1	0	1	3	0	3
30-34	3	2	5	2	0	2	3	1	4
35-39	5	3	8	14	1	15	4	2	6
40-44	20	5	25	16	8	24	11	7	18
45-49	38	9	47	37	15	52	30	12	42
50-54	51	12	63	52	19	71	67	10	77
55-59	65	18	83	54	24	78	68	10	78
60-64	48	11	59	42	15	57	42	12	54
65-69	40	10	50	34	10	44	39	14	53
70-74	34	7	41	33	7	40	33	11	44
75-79	17	9	26	19	4	23	25	9	34
80-84	10	3	13	10	0	10	14	1	15
85-89	0	2	2	3	0	3	7	0	7
90+	0	0	0	1	0	1	2	0	2
Totalt	332	92	424	319	103	422	351	90	441

Note 1: Inkluderer diagnoser kodet etter 10. revisjon av Verdens helseorganisasjons internasjonale sykdomsklassifisering (ICD). Jfr tab. 4.1

Note 2: Disse dødsfallene utgjør en mindre del av alle dødsfall som helt eller delvis skyldes alkohol. Dødsårsakene som omfattes av denne tabellen er i all hovedsak knyttet til et langvarig og høyt alkoholinntak.

Note 1: International Statistical Classification of Diseases and Related health Problems Tenth Revision. Cf. tab.4.1

Note 2: These deaths constitute only a fraction of all deaths that fully or in part are caused by alcohol.

The causes of death that are included in this table are mainly due to high consumption of alcohol, over a long period of time.

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Dødsårsaker

Source: Statistics Norway. Causes of death

Dødsfall som skyldes bruk av alkohol

Deaths caused by alcohol consumption

Tabell 4.3

Antall dødsfall som skyldes alkohol fordelt på alder og kjønn (totalt antall dødsfall over en 17-årsperiode, 1988-2004)

*Number of deaths caused by alcohol by age and gender
(total number of deaths over a period of 17 years, 1988-2004)*

Alder	Menn	Kvinner	Total
Age	Men	Women	Total
15-19	9	4	13
20-24	15	5	20
25-29	49	8	57
30-34	93	27	120
35-39	248	58	306
40-44	491	127	618
45-49	720	181	901
50-54	836	239	1075
55-59	823	218	1041
60-64	774	227	1001
65-69	736	192	928
70-74	573	139	712
75-79	363	82	445
80-84	187	41	228
85-89	82	17	99
90+	11	2	13
Totalt	6 010	1 567	7 577

Note: Inkluderer diagnoser kodet etter 10 Revisjon av Verdens helseorganisasjons internasjonale sykdomsklassifikasjon (ICD). Jfr tab. 4.1

Note: International Statistical Classification of Diseases and Related health Problems Tenth Revision

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Dødsårsaker
Source: Statistics Norway. Causes of death

Tabell 4.4

**Antall dødsfall som skyldes levercirrhose totalt
og per 100 000 innbyggere fordelt på kjønn 1971-2004**

*Number of deaths caused by cirrhosis of the liver in total
and per 100,000 inhabitants by gender 1971-2004*

	Levercirrhose, antall dødsfall			Levercirrhose, dødsfall per 100 000 innbyggere		
	Menn <i>Men</i>	Kvinner <i>Women</i>	Total <i>Total</i>	Menn <i>Men</i>	Kvinner <i>Women</i>	Total <i>Total</i>
	<i>Total number of deaths from cirrhosis of the liver</i>			<i>Deaths per 100,000 inhabitants from cirrhosis of the liver</i>		
1971	96	61	157	5,0	3,1	..
1972	103	78	181	5,3	3,9	..
1973	104	53	157	5,3	2,7	..
1974	108	55	163	5,5	2,7	..
1975	126	73	199	6,3	3,6	..
1976	136	83	219	6,8	4,1	..
1977	97	73	170	4,8	3,6	4,2
1978	132	73	205	6,6	3,6	5,1
1979	132	80	212	6,5	3,9	5,2
1980	162	86	248	8,0	4,2	6,1
1981	140	65	205	6,9	3,1	5,0
1982	132	59	191	6,5	2,8	4,7
1983	155	85	240	7,6	4,1	5,8
1984	153	99	252	7,5	4,7	6,1
1985	200	95	295	9,7	4,5	7,1
1986	163	74	237	7,9	3,5	5,7
1987	203	115	318	9,8	5,4	7,6
1988	184	96	280	8,8	4,5	6,7
1989	176	76	252	8,4	3,6	6,0
1990	160	80	240	7,6	3,7	5,7
1991	118	73	191	5,6	3,4	4,5
1992	127	78	205	6,0	3,6	4,8
1993	136	70	206	6,4	3,2	4,8
1994	126	91	217	5,9	4,2	5,0
1995	130	74	204	6,1	3,4	4,7
1996	150	34	184	6,9	1,5	4,2
1997	137	52	189	6,3	2,3	4,3
1998	137	52	189	6,3	2,3	4,3
1999	120	52	172	5,5	2,3	3,9
2000	122	63	185	5,5	2,8	4,1
2001	110	39	149	5,0	1,7	3,3
2002	128	53	181	5,7	2,3	4,0
2003	117	51	168	5,2	2,2	3,7
2004	158	50	208	6,9	2,2	4,5

Note: Tallene for levercirrhose omfatter alle tilfeller av levercirrhose, både alkoholisk levercirrhose og levercirrhose uten opplysning om alkohol. En del av de sistnevnte kan ha sin årsak i alkoholmisbruk, uten at dette er kjent for den som har utstedt dødsattesten. ICD 10 koder som er inkludert: K700, K701, K702, K703, K704 og K709

Note: The figures for cirrhosis of the liver include all cases of cirrhosis, both alcoholic cirrhosis and cirrhosis of the liver where alcohol is not mentioned. Some of the latter deaths may have been caused by misuse of alcohol, without this being known to the person who issued the death certificate. ICD 10 codes included: K700, K701, K702, K703, K704 og K709

Figur 4.4

Antall dødsfall som skyldes levercirrhose fordelt på kjønn 1980-2004

Number of deaths caused by cirrhosis of the liver by gender 1980-2004

Kriminalitet knyttet til bruk av alkohol

Crime associated with alcohol

Tabell 5.1

Antall reaksjoner for overtredelse av løsgjengerloven fordelt på fylke 1995-2005

*Number of sanctions for misdemeanour according to the Act of vagrancy
conduct by county 1995-2005*

Fylke	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>County</i>											
Østfold	446	344	277	200	211	246	274	302	321	305	363
Akershus	123	76	36	65	69	106	104	126	112	154	151
Oslo	343	163	425	361	528	502	641	669	659	755	609
Hedmark	191	162	107	92	127	160	148	132	110	89	119
Oppland	71	36	33	37	38	51	51	60	61	86	84
Buskerud	75	104	162	72	85	96	97	105	100	100	144
Vestfold	261	217	95	119	122	179	191	142	228	231	273
Telemark	228	208	122	109	99	107	163	107	141	174	180
Aust-Agder	123	40	86	61	44	45	81	69	76	89	101
Vest-Agder	121	94	100	84	66	89	82	119	92	128	148
Rogaland	288	202	168	181	257	271	269	298	375	299	330
Hordaland	249	282	200	153	183	173	176	179	211	250	371
Sogn og Fjordane	90	79	59	54	58	87	64	64	87	89	65
Møre og Romsdal	263	192	134	164	115	156	177	144	145	104	192
Sør-Trøndelag	211	114	97	128	94	97	91	96	113	96	107
Nord-Trøndelag	97	103	85	89	79	87	79	61	59	57	59
Nordland	172	145	129	139	134	173	173	158	158	157	105
Troms	100	66	47	108	158	177	170	138	117	123	136
Finnmark	110	55	54	54	47	62	63	32	67	83	62
Totalt (total)	3 562	2 682	2 416	2 270	2 514	2 864	3 094	3 001	3 232	3 369	3 599

Note: De fleste reaksjoner gjelder ordensforstyrrelse i beruset tilstand, men annen forseelse mot lov om løsgjengeri, betleri og drukkenskap kommer også inn i statistikken

Note: The figures are number of sanctions for drunk and disorderly conduct, but the figures can also include misdemeanour according to the Act of vagrancy and begging and drunkenness conduct by county

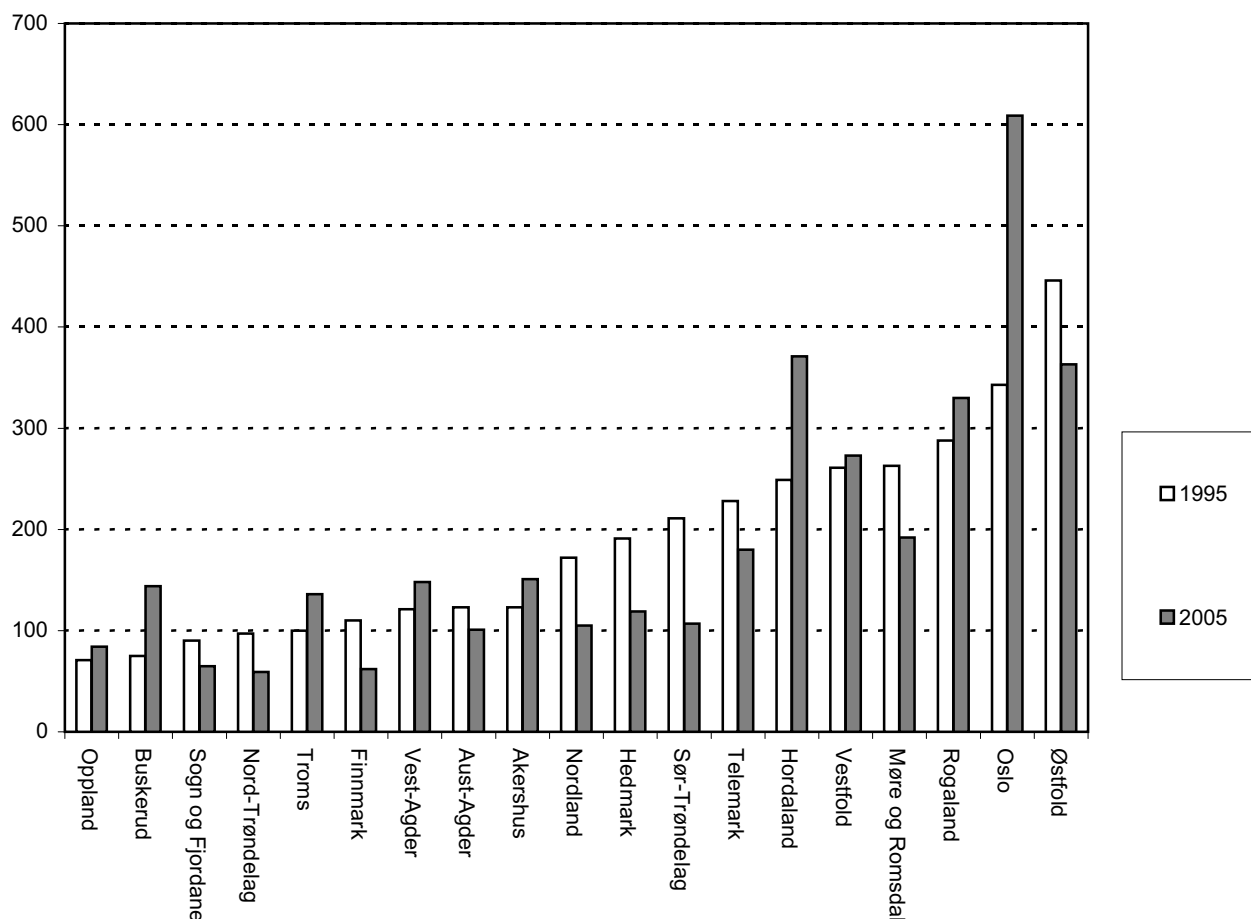
Kilde: Statistisk sentralbyrå. Kriminalstatistikk

Source: Statistics Norway. Crime statistics

Figur 5.1

**Antall reaksjoner for overtredelse av løsgjengerloven
 fordelt på fylke 1995 og 2005**

*Number of sanctions for misdemeanour according to the Act of vagrancy
 conduct by county 1995 and 2005*

Kilde (Source): Statistisk Sentralbyrå
 (Statistics Norway)

Tabell 5.2

Antall reaksjoner som følge av forseelser mot alkoholloven eller tolloven fordelt på lovbruddets art 1975-2005

Number of sanctions in cases involving misdemeanours against Act no. 27 on the sale of alcoholic beverages

or against the Customs Act by type of misdemeanour 1975-2005

	Alkoholloven			Tolloven	
	Hjemme- brenning	Andre lovbrudd	I alt	Smugling av alkohol	I alt
	<i>Illicit distilling</i>	<i>Other mis- demeanours</i>	<i>Total</i>	<i>Smuggling of alcohol</i>	<i>Total</i>
1975	198	1 753	1 951	1 103	..
1976	125	1 552	1 677	905	..
1977	142	1 035	1 177	1 002	..
1978	166	1 051	1 217	1 325	..
1979	232	866	1 098	1 215	..
1980	159	1 528	1 687	1 210	..
1981	149	1 536	1 685	1 031	..
1982	158	1 419	1 577	1 500	..
1983	183	1 527	1 710	1 416	..
1984	144	1 091	1 235	7 655	8 370
1985	168	1 016	1 184	8 077	8 905
1986	137	1 513	1 650	6 138	7 477
1987	128	1 867	1 995	4 466	6 069
1988	115	1 444	1 559	4 652	5 540
1989	200	1 283	1 483	4 396	5 855
1990	344	1 188	1 532	4 457	5 361
1991	7 171
1992	420	510	930	..	7 684
1993	497	580	1 077	..	6 811
1994	544	558	1 102	..	6 165
1995	478	614	1 092	..	5 734
1996	399	532	931	..	6 195
1997	263	814	1 077	..	6 593
1998	268	1 097	1 365	..	7 123
1999	215	1 196	1 411	..	7 807
2000	174	1 399	1 573	..	11 604
2001	125	1 427	1 552	..	11 718
2002	81	954	1 035	..	9 867
2003	89	1 254	1 343	..	10 956
2004	70	1 252	1 322	..	15 276
2005	83	1 437	1 520	..	16 205

Note: Økningen fra 1983 til 1984 har sammenheng med at tollvesenet fra januar 1984 kunne illegge forenklede forelegg for mindre tollovertredelser.

Fra 1991 gis ikke særskilte opplysninger om smugling av alkohol, men det er grunn til å tro at dette fremdeles utgjør den vesentligste del av forseelsene mot tolloven

Noite: The increase from 1983 to 1984 is explained by the fact that Customs service from January 1984 were authorized to impose ticket fines for some misdemeanours against the Duty Act.

From 1991 it is not provided any specific information regarding smuggling of alcohol, however, there is reason to believe that smuggling constitutes the essential part of the offences against the Customs Act.

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Kriminalstatistikk

Source: Statistics Norway. Crime statistics

Tabell 5.3

Antall reaksjoner på hjemmebrenning fordelt på fylke 1992-2005

Number of sanctions for illicit distilling by county 1992-2005

Fylke	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>County</i>														
Østfold	29	18	34	25	15	7	9	3	6	5	2	0	1	2
Akershus	8	22	20	14	11	8	9	8	8	4	7	5	0	3
Oslo	5	11	11	11	8	5	5	6	3	3	2	0	0	1
Hedmark	23	31	15	22	26	14	11	13	16	8	3	2	4	2
Oppland	9	31	20	14	8	7	6	7	6	3	2	1	0	4
Buskerud	25	30	19	13	20	15	18	9	5	2	2	3	0	1
Vestfold	19	20	33	14	19	9	13	6	2	4	1	1	3	1
Telemark	15	21	18	13	24	12	3	6	4	5	2	1	3	1
Aust-Agder	5	7	3	9	4	4	5	5	4	3	1	1	1	0
Vest-Agder	13	18	15	11	4	6	10	1	5	0	0	2	1	0
Rogaland	20	30	46	30	11	10	22	6	7	5	6	13	1	3
Hordaland	31	27	36	30	31	14	10	9	8	3	4	1	2	4
Sogn og Fjordane	8	4	15	10	4	1	0	0	1	1	1	4	1	0
Møre og Romsdal	26	56	26	30	24	11	9	7	14	5	2	5	4	9
Sør-Trøndelag	62	48	97	55	46	42	30	19	9	14	6	5	8	12
Nord-Trøndelag	19	21	23	41	32	4	24	18	12	12	9	4	4	9
Nordland	50	50	55	64	51	58	49	36	31	27	19	24	20	19
Troms	31	34	33	34	25	16	18	29	13	13	4	11	16	9
Finnmark	22	18	25	38	36	20	17	27	20	8	8	9	4	9
Totalt (total)	420	497	544	478	399	263	268	215	174	125	81	92	73	89

Note: Omfatter etter 1991 ikke reaksjoner på hjemmebrenning som gjelder "et betydelig kvantum" og som ved endringen av alkoholloven i 1991 ble omgjort fra forseelser til forbrytelser.

Note: After 1991, sanctions for cases involving "a significant amount" are not included. Such cases were reclassified from being a misdemeanour to being a crime, after a change in Act no. 27 on the sale of alcoholic beverages in 1991.

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Kriminalstatistikk
Source: Statistics Norway. Crime statistics

Tabell 6.1

Antall prøver fra bilførere fordelt på mistanke om påvirkning av alkohol og/eller andre rusmidler 1989-2005

Number of tests from drivers by type of suspicion of alcohol and/or drugs 1989-2005

	Mistanke om påvirkning av alkohol			Mistanke om påvirkning andre rusmidler		Totalt
	Luft (<i>air</i>)	Blod (<i>blood</i>)	Total (<i>total</i>)			
	<i>Suspicion of driving under the influence of alcohol</i>			<i>Suspicion of driving under the influen of drugs</i>		<i>Total</i>
1989	0	8 842	8 842	2 076		10 918
1990	0	8 052	8 052	2 166		10 218
1991	0	7 818	7 818	2 230		10 048
1992	0	6 637	6 637	2 718		9 355
1993	0	5 333	5 333	2 924		8 257
1994	0	5 610	5 610	2 819		8 429
1995	0	5 448	5 448	3 329		8 777
1996	1 200	4 150	5 350	3 188		8 538
1997	2 050	3 320	5 370	3 743		9 113
1998	2 477	2 793	5 270	4 417		9 687
1999	2 557	2 403	4 960	4 800		9 760
2000	2 400	3 462	5 862	3 883		9 745
2001	2 400	3 075	5 475	4 354		9 829
2002	2 404	3 082	5 486	5 161		10 647
2003	2 458	3 028	5 486	4 381		9 867
2004	2 486	2 864	5 350	3 984		9 334
2005	2 243	2 905	5 148	4 020		9 168

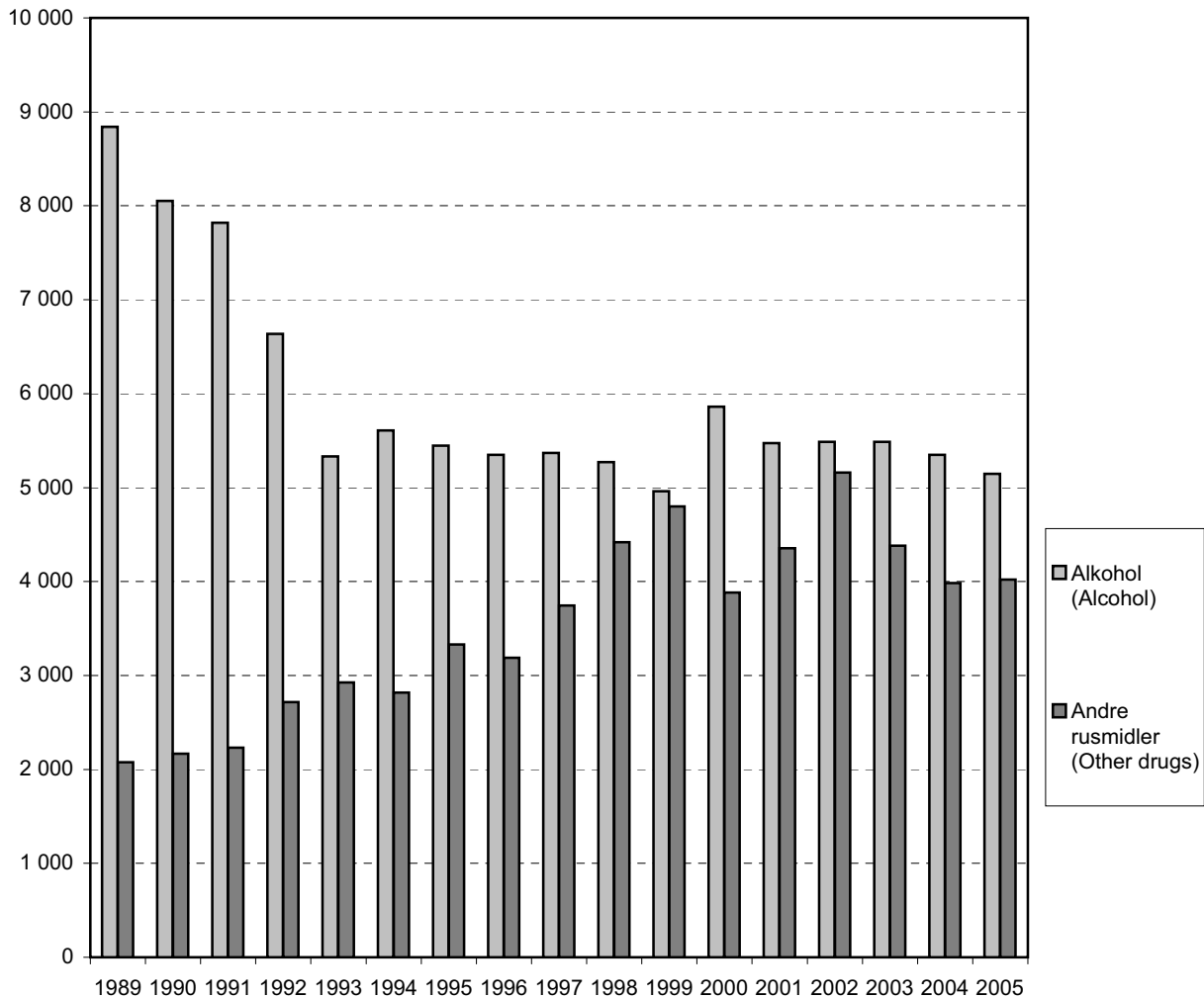
Kilde: Nasjonalt Folkehelseinstitutt

Source: Norwegian Institute of Public Health

Figur 6.1

Antall prøver fra bilførere fordelt på mistanke om påvirkning av alkohol og/eller andre rusmidler 1989-2005

*Number of tests from drivers by type of suspicion for alcohol or other drugs
1989-2005*

Kilde (Source): Nasjonalt folkehelseinstitutt
(Norwegian Institute of Public Health)

Tabell 6.2

Antall prøver fra bilførere fordelt på type mistanke og kjønn (alkohol og/eller andre rusmidler) 1989-2005

Number of tests from drivers by type of suspicion and gender (alcohol and/or drugs) 1989-2005

	Mistanke om påvirkning av alkohol <i>Suspicion of driving under the influence of alcohol</i>				Mistanke om påvirkning av andre rusmidler enn alkohol <i>Suspicion of driving under the influence of drugs</i>			
	Kvinner <i>Women</i>		Menn <i>Men</i>		Kvinner <i>Women</i>		Menn <i>Men</i>	
	Antall <i>No.</i>	%	Antall <i>No.</i>	%	Antall <i>No.</i>	%	Antall <i>No.</i>	%
1989	619	7,0	8 223	93,0	219	10,5	1 857	89,5
1990	518	6,4	7 534	93,6	234	10,8	1 932	89,2
1991	588	7,5	7 230	92,5	233	10,4	1 997	89,6
1992	489	7,4	6 148	92,6	290	10,7	2 428	89,3
1993	422	7,9	4 911	92,1	323	11,0	2 601	89,0
1994	459	8,2	5 151	91,8	299	10,6	2 520	89,4
1995	424	7,8	5 021	92,2	375	11,3	2 954	88,7
1996	359	8,5	3 824	91,5	430	13,5	2 758	86,5
1997	277	8,5	2 981	91,5	505	13,5	3 238	86,5
1998	468	8,9	4 802	91,2	510	11,5	3 907	88,5
1999	466	9,4	4 494	90,6	585	12,2	4 215	87,8
2000	608	10,4	5 254	89,6	484	12,5	3 399	87,5
2001	558	10,2	4 917	89,8	536	12,3	3 818	87,7
2002	580	10,2	5 110	89,8	648	12,5	4 523	87,5
2003	600	10,9	4 886	89,1	595	13,6	3 786	86,4
2004	618	11,3	4 828	88,7	599	15,4	3 302	84,6
2005	574	11,1	4 574	88,9	586	14,6	3 434	85,4

Kilde: Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Source: Norwegian institute of public health.

Tabell 6.3
Antall prøver fra bilførere som er testet positive for narkotiske stoffer 1989-2005
Number of tests from drivers which are tested positive for drugs 1989-2005

	Tetrahydro- cannabinol	Diazepam	Flunitrazepam	Nitrazepam	Klonazepam	Amfetamin <i>Amphetamine</i>	Morfin <i>Morphine</i>	6-Monoacetyl- morfin	Kokain	Ecstasy <i>Ecstasy</i>	Metadon
1989	605	423	187			156	-	-	-	-	-
1990	564	430	235			235	72	-	-	-	-
1991	627	475	255			216	108	6	-	-	-
1992	842	676	212			391	107	29	-	-	-
1993	741	541	221			475	142	64	-	-	-
1994	660	577	198			533	193	92	-	-	-
1995	995	712	270			937	261	179	9	6	-
1996	708	741	320			897	313	189	6	23	-
1997	1 165	914	455			1 079	390	263	19	27	-
1998	1 502	1 004	540			1 327	476	317	40	67	-
1999	1 504	860	603			1 274	533	318	80	123	-
2000	1 686	808	656	35	217	1 312	601	307	118	194	22
2001	1 732	1 050	1 252	96	265	1 587	539	295	135	194	64
2002	1 886	1 113	2 107	164	361	1 972	452	219	166	180	102
2003	1 543	850	838	289	504	1 534	377	162	103	75	93
2004	1 336	774	650	237	502	1 317	324	147	106	83	105
2005	1 215	967	435	463	546	1 343	270	117	142	63	197

Note: 6- monoacetyl morfin er et omdannelsesprodukt av heroin.

Note: 6- monoacetyl morphine is a metabolic product of heroin.

Kilde: Nasjonalt folkehelseinstitutt, divisjon for retts toksikologi og rusmiddel forskning
Source: Norwegian institute of public health, division of Forensic Toxicology and Drug Abuse

Tabell 6.4

Antall reaksjoner på kjøring under påvirkning av alkohol og/eller andre rusmidler som prosent av alle reaksjoner på veitrafikkforseelser 1977-2005

Number of sanctions for driving under the influence of alcohol and/or drugs as a percentage of all sanctions for traffic misdemeanours 1977-2005

	Veitrafikk- forseelser <i>Traffic misdemeanours</i>	Promille- kjøring <i>Driving under the influence of alcohol and/or drugs</i>	Prosent <i>Percent</i>
1977	84 414	7 294	8,6
1978	96 905	7 177	7,4
1979	102 692	6 811	6,6
1980	102 741	6 372	6,2
1981	95 286	6 088	6,4
1982	105 025	6 333	6,0
1983	112 454	6 808	6,1
1984	107 870	6 980	6,5
1985	102 718	6 816	6,6
1986	126 086	7 146	5,7
1987	132 247	6 378	4,8
1988	145 927	6 875	4,7
1989	145 336	6 614	4,6
1990	152 433	7 402	4,9
1991	164 807	6 860	4,2
1992	173 491	6 583	3,8
1993	181 937	6 144	3,4
1994	169 070	5 760	3,4
1995	166 416	5 614	3,4
1996	163 156	5 435	3,3
1997	177 550	4 340	2,4
1998	175 978	4 416	2,5
1999	170 382	4 525	2,7
2000	156 795	3 901	2,5
2001	175 558	4 821	2,7
2002	154 458	4 162	2,7
2003	200 307	4 559	2,3
2004	240 035	4 048	1,7
2005	249 117	4 915	2,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Kriminalstatistikk
Source: Statistics Norway. Crime statistics

Tabell 6.5
Antall reaksjoner på kjøring under påvirkning av alkohol og/eller andre rusmidler
fordelt på fylke 1986-2005

*Number of sanctions for driving under the influence of alcohol and/or drugs
by county 1986-2005*

Fylke	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
County																					
Østfold	349	402	376	389	421	412	379	327	337	387	329	330	283	273	289	374	293	295	253	301	
Akershus	771	593	705	665	627	607	601	605	604	448	473	409	421	372	379	486	441	528	450	476	
Oslo	1 041	888	827	818	826	749	563	593	553	442	564	441	432	503	399	432	525	464	468	586	
Hedmark	288	256	271	249	380	323	337	297	270	243	264	167	185	169	188	195	186	159	196	172	
Oppland	275	270	298	252	310	252	267	198	242	208	197	192	187	188	127	181	181	213	150	172	
Buskerud	428	357	444	385	412	408	502	383	373	359	323	255	278	299	254	316	257	259	219	335	
Vestfold	346	292	325	401	415	370	392	332	327	315	281	219	227	223	207	253	197	251	248	231	
Telemark	436	324	378	369	335	302	276	303	254	237	281	205	225	191	157	206	133	187	190	179	
Aust-Agder	188	201	204	149	135	168	158	121	119	182	163	126	138	132	88	112	92	117	73	136	
Vest-Agder	211	219	220	228	275	249	230	228	199	212	194	189	183	116	135	155	146	146	102	162	
Rogaland	494	435	465	471	552	497	584	554	481	484	403	244	331	359	288	359	317	350	311	355	
Hordaland	513	501	685	654	652	556	491	481	422	473	446	311	336	365	296	387	267	333	296	334	
Sogn og Fjordane	113	114	134	123	132	112	112	121	110	121	86	96	93	87	101	101	102	78	96	117	
Møre og Romsdal	324	306	333	312	369	316	306	318	257	292	218	196	236	242	210	279	207	238	206	277	
Sør-Trøndelag	418	328	286	185	417	429	348	322	352	311	242	192	202	226	203	274	207	231	186	303	
Nord-Trøndelag	158	131	197	213	236	217	172	185	151	182	190	136	124	155	123	138	128	151	112	175	
Nordland	432	332	297	420	379	384	420	332	296	334	289	263	239	292	214	275	234	274	246	266	
Troms	224	255	263	119	272	274	270	259	230	206	188	180	156	172	124	154	141	126	135	200	
Finnmark	132	166	167	212	257	181	175	185	183	178	149	113	117	146	104	129	74	121	96	122	
Svalbard, utland eller uoppgitt	5	8	0	0	0	54	0	0	0	0	155	10	23	15	15	15	34	38	15	16	
Totalt (total)	7 146	6 378	6 875	6 614	7 402	6 860	6 583	6 144	5 760	5 614	5 435	4 274	4 416	4 525	3 901	4 821	4 162	4 559	4 048	4 915	

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Kriminalstatistikk
Source: Statistics Norway. Crime statistics

Tabell 6.6
Antall reaksjoner på kjøring under påvirkning av alkohol og/eller andre rusmidler per 10 000 innbyggere 18 år og over fordelt på fylke 1986-2005

Number of sanctions for driving under the influence of alcohol and/or drugs per 10,000 inhabitants aged 18 years and over by county 1986-2005

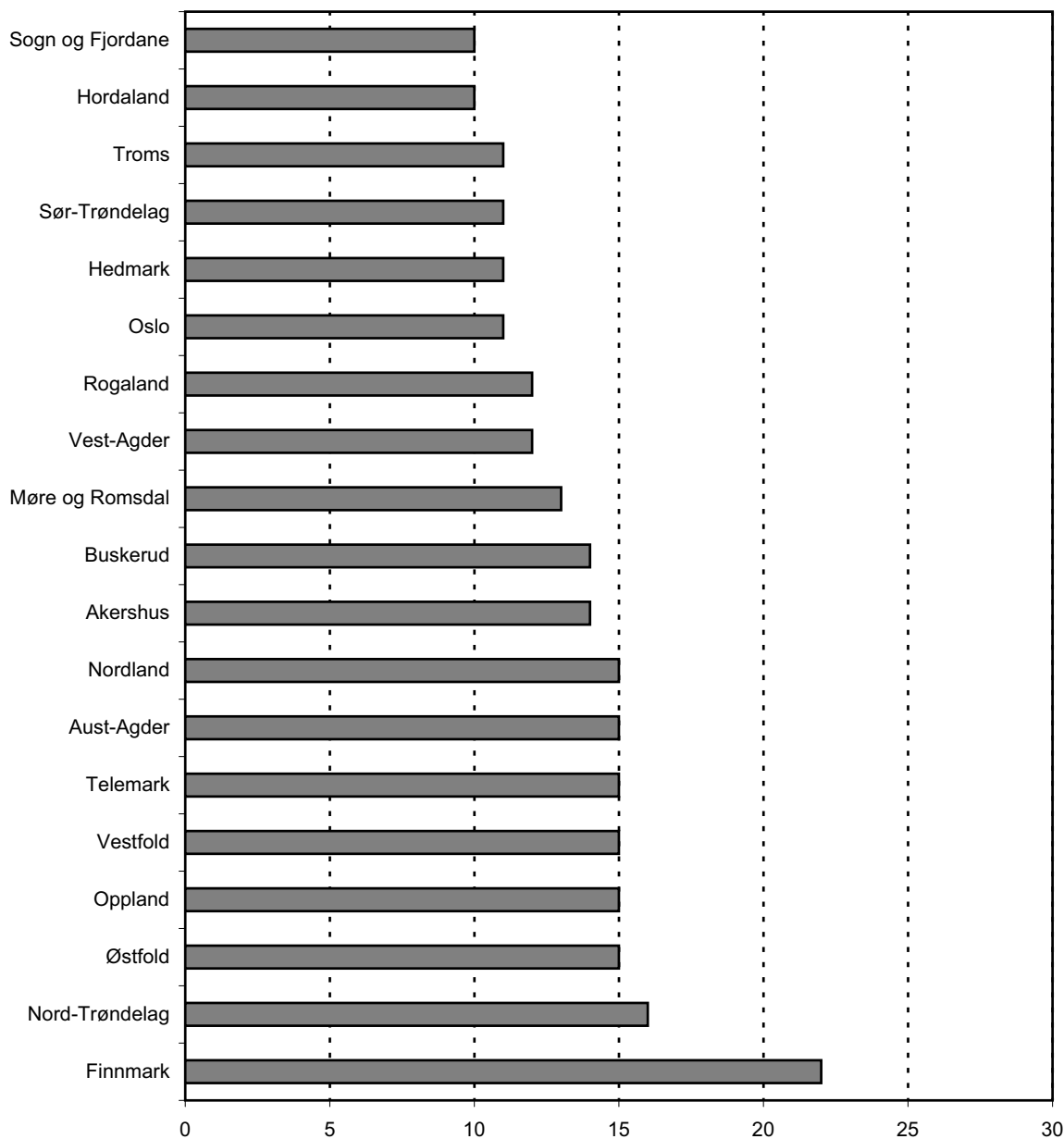
Fylke	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
County																					
Østfold	20	22	21	21	23	22	20	17	18	21	17	17	15	14	15	19	15	15	13	15	
Akershus	26	20	23	21	20	19	19	19	18	14	14	12	12	11	11	14	12	14	12	13	
Oslo	28	24	22	22	22	20	15	15	14	11	14	11	11	12	10	10	13	11	11	14	
Hedmark	20	18	19	17	26	22	23	20	18	16	18	11	13	12	13	13	13	11	13	12	
Oppland	20	19	21	18	22	18	19	14	17	14	14	13	13	13	9	13	13	15	10	12	
Buskerud	26	21	26	22	24	23	29	22	21	20	18	14	15	16	14	17	14	14	12	18	
Vestfold	24	20	22	27	27	24	25	21	21	20	17	14	14	14	13	15	12	15	15	14	
Telemark	35	26	30	29	27	24	22	24	20	19	13	16	18	15	12	16	10	15	15	14	
Aust-Agder	27	29	29	21	19	23	22	16	16	24	21	16	18	17	11	14	12	15	9	17	
Vest-Agder	21	21	21	22	26	23	21	21	18	19	17	17	16	10	12	13	12	12	8	13	
Rogaland	21	18	19	19	23	20	23	22	19	19	15	9	12	13	11	13	11	12	11	12	
Hordaland	17	17	23	21	21	18	16	15	13	15	14	10	10	11	9	12	8	10	9	10	
Sogn og Fjordane	14	15	17	15	17	14	14	15	14	15	11	12	12	11	13	13	13	10	12	15	
Møre og Romsdal	19	17	19	18	21	18	17	18	14	16	12	11	13	13	11	15	11	13	11	15	
Sør-Trøndelag	22	17	15	10	22	22	18	16	18	16	12	10	10	11	10	13	10	11	9	14	
Nord-Trøndelag	17	14	21	23	25	23	18	19	16	19	20	14	13	16	13	14	13	16	12	18	
Nordland	24	18	16	23	21	21	23	18	16	18	16	14	13	16	12	15	13	15	14	15	
Troms	21	23	24	11	24	25	24	23	20	18	16	16	14	15	11	13	12	11	12	17	
Finnmark	24	30	30	38	46	32	31	32	31	31	26	20	21	26	19	23	13	22	17	22	
Totalt (total)	23	20	21	21	23	21	20	19	17	17	16	13	13	13	11	14	12	13	12	14	

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Kriminalstatistikk
Source: Statistics Norway. Crime statistics

Figur 6.6

Antall reaksjoner på kjøring under påvirkning per 10 000 innbyggere over 18 år fordelt på fylke 2005

Number of sanctions for driving under the influence per 10,000 inhabitants aged 18 years and over by county 2005

Kilde (Source) : Statistisk sentralbyrå
(Statistics Norway)

Tabell 7.1

Dødsfall som skyldes bruk av narkotika fordelt på kjønn ifølge Kriminalpolitisentralen (Nye Kripes) og Statistisk sentralbyrå (underliggende årsak) 1977-2005

Deaths caused by use of drugs by gender according to the National Bureau of Crime Investigation (KRIPOS) and Statistics Norway (underlying cause of death) 1977-2005

	Antall døde ifølge Nye Kripes <i>Number of deaths according to KRIPOS</i>			Antall døde ifølge Statistisk sentralbyrå * <i>Number of deaths according to Statistics Norway</i>		
	Menn <i>Men</i>	Kvinner <i>Women</i>	Totalt <i>Total</i>	Menn <i>Men</i>	Kvinner <i>Women</i>	Totalt <i>Total</i>
1977	5	0	5
1978	19	5	24
1979	25	10	35
1980	23	9	32
1981	14	6	20
1982	25	20	4	24
1983	31	29	4	33
1984	40	22	8	30
1985	53	35	10	45
1986	55	39	5	44
1987	60	33	10	43
1988	63	37	11	48
1989	64	36	9	45
1990	75	52	18	70
1991	74	22	96	66	22	88
1992	78	19	97	81	23	104
1993	77	18	95	76	17	93
1994	102	22	124	105	19	124
1995	108	24	132	114	29	143
1996	159	26	185	173	31	204
1997	149	28	177	160	34	194
1998	226	44	270	228	54	282
1999	181	39	220	191	65	256
2000	264	63	327	302	72	374
2001	286	52	338	327	78	405
2002	166	44	210	240	67	307
2003	134	38	172	174	49	223
2004	168	55	223	171	60	231
2005	146	38	184			

Note*: Dødsårsaksstatistikken bygger på WHO's internasjonale sykdomsklassifikasjoner (ICD) fra 1951. Kodesystemet har blitt revidert flere ganger og tallene fra 1996 og utover er klassifisert og kodet etter 10. revisjon. Dette gjør at tallene før og etter 1996 ikke er direkte sammenlignbare. Inklusjonskriteriene er i tillegg endret ved at selvmord der narkotiske stoffer er benyttet er inkludert fra og med 1996, noe som medfører ytterligere diskrepans i forhold til tallene fra Nye Kripes.

Note*: The causes of death statistics are from WHO' international Statistical Classification of Diseases and Related Health problems from 1951. The codesystem has been revised several times and the numbers from 1996 are classified after the 10. Revision. The numbers from before and after 1996 are therefore not comparable. Inclusion criteria have been amended for cases of suicide from 1996. Divergence from KRIPOS figures is thus widened further.

Kilder: Nye Kripes og Statistisk sentralbyrå
Sources: The National Bureau of Crime Investigation and Statistics Norway

Tabell 7.2

Dødsfall som skyldes bruk av narkotika fordelt på kjønn og alder ifølge Statistisk sentralbyrå (underliggende årsak) 2002-2004

Deaths caused by use of drugs by gender and age according to Statistics Norway (underlying cause of death) 2002-2004

Alder	2002			2003			2004		
	Menn <i>Men</i>	Kvinner <i>Women</i>	Totalt <i>Totalt</i>	Menn <i>Men</i>	Kvinner <i>Women</i>	Totalt <i>Totalt</i>	Menn <i>Men</i>	Kvinner <i>Women</i>	Totalt <i>Totalt</i>
15-24	32	10	42	21	8	29	20	8	28
25-34	101	18	119	57	14	71	54	13	67
35-44	67	24	91	50	11	61	60	22	82
45-54	32	7	39	34	12	46	24	12	36
55-59	3	4	7	6	3	9	9	3	12
60+	5	4	9	6	1	7	4	2	6
Totalt	240	67	307	174	49	223	171	60	231

Note: Dødsårsaksstatistikken bygger på WHO's internasjonale sykdomsklassifikasjoner (ICD-10). Selvmord der narkotiske stoffer er benyttet er inkludert i statistikken.

Note: The causes of death are from WHO' international Statistical Classification of Diseases and Related Health problems (ICD-10). Cases of suicides involving drugs is included.

Kilder: Statistisk sentralbyrå
Sources: Statistics Norway

Tabell 7.3

Dødsfall som skyldes bruk av narkotika fordelt på alder ifølge Nye Kripos 1995-2005

Deaths caused by use of drugs by age according to KRIPOS 1995-2005

	15-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-60	60+	Totalt <i>Totalt</i>
1995	4	16	20	39	38	11	3	1	0	132
1996	1	15	45	48	41	18	7	7	2	184
1997	1	23	37	48	28	23	13	4	0	177
1998	4	27	47	70	59	39	14	7	3	270
1999	9	21	55	45	38	28	14	10	0	220
2000	29	45	67	77	61	31	8	8	1	327
2001	20	54	60	68	58	42	31	4	1	338
2002	11	41	45	45	35	15	11	7	0	210
2003	7	25	29	39	23	22	13	8	6	172
2004	10	36	32	42	43	33	13	12	2	223
2005	10	30	28	30	40	22	12	9	3	184

Kilde: Nye Kripos

Source: *The National Bureau of Crime Investigation*

Tabell 7.4

Antall beslag av heroin, cannabis, amfetamin og kokain 1974-2005

Number of seizures of heroin, cannabis, amphetamines and cocaine 1974-2005

	Heroin <i>Heroin</i>	Cannabis <i>Cannabis</i>	Amfetamin <i>Amphetamine</i>	Kokain <i>Cocaine</i>
1974	59	727	80	0
1975	57	521	87	0
1976	77	726	134	1
1977	53	636	62	1
1978	106	1 154	71	4
1979	157	1 313	77	14
1980	214	1 742	79	22
1981	202	1 911	127	7
1982	174	2 002	262	14
1983				
1984				
1985	256	2 478	282	11
1986	348	2 744	423	11
1987	452	2 747	534	13
1988	607	3 478	554	29
1989	691	4 252	514	14
1990	822	4 274	671	26
1991	979	4 811	621	25
1992	1 045	4 273	627	19
1993	1 193	4 708	983	36
1994	1 389	4 065	784	41
1995	1 923	4 941	1 650	58
1996	2 340	4 296	1 781	75
1997	2 485	5 712	2 441	144
1998	2 675	7 461	2 889	206
1999	2 390	8 485	3 089	309
2000	2 314	9 224	3 077	390
2001	2 501	10 844	4 596	496
2002	1 906	10 921	5 035	577
2003	1 709	10 397	4 578	504
2004	1 399	10 097	4 213	464
2005	1 136	10 181	4 556	660

Note: Tall for 1983 og 1984 mangler fordi det ikke finnes tall fra Oslo politidistrikt for denne perioden.

Note: Figures for the years 1983-84 is missing because there is no figures available from Oslo Police District for this period.

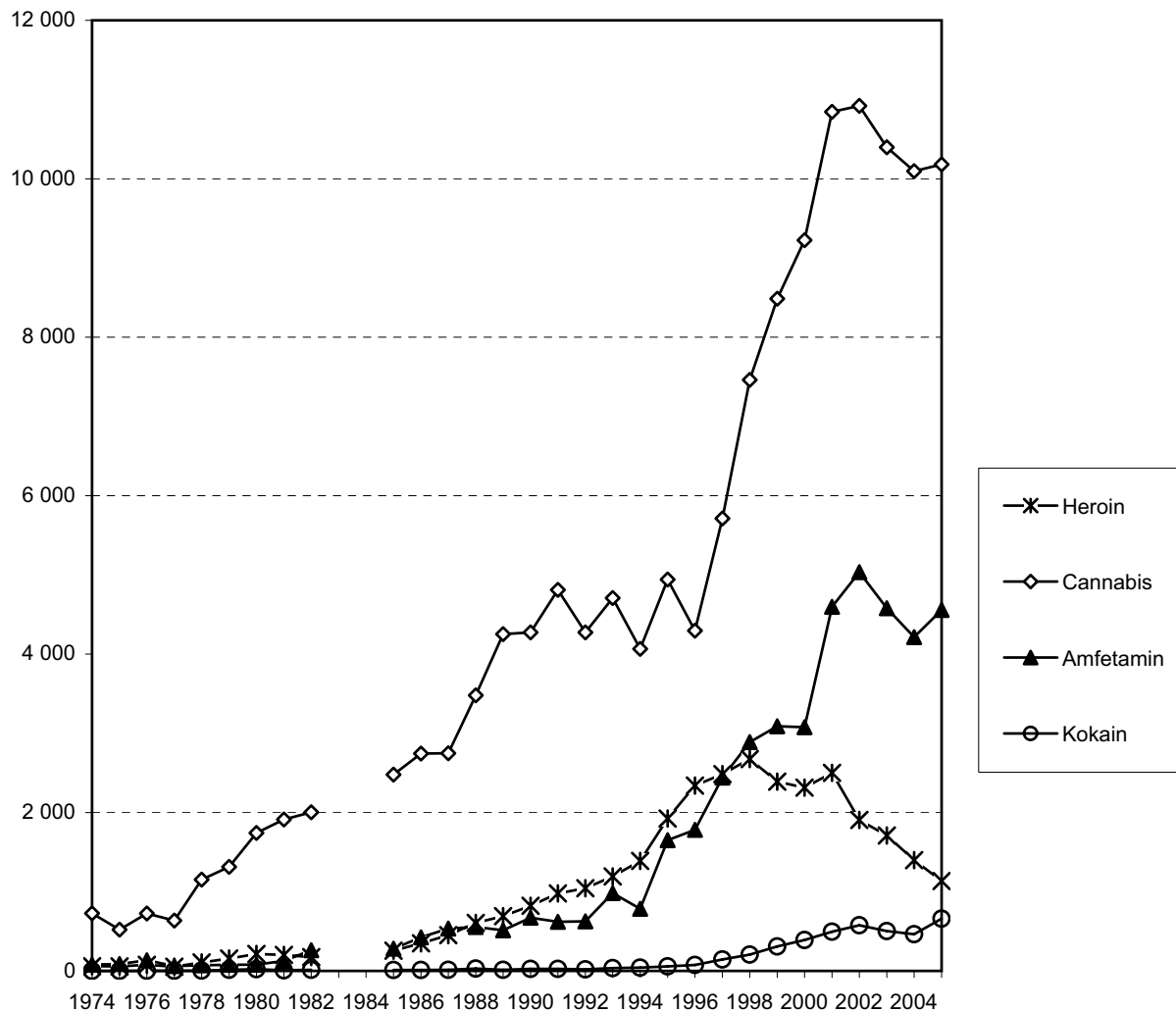
Kilde: Nye Kripos

Source: The National Bureau of Crime Investigation

Figur 7.4

Antall beslag av heroin, cannabis, kokain og amfetamin 1974-2005

Number of seizures of heroine, cannabis, cocaine and amphetamines 1974-2005

Kilde(Source): Nye Kripas
(The National Bureau of Crime Investigation)

Tabell 7.5

Antall beslag av ecstasy, LSD, khat, spiss fleinsopp, GHB og medikamenter 1989-2005

Number of seizures of ecstasy, LSD, khat, magic mushrooms, GHB and tranquillisers 1989-2005

	Ecstasy o.l.	LSD	Khat	Spiss fleinsopp	GHB	Benzo- diazepiner	Opioidholdige medikamenter
	<i>Ecstasy etc</i>	<i>LSD</i>	<i>Khat</i>	<i>Magic mushrooms</i>	<i>GHB</i>	<i>Benzo- diazepines</i>	<i>Medicaments containing opioides</i>
1989	0	3	20	18	.	855	.
1990	1	6	19	25	.	1 142	.
1991	3	6	15	34	.	1 189	.
1992	14	20	14	36	.	1 573	.
1993	9	17	16	5	.	947	.
1994	39	11	30	28	.	1 344	646
1995	160	35	74	31	.	1 640	782
1996	198	36	102	26	.	1 887	804
1997	242	106	112	44	3	2 523	705
1998	174	63	164	37	2	2 988	889
1999	507	59	296	47	45	3 469	884
2000	827	87	259	54	82	4 265	860
2001	736	52	198	41	81	6 006	1 109
2002	693	15	238	46	75	8 058	1 237
2003	405	31	249	71	120	4 700	1 216
2004	452	30	305	53	34	4 358	1 146
2005	334	34	211	59	57	3 742	1 240

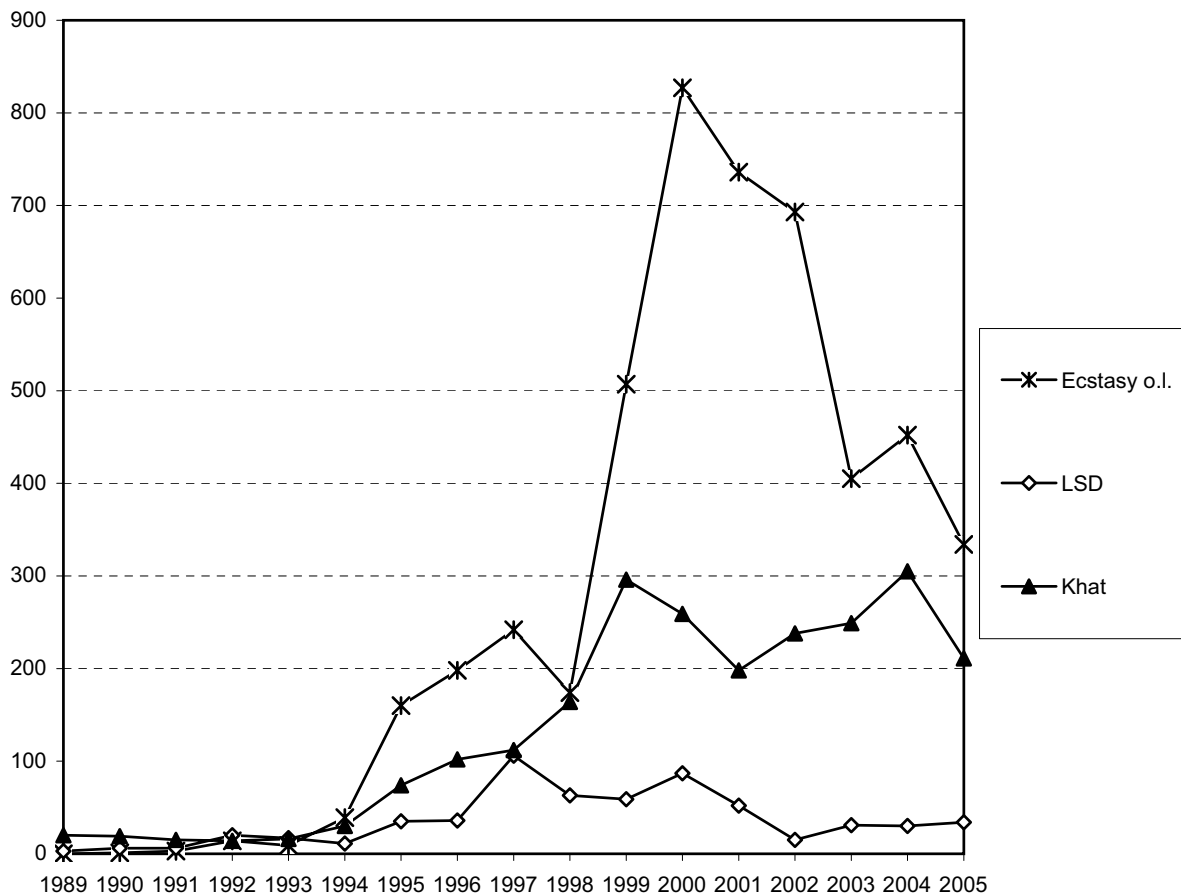
Note: Kriminalpolitisen foretok i 2002 en gjennomgang av tallene for benzodiazepiner for perioden 1994-2001 ble revidert. Tallene for Benzodiazepiner i denne publikasjonen avviker derfor fra tallene i tidligere publikasjoner.

Note: In 2002 the National Bureau of Crime Investigation revised the figures for benzodiazepines for the period 1994-2001. That means that in this publication, the figures for benzodiazepines differ from those presented in earlier publications.

Kilde: Nye Kripos

Source: the National Bureau of Crime Investigation

Figur 7.5
Antall beslag av ecstasy, LSD og khat 1989-2005
Number of seizures of ecstasy, LSD and khat 1989-2005

Kilde (Source): Nye Kripes
(The National Bureau of Crime Investigation)

Tabell 7.6

Beslaglagt mengde heroin, kokain, cannabis og amfetamin i kilogram 1974-2005

Amount of confiscated opiates, cocaine, cannabis and amphetamines in kilogrammes 1974-2005

	Heroin <i>Heroin</i>	Kokain <i>Cocaine</i>	Cannabis <i>Cannabis</i>	Amfetamin <i>Amphetamines</i>
1974	5,4	0,0	38	0,0
1975	0,3	0,0	20	0,0
1976	17,2	0,0	29	3,2
1977	0,4	0,0	54	8,4
1978	0,3	0,0	80	1,4
1979	0,6	0,2	105	0,7
1980	4,9	0,2	114	0,8
1981	0,6	0,0	114	2,8
1982	0,8	0,3	127	5,2
1983	4,9	0,2	345	13,5
1984	2,5	0,2	295	9,5
1985	5,0	1,0	190	13,4
1986	5,8	0,3	206	19,7
1987	4,0	5,9	125	7,8
1988	12,0	2,2	144	13,1
1989	5,3	0,3	372	13,8
1990	3,2	0,9	230	25,1
1991	9,9	3,9	393	18,9
1992	10,8	2,4	177	11,7
1993	18,0	8,2	207	25,6
1994	26,9	5,1	480	16,0
1995	48,8	3,8	19 959	53,2
1996	74,1	24,1	711	30,3
1997	55,5	4,6	978	93,2
1998	37,4	92,7	1 992	208,0
1999	45,8	60,2	1 255	52,3
2000	51,5	12,2	664	93,0
2001	67,8	20,7	861	93,2
2002	59,1	35,8	1221	208,9
2003	51,1	30,4	2292	225,1
2004	129,0*	38,3	2242	230,7
2005	36,4	174,5**	1359	114,5

*Ett beslag var på hele 61.3 kg.

*One seizure was in the amount of 61.3 kg.

**Ett beslag var på hele 152 kg.

**One seizure was in the amount of 152 kg.

Note: Vektmengdene angir vekten på selve beslaget, og ikke vekten av det aktive stoffet. Mengden av aktivt stoff vil kunne variere sterkt.

Note: The weight represents the weight of the actual amount confiscated, not the weight of the active drug. The weight of the active drug can vary greatly.

Kilde: Nye Kripes

Source: The National Bureau of Crime Investigation

Tabell 7.7

Beslaglagt mengde ecstasy, LSD, khat, spiss fleinsopp og medikamenter 1989-2005

Amount of confiscated ecstasy, LSD, khat, magic mushrooms and tranquillisers 1989-2005

	Ecstasy o.l.	LSD	Khat	Spiss fleinsopp	Benzo- diazepiner	Opioidholdige medikamenter
	<i>Ecstasy etc</i>	<i>LSD</i>	<i>Khat</i>	<i>Magic mushrooms</i>	<i>Benzo- diazepines</i>	<i>Medicaments containing opioids</i>
	Tabletter	Doser	kg	Gram	Tabletter	Tabletter
	<i>Tablets</i>	<i>Doses</i>	<i>kg</i>	<i>Grammes</i>	<i>Tablets</i>	<i>Tablets</i>
1989	0	73	189	121	36 218	..
1990	1	613	201	148	18 841	..
1991	15	194	205	141	17 666	..
1992	196	3 397	267	187	50 674	..
1993	325	243	246	8	15 780	..
1994	969	4 758	721	106	41 100	12 253
1995	9 965	1 325	1 330	164	27 000	11 325
1996	12 866	587	1 544	138	58 400	14 431
1997	13 182	7 049	1 720	433	153 100	16 076
1998	15 542	2 825	2 839	326	101 700	15 072
1999	24 664	485	4 761	560	183 000	19 800
2000	49 390	923	4 251	612	431 000	15 050
2001	61 575	423	2 296	205	847 000	18 800
2002	102 433	172	1 674	..	1 251 000	70 000*
2003	99 427	224	4 823	..	545 525	17 465
2004	53 561	579	3 668	945	524 130	14 396
2005	16 766	125	2 768	1 102	548 000	13 900

*Ett beslag var på hele 50 000 tabletter

*One seizure was comprised of 50 000 tablets.

Kriminalpolitisen foretok i 2002 en gjennomgang av tallene for benzodiazepiner, og tall for perioden 1994-2001 ble revidert. Tallene for benzodiazepiner i denne publikasjonen avviker derfor fra tallene i tidligere publikasjoner.

In 2002 the National Bureau of Crime Investigation revised the figures for benzodiazepines for the period 1994-2001. That means that in this publication, the figures for benzodiazepines differ from those presented in earlier publications.

Kilde: Nye Kripos

Source: The National Bureau of Crime Investigation

Tabell 7.8

Antall anmeldte narkotikalovbrudd 1993-2005

Number of drug offences reported 1993-2005

	Straffeloven §162 <i>Penal Code §162</i>	Legemiddel- loven <i>Act Relating to Medicinal Goods</i>	Totalt <i>Total</i>
1993	6 806	5 898	12 704
1994	7 306	6 241	13 547
1995	10 977	10 450	21 427
1996	12 466	12 517	24 983
1997	14 581	16 623	31 204
1998	15 588	19 535	35 123
1999	16 262	21 149	37 411
2000	17 842	22 880	40 722
2001	20 284	25 959	46 243
2002	19 758	25 322	45 080
2003	16 662	19 981	36 643
2004	17 243	20 004	37 247
2005	17 525	20 060	37 585

Note: Statistikken over anmeldte lovbrudd er revidert for tidsperioden 1993-2002.

1993 blir nå regnet som det første år med statistikk over anmeldte lovbrudd.

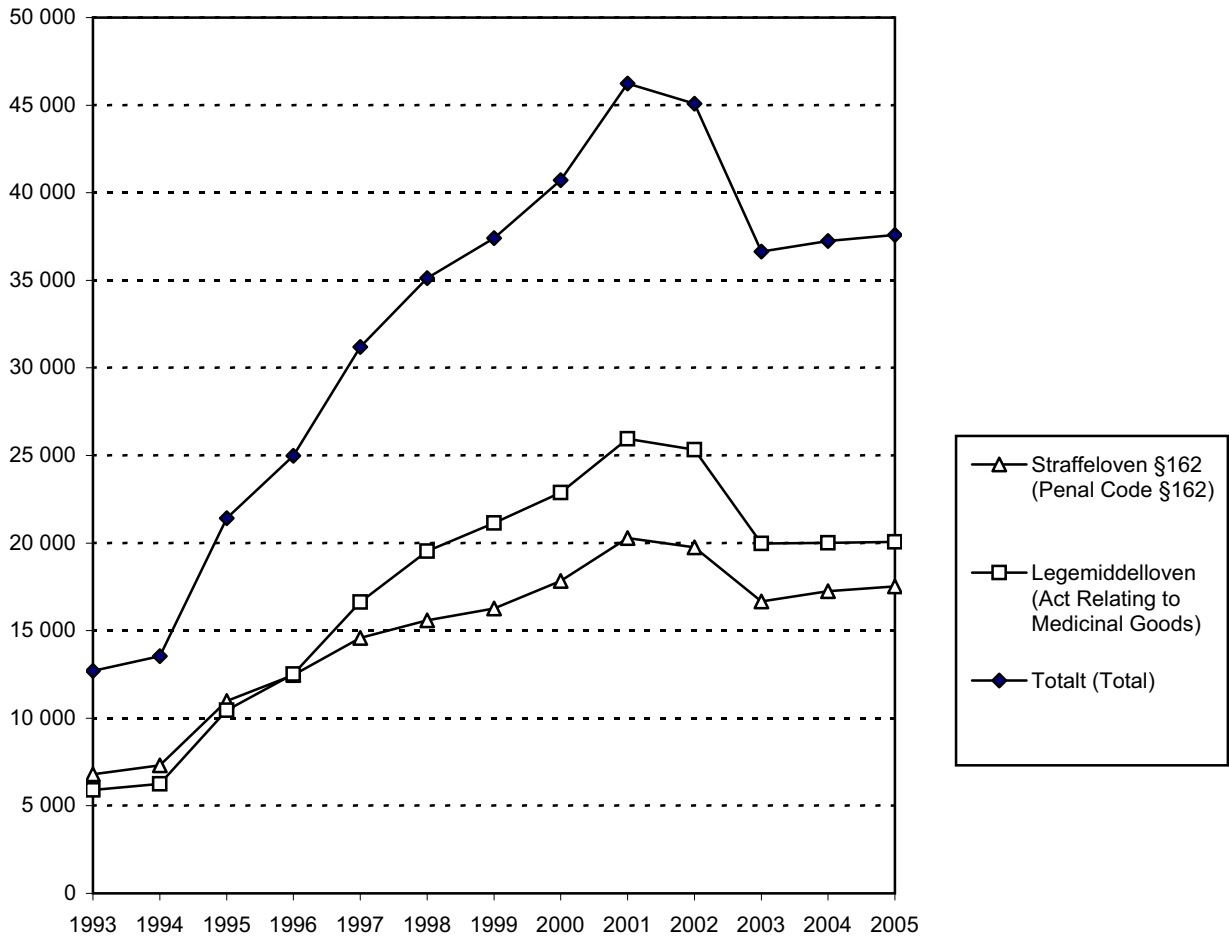
Note: The numbers have been revised for the period 1993-2002.

1993 is now considered the first year of statistics on reported drug offences.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Source: Statistics Norway

Figur 7.8
Antall anmeldte narkotikalovbrudd 1993-2005
Number of drug offences reported 1993-2005

Kilde (Source) : Statistisk sentralbyrå
(Statistics Norway)

Tabell 8.1

Prosent av ungdom i Norge som har drukket alkohol noen gang fordelt på kjønn og alder 1971-2006

Percentage of young people in Norway

who have at some time drunk alcohol by gender and age 1971-2006

	Gutter	Jenter	15	16-17	18-19	Alle
	<i>Boys</i>	<i>Girls</i>				<i>All</i>
1971	79	74	62	79	85	77
1973	82	77	60	81	90	79
1975	82	78	63	81	91	80
1977	83	80	65	81	92	81
1979	81	81	64	81	92	81
1981	82	79	63	83	89	80
1983	80	79	60	83	89	80
1985	82	79	62	81	92	80

	Gutter	Jenter	15-16	17-18	19-20	Alle
	<i>Boys</i>	<i>Girls</i>				<i>All</i>
1986	86	84	73	88	93	85
1990	85	85	73	89	93	85
1991	86	85	73	89	93	85
1992	83	85	70	89	92	84
1993	81	84	66	88	93	83
1994	80	85	65	87	93	83
1995	82	85	69	87	95	84
1996	81	85	70	88	91	83
1997	81	85	73	87	94	84
1998	83	85	72	86	92	84
1999	80	84	71	86	93	82
2000	83	88	74	87	94	86
2001	78	86	69	87	92	83
2002	79	83	67	87	94	82
2003	84	85	72	88	93	85
2004	78	81	66	84	95	80
2005	80	86	68	87	96	83
2006	74	82	60	85	95	78

Note: Undersøkelsene fra og med 1986 er utført på et noe eldre utvalg enn tidligere år, og har en annen aldersinndeling. Tallene fra de to undersøkelsesseriene er derfor ikke helt sammenliknbare.

Note: The studies after 1985 were carried out on a slightly older sample than in previous years, and the age groups are different. Figures from the two series are therefore not completely comparable.

Kilde: Statens institutt for rusmiddelforskning

Source: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Tabell 8.2

Prosent av ungdom i Oslo i alderen 15-20 år som har drukket alkohol noen gang fordelt på kjønn og alder 1972-2006

Percentage of young people in Oslo aged 15-20 years who have at some time drunk alcohol by gender and age 1972-2006

	Gutter	Jenter	15-16	17-18	19-20	Alle
	<i>Boys</i>	<i>Girls</i>				<i>All</i>
1972	92	89	80	95	93	91
1973	92	89	81	94	96	91
1974	86	92	76	92	92	87
1975	90	92	86	93	94	91
1976	88	90	82	93	93	90
1977	92	93	81	92	99	91
1978	92	94	85	95	95	92
1979	91	94	82	95	98	93
1980	92	91	86	94	93	91
1981	92	91	83	94	98	92
1982	86	90	80	92	92	88
1983	93	88	81	93	95	90
1984	88	86	75	88	97	87
1985	85	90	75	91	95	88
1986	87	92	84	91	96	90
1987	86	88	79	89	95	87
1988	88	89	79	91	95	88
1989	88	88	78	90	94	88
1990
1991	80	85	69	88	89	83
1992	84	86	71	89	94	85
1993	82	89	71	95	91	86
1994	79	85	70	85	91	82
1995	79	85	67	88	91	82
1996	86	85	76	88	92	85
1997	84	83	72	89	91	84
1998	81	82	67	85	92	81
1999	80	83	73	83	90	82
2000	79	84	72	81	92	82
2001	76	79	68	82	86	78
2002	77	82	64	85	91	80
2003	75	79	65	83	83	77
2004	77	74	58	80	91	75
2005	76	79	66	81	89	78
2006	73	78	62	82	89	76

Note: Utvalget i Oslo i 1990 ble, ved en feil, for lite til å kunne regnes som representativt, og data for 1990 er derfor utelatt i tabellen.

Note: Due to an error, the sample for Oslo in 1990 was too small to be representative, so data for 1990 are not presented in the table.

Kilde: Statens institutt for rusmiddelforskning

Source: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Tabell 8.3

Beregnet gjennomsnittlig årlig alkoholforbruk målt i liter ren alkohol fordelt på ulike drikkesorter for ungdom i Norge i alderen 15-20 år 1986-2006

Estimated annual consumption measured in litres of pure alcohol by type of beverage among young people in Norway aged 15-20 years 1986-2006

	Øl	Vin	Brennevin	Rusbrus/cider*	Totalt
	<i>Beer</i>	<i>Wine</i>	<i>Liquor</i>	<i>Alcopops/cider*</i>	<i>Total</i>
1986	1,79	0,40	1,08		3,27
1990	1,74	0,34	0,83		2,91
1991	1,77	0,33	0,82		2,92
1992	1,89	0,34	0,89		3,12
1993	1,71	0,32	0,86		2,89
1994	1,75	0,31	0,94		3,00
1995	1,63	0,26	0,88		2,77
1996	1,79	0,31	0,94		3,04
1997	1,73	0,39	0,88		3,00
1998	2,55	0,52	1,20	0,31	4,58
1999	1,87	0,52	1,26	0,35	4,00
2000	2,21	0,60	1,63	0,42	4,86
2001	2,33	0,62	1,83	0,39	5,17
2002	1,99	0,50	1,49	0,37	4,35
2003	2,20	0,53	1,41	1,41	5,55
2004	2,19	0,43	1,22	1,13	4,97
2005	2,21	0,47	1,21	0,96	4,84
2006	1,94	0,44	1,06	0,95	4,38

Note*: Rusbrus kom ikke på markedet før i 1996 og ble tilgjengelig i daglivarehandelen i 2003

Note*: *Alcopops was not sold before 1996 and was made available in grocery stores in 2003.*

Kilde: Statens institutt for rusmiddelforskning

Source: *Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research*

Tabell 8.4

Beregnet gjennomsnittlig årlig alkoholforbruk målt i liter ren alkohol for ungdom i Norge i alderen 15-20 år, fordelt på kjønn og alder 1971-2006

Estimated annual consumption measured in litres of pure alcohol for young people in Norway aged 15-20 years 1971-2006

	Gutter <i>Boys</i>	Jenter <i>Girls</i>	15	16-17	18-19	Alle <i>All</i>
1971	3,37	1,14	1,21	2,14	3,27	2,30
1973	4,08	1,65	1,24	2,77	3,98	2,86
1975	4,29	1,68	1,34	2,88	4,18	2,99
1977	4,18	2,03	1,64	3,16	3,95	3,07
1979	3,92	2,06	1,20	2,81	4,16	2,94
1981	4,42	2,25	1,35	3,26	4,60	3,30
1983	4,37	2,06	1,51	3,04	4,58	3,23
1985	4,38	2,23	1,53	3,02	4,75	3,28

	Gutter <i>Boys</i>	Jenter <i>Girls</i>	15-16	17-18	19-20	Alle <i>All</i>
1986	4,81	1,95	2,35	3,37	4,19	3,30
1990	4,02	2,08	1,63	3,14	4,27	2,97
1991	4,13	1,90	1,63	3,25	3,90	2,95
1992	4,27	2,09	1,48	3,29	4,44	3,14
1993	3,69	2,19	1,41	3,41	3,79	2,92
1994	3,95	2,24	1,44	3,43	3,98	3,04
1995	3,68	2,08	1,51	3,03	3,94	2,80
1996	3,87	2,39	1,71	3,23	4,23	3,08
1997	3,79	2,38	1,78	3,06	4,53	3,03
1998	5,58	3,56	2,79	4,52	6,06	4,49
1999	5,00	3,11	2,44	4,61	5,08	3,96
2000	5,99	3,88	2,63	5,12	6,49	4,80
2001	6,64	4,02	3,21	5,31	7,11	5,18
2002	5,28	3,69	2,53	4,63	6,31	4,36
2003	7,12	4,36	3,56	5,53	7,42	5,55
2004	5,96	4,26	3,33	5,21	7,23	4,97
2005	5,34	4,49	2,80	5,31	6,64	4,84
2006	4,96	3,92	2,12	5,10	6,58	4,38

Note: Undersøkelsene fra og med 1986 er utført på et noe eldre utvalg enn tidligere år, og har en annen aldersinndeling. Tallene fra de to undersøkelsesseriene er derfor ikke helt sammenliknbare.

Note: The studies after 1985 were carried out on a slightly older sample than in previous years, and the age groups are different. Figures from the two series are therefore not completely comparable.

Kilde: Statens institutt for rusmiddelforskning

Source: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Tabell 8.5

Gjennomsnittsalder for første gangs bruk av så mye som en flaske øl, en desiliter vin eller en kvart desiliter brennevin i Oslo og i landet som helhet 1986-2006

Mean age of drinking as much as one bottle of beer, one decilitre of wine or 0.25 decilitre of spirits in Oslo and Norway 1986-2006

	Oslo			Landet som helhet (Norway)		
	Øl <i>Beer</i>	Vin <i>Wine</i>	Brennevin <i>Spirits</i>	Øl <i>Beer</i>	Vin <i>Wine</i>	Brennevin <i>Spirits</i>
1986	14,2	14,4	15,1
1987	14,1	14,3	14,9
1988	14,2	14,5	15,0
1989	14,3	14,6	15,1
1990	14,5	14,9	15,1
1991	14,6	14,8	15,2	14,4	14,9	15,1
1992	14,3	14,6	15,2	14,6	15,0	15,2
1993	14,4	14,8	15,2	14,7	15,1	15,2
1994	14,5	14,7	15,4	14,7	15,1	15,3
1995	14,5	14,8	15,2	14,8	15,1	15,3
1996	14,5	14,7	15,2	14,8	15,2	15,4
1997	14,5	14,8	15,1	14,8	15,2	15,2
1998	14,4	14,9	15,1	14,8	15,3	15,3
1999	14,4	14,8	15,0	14,6	15,1	15,1
2000	14,3	14,8	15,0	14,6	15,1	15,1
2001	14,2	14,8	15,0	14,6	15,1	15,1
2002	14,4	14,9	15,1	14,5	15,1	15,0
2003	14,3	14,9	14,9	14,5	15,1	15,0
2004	14,5	15,0	15,2	14,4	15,0	15,0
2005	14,5	15,1	15,1	14,6	15,3	15,2
2006	14,5	15,1	15,2	14,7	15,2	15,2

Kilde: Statens institutt for rusmiddelforskning
 Source: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

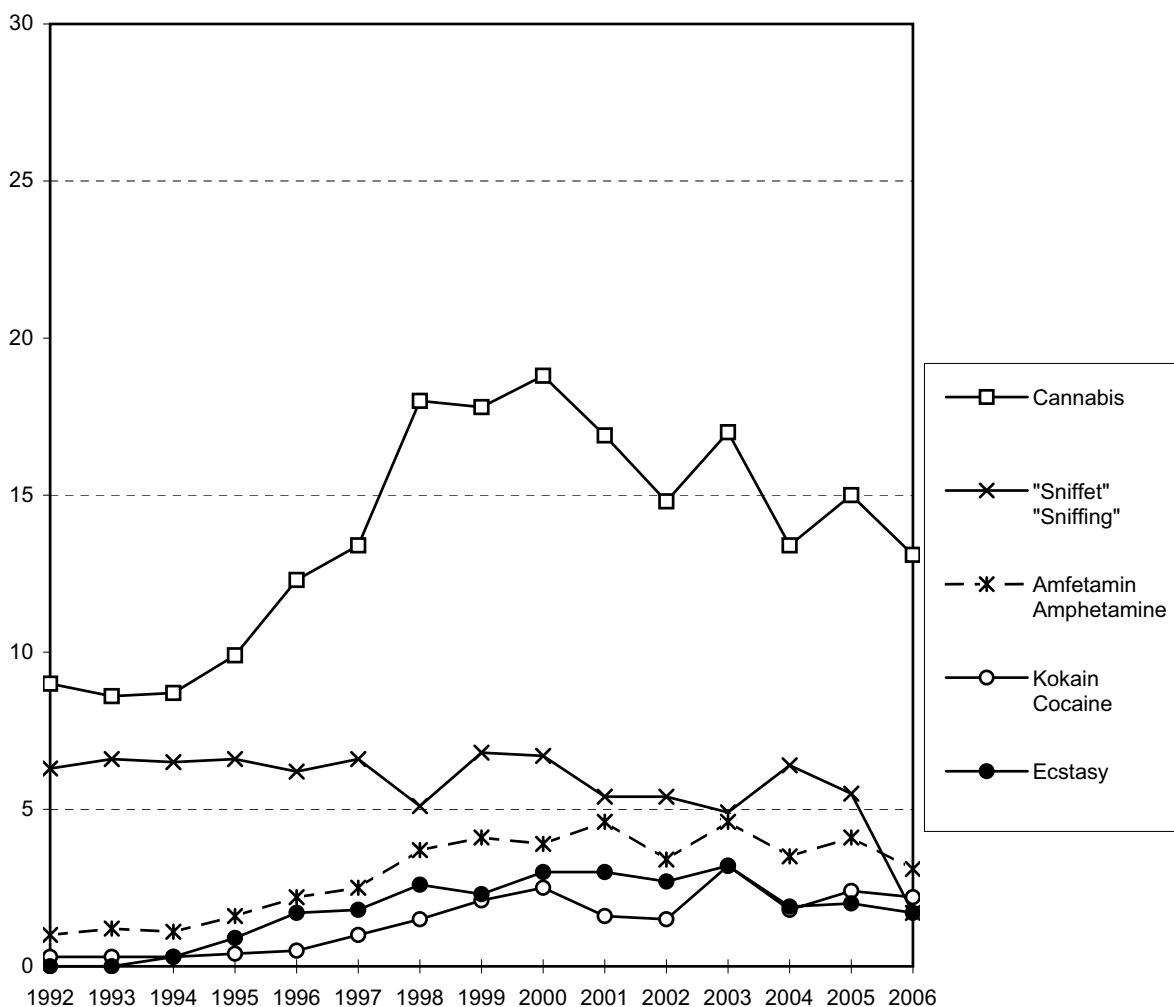
Tabell 8.6

Prosent av ungdom i Norge i alderen 15-20 år som oppgir at de noen gang har brukt forskjellige stoffer 1990-2006
Percentage of young people in Norway aged 15-20 years who say that they have at some time used different drugs 1990-2006

	Cannabis	"Sniffet" "Sniffing"	Amfetamin o.l. stoffer Amphetamine and similar substances	Kokain el. "crack" Cocaine or "crack"	LSD	Ecstasy	GHB	Heroin o.l. stoffer Heroin and similar substances	Tatt stoff med sprøyte Injected drugs	Antall i alt Total number
1990	8,0	8,3	1,2	0,5	0,5	0,3	2 901
1991	8,3	7,6	0,9	0,3	0,5	0,2	3 105
1992	9,0	6,3	1,0	0,3	0,9	0,4	2 897
1993	8,6	6,6	1,2	0,3	0,8	0,6	2 658
1994	8,7	6,5	1,1	0,3	0,4	0,3	..	0,6	0,3	2 469
1995	9,9	6,6	1,6	0,4	0,3	0,9	..	0,8	0,4	2 263
1996	12,3	6,2	2,2	0,5	0,8	1,7	..	0,6	0,3	2 043
1997	13,4	6,6	2,5	1,0	0,9	1,8	..	0,7	0,3	1 971
1998	18,0	5,1	3,7	1,5	1,6	2,6	..	0,7	1,4	1 636
1999	17,8	6,8	4,1	2,1	1,6	2,3	..	1,5	1,1	1 771
2000	18,8	6,7	3,9	2,5	1,8	3,0	..	0,6	1,6	1 706
2001	16,9	5,4	4,6	1,6	1,1	3,0	1,1	0,8	1,0	1 727
2002	14,8	5,4	3,4	1,5	0,8	2,7	0,6	0,4	0,7	1 636
2003	17,0	4,9	4,6	3,2	0,8	3,2	0,8	0,9	0,8	1 789
2004	13,4	6,4	3,5	1,8	0,6	1,9	0,6	0,8	0,6	1 654
2005	15,0	5,5	4,1	2,4	1,1	2,0	1,0	0,9	1,0	1 743
2006	13,1	1,7	3,1	2,2	0,7	1,7	0,8	0,6	0,4	1 571

Kilde: Statens institutt for rusmiddelforskning
Source: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Figur 8.6
Prosent av ungdom i Norge som oppgir at de noen gang har brukt forskjellige stoffer 1992-2006
Percentage of young people in Norway that they have at some time used different drugs 1992-2006

Kilde (Source): Statens institutt for rusmiddelforskning
(Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research)

Tabell 8.7
Prosent av ungdom i Oslo i alderen 15-20 år som oppgir at de noen gang har brukt forskjellige stoffer 1975-2006
Percentage of young people in Oslo aged 15-20 years who say that they have at some time used different drugs 1975-2006

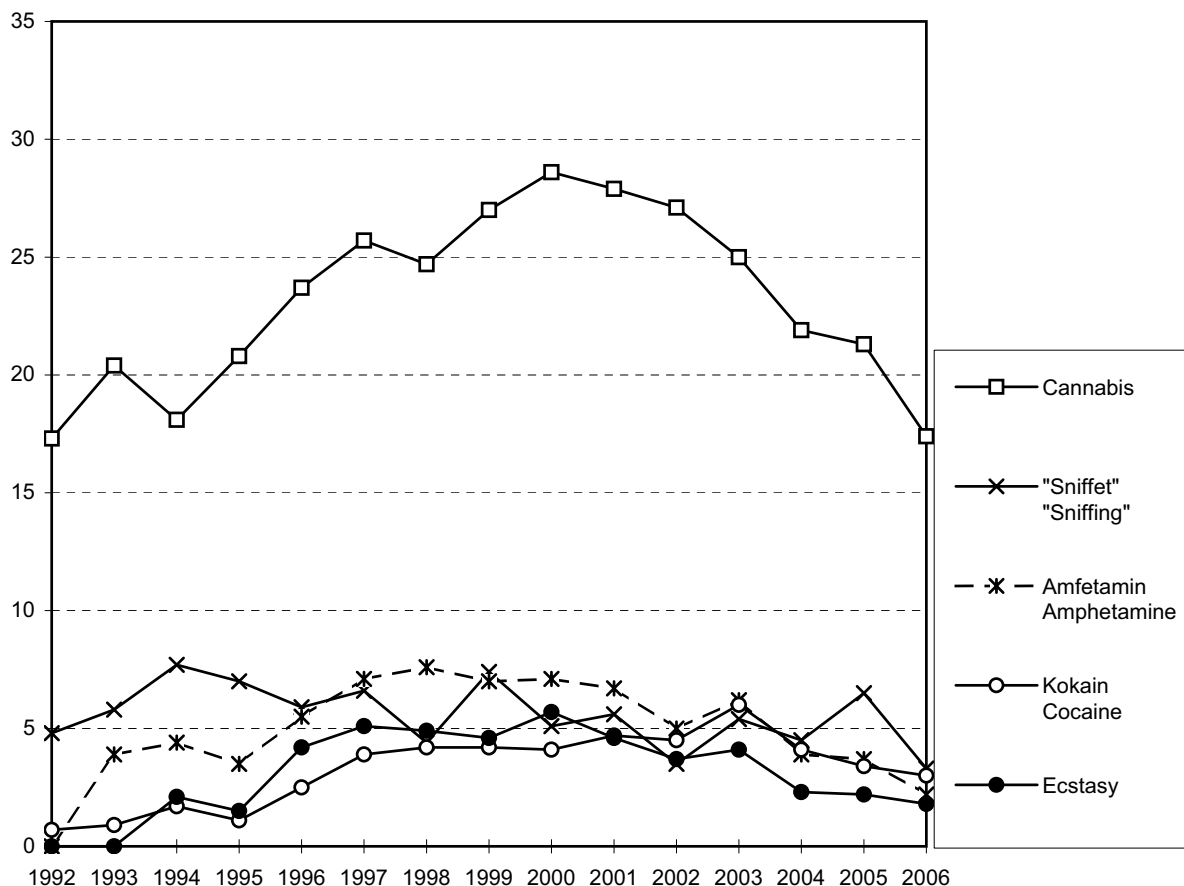
	Cannabis	"Sniffet" "Sniffing"	Amfetamin o.l. stoffer Amphetamine and similar substances	Kokain eller "crack" Cocaine or "crack"	LSD	Ecstasy	GHB	Heroin o.l. stoffer med sprøyte Heroin and similar substances	Tatt stoff Injected drugs	Antall i alt Total number
1975	18,7	8,0	5,9	..	3,4	1,9	785
1976	16,5	6,4	4,8	..	2,2	1,5	775
1977	18,1	10,3	3,9	..	1,2	1,4	0,6	771
1978	17,5	9,3	3,2	..	1,6	1,2	0,4	739
1979	22,5	12,8	4,1	..	2,3	2,2	1,8	729
1980	19,5	12,4	3,1	..	0,6	1,7	0,7	707
1981	22,5	9,9	3,0	..	1,2	1,2	0,8	770
1982	21,5	10,9	3,4	..	1,4	1,3	1,1	743
1983	19,8	9,7	2,4	..	0,9	1,6	0,9	681
1984	21,8	13,2	4,0	..	0,6	1,4	0,7	695
1985	19,5	10,3	1,8	..	0,7	1,3	1,2	678
1986	16,5	9,8	2,2	..	0,6	0,5	0,5	623
1987	17,3	11,2	3,3	..	0,7	1,6	0,9	578
1988	16,0	9,8	2,5	1,5	0,5	1,0	0,7	1 257
1989	18,1	8,0	2,3	1,5	0,3	1,4	0,6	1 260
1990
1991	16,6	5,8	2,3	0,8	0,6	0,7	829
1992	17,3	4,8	2,2	0,7	1,4	0,9	765
1993	20,4	5,8	3,9	0,9	2,5	1,0	686
1994	18,1	7,7	4,4	1,7	1,9	2,1	..	1,3	0,6	481
1995	20,8	7,0	3,5	1,1	1,3	1,5	..	0,9	0,0	457
1996	23,7	5,9	5,5	2,5	1,7	4,2	..	0,9	0,1	768
1997	25,7	6,6	7,1	3,9	2,8	5,1	..	1,2	0,4	808
1998	24,7	4,4	7,6	4,2	2,8	4,9	..	1,2	1,3	822
1999	27,0	7,4	7,0	4,2	2,8	4,6	..	1,2	1,3	1 146
2000	28,6	5,1	7,1	4,1	2,5	5,7	..	0,9	1,6	1 180
2001	27,9	5,6	6,7	4,7	1,6	4,6	1,3	1,1	1,7	1 204
2002	27,1	3,5	5,0	4,5	1,4	3,7	0,5	1,0	0,6	1 153
2003	25,0	5,4	6,2	6,0	1,2	4,1	0,9	1,1	1,0	1 381
2004	21,9	4,5	3,9	4,1	0,6	2,3	0,1	0,3	0,5	1 193
2005	21,3	6,5	3,7	3,4	0,8	2,2	0,9	1,0	1,2	1 358
2006	17,4	3,3	2,2	3,0	0,3	1,8	0,6	0,6	0,3	1 198

Kilde: Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning
Source: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Figur 8.7a

Prosent av ungdom i Oslo som oppgir at de noen gang har brukt forskjellige stoffer 1992-2006

Percentage of young people in Oslo who say that they have at some time used different drugs 1992-2006

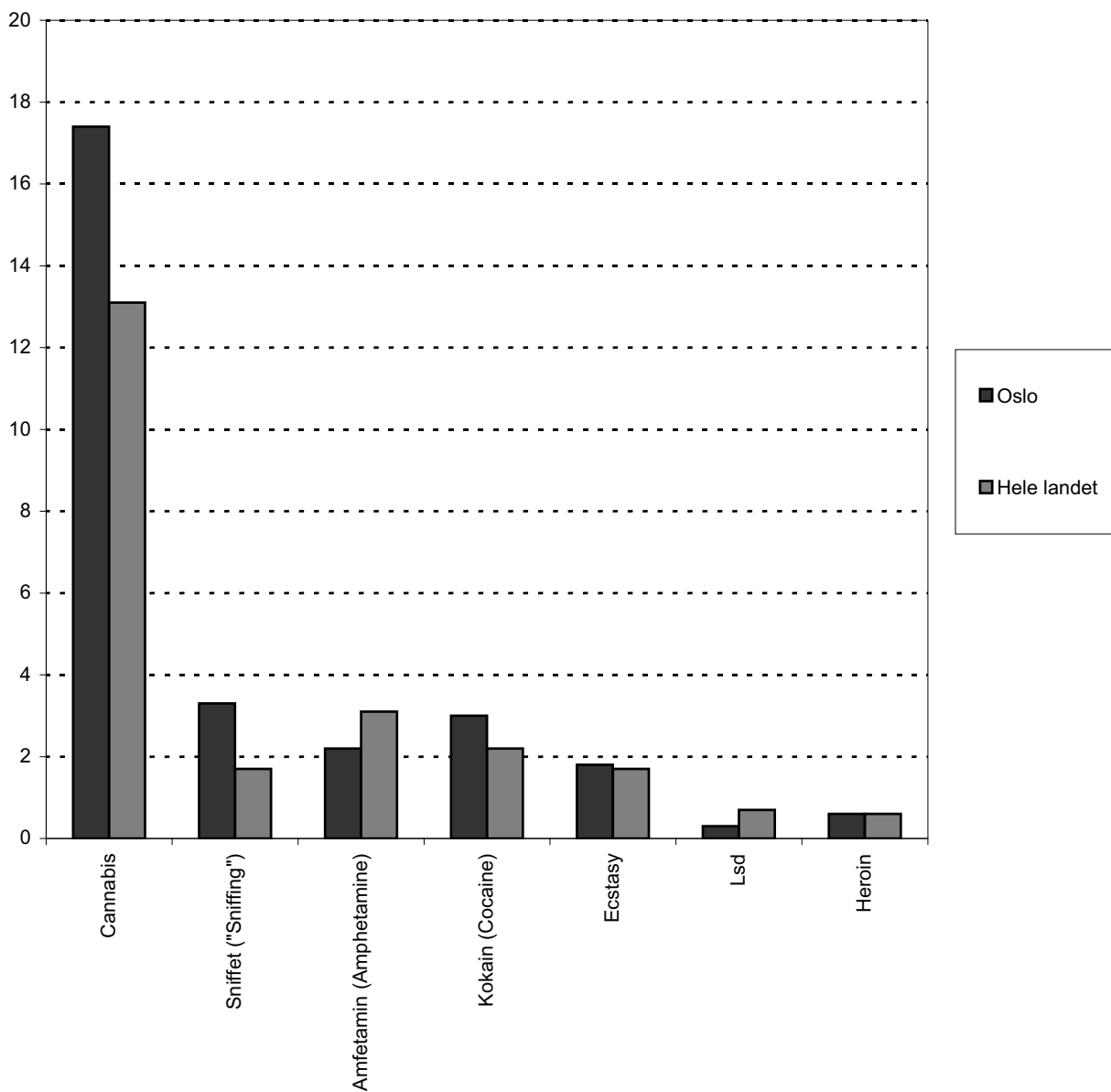

Kilde (Source): Statens institutt for rusmiddelforskning
(Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research)

Figur 8.7b

**Prosent av ungdom i Oslo og hele landet
som oppgir at de noen gang har brukt forskjellige stoffer 2006**

*Percentage of young people in Oslo and Norway
who say that they have at some time used different drugs 2006*

Kilde (Source): Statens institutt for rusmiddelforskning
(Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research)

Tabell 8.8

Prosent av ungdom i Norge i alderen 15-20 år som sier at cannabis bør kunne selges fritt og som kunne tenke seg å prøve hvis det ikke var fare for å bli arrestert 1990-2006

Percentage of young people in Norway aged 15-20 years who mean that cannabis should be sold freely and who would try it if there were no danger of being arrested 1990-2006

	Selges fritt <i>Sold freely</i>	Ville prøve <i>Would try</i>
1990	2,4	4,7
1991	2,6	5,5
1992	3,3	5,7
1993	3,8	6,7
1994	5,0	7,2
1995	5,5	8,3
1996	9,0	11,3
1997	10,8	12,1
1998	12,1	14,5
1999	11,9	13,2
2000	9,9	13,1
2001	10,8	13,1
2002	10,3	11,1
2003	9,6	11,3
2004	8,9	10,3
2005	8,0	11,2
2006	6,5	11,7

Kilde: Statens Institutt for rusmiddelforskning

Source: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Tabell 8.9

Prosent av ungdom i Oslo i alderen 15-20 år som sier at cannabis bør kunne selges fritt og som kunne tenke seg å prøve hvis det ikke var fare for å bli arrestert 1968-2006

Percentage of young people in Oslo aged 15-20 years who mean that cannabis should be sold freely and who would try it if there were no danger of being arrested 1968-2006

	Selges fritt <i>Sold freely</i>	Ville prøve <i>Would try</i>
1968	3,2	7,3
1969	3,1	5,3
1970	2,9	8,4
1971	6,4	12,1
1972	8,2	14,2
1973	3,8	11,5
1974	5,7	11,5
1975	4,2	9,9
1976	4,3	8,6
1977	4,6	8,9
1978	6,4	8,9
1979	6,8	13,3
1980	8,6	13,7
1981	7,4	14,8
1982	4,6	13,1
1983	4,3	10,6
1984	5,4	11,3
1985	3,2	8,9
1986	4,0	9,8
1987	5,2	8,7
1988	3,5	9,0
1989	4,1	9,5
1990	-	-
1991	3,2	7,5
1992	6,1	8,8
1993	7,5	12,0
1994	9,2	12,7
1995	10,7	14,9
1996	11,4	16,6
1997	16,0	19,9
1998	16,4	19,4
1999	14,4	18,9
2000	13,9	19,3
2001	17,0	19,0
2002	13,1	17,4
2003	13,1	16,3
2004	9,8	14,3
2005	9,8	14,3
2006	7,0	14,3

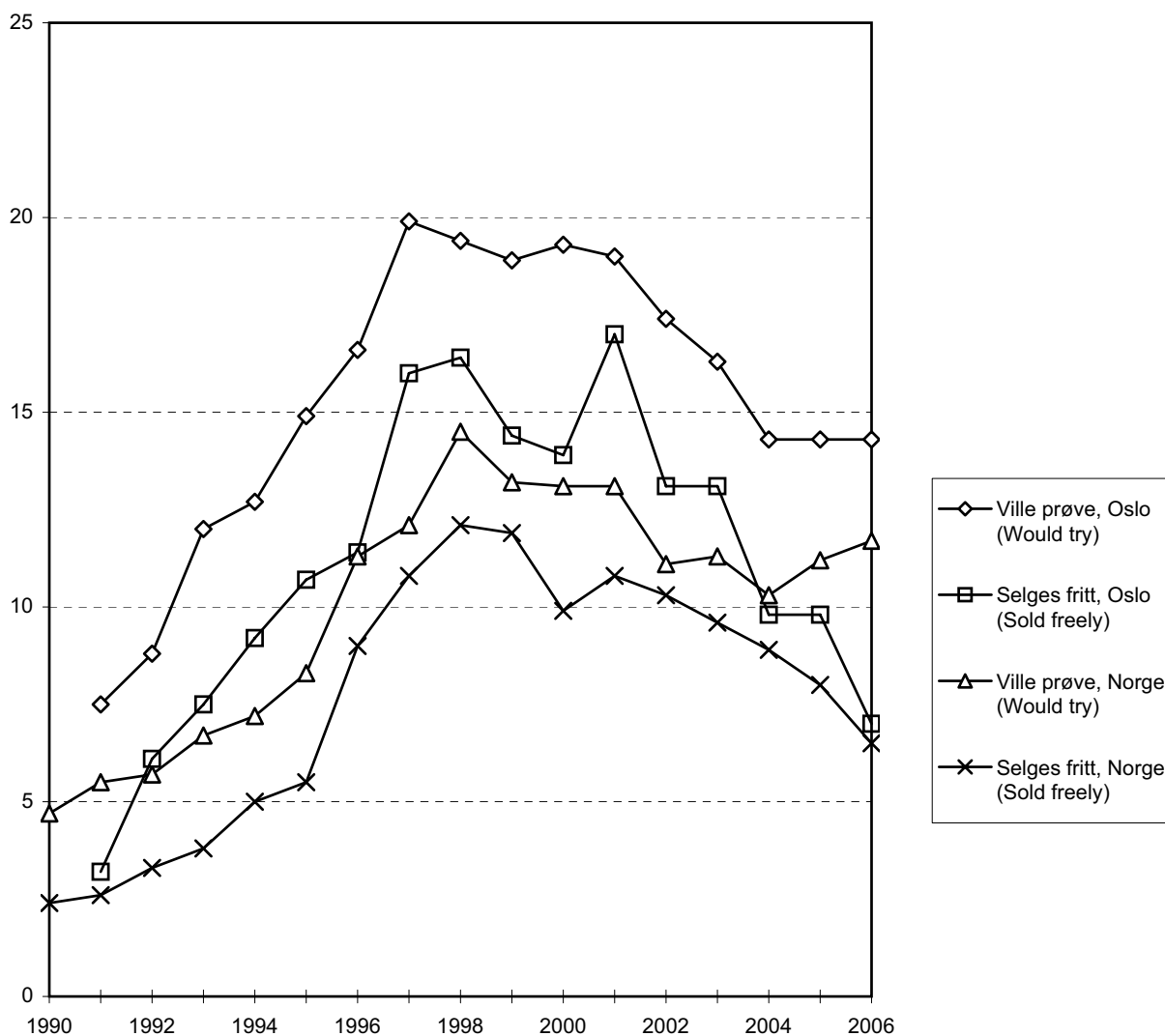
Kilde: Statens institutt for rusmiddelforskning

Source: Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research

Figur 8.9

Prosent som sier at cannabis bør kunne selges fritt og som kunne tenke seg å prøve hvis det ikke var fare for å bli arrestert

Percentage who mean that cannabis should be sold freely and who would try if there was no danger of being arrested

Kilde (Source): Statens institutt for rusmiddelforskning
(Norwegian Institute for alcohol and Drug Research)

**Statens institutt for
rusmiddelforskning**

Norwegian Institute
for Alcohol and Drug Research

Øvre Slottsgate 2B,
0157 OSLO, Norway
Tlf.: 22 34 04 00
Telefaks: 22 34 04 01

ISBN 82-7171-293-8